

Islami, bazat dhe parimete tij

Autor

Dr. Muhamed ibn Abdullah ibn
Salih Es-Suhejmi

ح

جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٥هـ
باللغات ، جمعية خدمة المحتوى الإسلامي
الإسلام أصوله ومبادئه - ألباني. / جمعية خدمة المحتوى
- الإسلامي باللغات ؛ جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات - ط.١
الرياض ، ١٤٤٥هـ

٢٩٦ ص ؛ ١٤ × ٢١ سم

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٤٤٢-٦٥-٤

١٤٤٥/ ٢٠٧٤٣

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الرابوة

دار الإسلام

يُتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

@ ceo@rabwah.sa

P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit,
Mëshirëplotit

Hyrje

Falënderimi i përkryer qoftë për Allahun, i Cili i dërgoi profetët me udhëzim e fe të vërtetë, Atij i takon falënderimi që na bëri prej pasuesve të Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, e ithtarë të mesazhit të tij dhe thirrës në rrugën e tij.

Dëshmoj se s'ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut, i Denji që nuk rival, Zoti i gjeneratave të para e të fundme, Mbarështuesi i qiejve dhe tokave, të Cilit i është nënshtruar i miri, e i keqi, e për drejtësinë dhe mirësinë e Tij dëshmojnë sytë e mendjet. Me begatinë e Tij e përudh kë të dojë në rrugë të drejtë, sikurse me drejtësinë e Tij e shmang nga rruga e Tij gjithsecilin që meriton dënimin e pasosshëm. Dëshmoj se Muhamedi është robi dhe i dërguari i Allahut, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, i cili e kaloi jetën në përpjekje e durim, thërriste gjithandej për në rrugën e Zotit të tij dhe sokëllinte:

"Ejani në shpëtim, ejani në angazhim për të mirë". Allahu i dha atij veçori të shumta, kurse proklamatën e tij e bëri të pandalshme deri në ditën e Kijametit, e sa të jetë bota e

njerëzimi, thirrësit do ta bartin flamurin pas tij, ngase nuk do të ndalet së ekzistuari një palë njerëzish që triumfojnë me të vërtetën, e kur të tjerët iu kundërvihen apo i lënë anash pa ndihmë, ata kjo s'i dëmton aspak, ngase shtegtojnë me dituri dhe trasojnë gjurmët e Profetit të tyre, Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-.

﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي ۖ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ [يوسف: 108]

"Thuaj: "Kjo është rruga ime: të ftoj, unë dhe ata që më pasojnë mua, drejt Allahut me dituri të plotë" (Kurani, 12:108)

I thërrasin për në udhëzim ata që kanë devijuar dhe i paralajmërojnë krijesat që të mos bien në shkatërrim, gjithnjë duke shpresuar atë që është tek Zoti, si dhe duke iu shmangur shembullit të keq të ithtarëve të Librit, të cilët nuk iu përmbajtën besës së dhënë. I Lartësuari thotë:

﴿وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ ۚ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَأَشْرَوْا بِهِ ۖ ثَمَنًا قَلِيلًا فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ﴾ [آل عمران: 187]

"Kujtoje (o Muhamed) kohën kur Allahu mori premtimin nga ata që u është dhënë Libri se do t'ua shpjegojnë atë njerëzve dhe nuk do të fshehin asgjë nga ai. Pastaj ata e hodhën pas shpine (premtimin) dhe e ndërruan atë me një vlerë të vogël. Eh, sa këmbim të shëmtuar që bënë ata!" (Kurani, 3:187)

Vlerësoj se gjithsecili që vepron në fushën e botimit, shpërndarjes dhe përkthimit të literaturës islame e ka të qartë se sa e madhe është nevoja për një libër që i thërret jomuslimanët në Islam, pasi që, edhe pse librat që flasin rreth Islamit janë të shumta, qofshin ato me trajtesa të shkurtra apo të gjata, prapëseprapë mbase nuk i përmbushin kriteret e kërkuara në thirrjen që u bëhet jomuslimanëve. Disa prej tyre janë shkruar për muslimanët, kurse jomuslimanët nuk kanë qenë target i veprës, kurse libra të tjera përmbajnë shtjellime të hollësishme rreth adhurimeve e ritualeve, çka nuk kërkohet gjatë një prezentimi të Islamit tek jomuslimanët, sikurse gjejmë edhe aso libra, për të cilat ekzistojnë vërejtje, të cilat bëhen pengesë që nga ai libër të përfitohet.

Kjo çështje më ka munduar që herët, që nga koha e angazhimit në Agjencinë për botime në Ministrinë për

Çështje Islame, Vakëfe, Thirrje e Udhëzime, ku nuk arritëm dot të gjejmë një libër të tillë që e aspironim, sikurse nuk arritëm të bëjmë marrëveshje me ndonjë autor për ta shkruar, edhe pse ua kemi ofruar këtë detyrë disa ekspertëve, mirëpo nuk u realizua diçka e tillë, ndoshta për shkak të mëkateve të shumta dhe mosdenjësinë sonë kundrejt Zotit, Njohësit të çdo sekreti.

Here pas here na vinte ndonjë shkresë, herë nga të udhëzuarit e rinj, e herë nga ndonjë qendër islame, që na kërkonin t'u propozonim ndonjë libër që ta përkthenin për popullin e tyre, gjegjësisht ndonjë libër të përshtatshëm për t'ua ofruar jomuslimanëve. Kërkonin andej e këndej, por nuk e gjenim dot. Filluam të ngushtohemi e të sikletohemi pse nuk po mundemi, që nëpërmjet një libër përmbledhës, ta përhapim fenë e Zotit.

E pasi që zvarritja është një sëmundje që nuk përfundon, e pritja e hiçit është cektësi, kurse ne nuk arsyetohemi për neglizhencën tonë, iu drejtova Zotit me lutje që të më ndihmojë për të shkruar një libër, i cili, qoftë edhe përkohësisht, e mbush këtë zbrazëti dhe e bën sado pak realitet ëndrrën tonë. Nuk pretendoj se e kam realizuar synimin që e aspironim, por kjo përpjekje mund të jetë një

skicim rrugeje për ata që vijnë pas nesh, po edhe një farë e mbjellur, ujitjen e së cilës mund ta bëjë dikush tjetër.

Jam munduar që në këtë libër ta paraqes shkurtimisht Islamin, duke i shpjeguar e përkufizuar shtyllat dhe parimet madhështore të Tij, e ndonjëherë duke iu qasur edhe disa çështjeve e koncepteve, shpjegimi i të cilave është i domosdoshëm kur thërrasim të tjerët në Islam.

Këtë metodologji e kam mbështetur në hadithe përmbledhëse, siç është hadithi për delegimin e Muadhit, -radijallahu anhu!-, në Jemen, kur Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, i tha:

“Ti do të shkosh tek një popull që janë ithtarë libri, ndaj le të jetë çështja e parë në të cilën i thërret dëshmia se s'ka të adhuruar me të drejtë përveç Zotit dhe se Muhamedi është i Dërguari i Zotit. E, nëse ata të binden ty në këtë çështje, atëherë mësoji se Zoti ua ka bërë obligim që, përgjatë çdo ditë e nate, t'i falin pesë kohë namazesh. E, nëse ata të binden në këtë çështje, atëherë mësoji se Zoti ua ka bërë obligim një lloj lëmoshe, e cila merret nga pasanikët dhe i jupet të varfëve...”

Gjithashtu, në hadithin e Omer ibn El-Hattabit, -radijallahu anhu!-, i cili thotë:

"Një ditë tek sa ishim tek i Dërguari i Zotit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, na erdhi një burrë, rrobat i kishte tejte të bardha, kurse flokët shumë të zeza. Nuk shihnim tek ai ndonjë gjurmë të udhëtimit, po as që e njihte dikush prej nesh. U ul tek Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, i bëri bashkë gjunjtë me të tij dhe mbi kofshët e tij i vendosi duart, e tha: "O Muhamed! Më njofto për Islamin!" I Dërguari i Zotit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, tha: "Islami është të dëshmosh se s'ka të adhuruar me të drejtë përveç Zotit dhe se Muhamedi është i Dërguari i Zotit, ta falësh namazin, ta japësh zekatin, ta agjërosh ramazanin dhe, kur të kesh mundësi, ta bësh haxhin në Qabe!" Tha: "(E the) të vërtetën!" Tha (Omeri): "Na e futi habinë, si bëhet që edhe pyet, edhe e vërteton (përgjigjen)!" Tha: "Më njofto për imanin!" Tha: "Të beosh në Zotin, engjëjt, librat e të dërguarit e Tij, si dhe në ditën e fundit, e njashtu të besosh në kaderin, i mirë apo i keq qoftë!" Tha: "(E the) të vërtetën!" Tha: "Më njofto për ihsanin!" Tha: "Ta adhurosh Zotin asisoj sikurse je duke e parë,

po edhe nëse ti nuk e sheh, Ai të sheh!" Deri sa tha: "O Omer! E di kush është pyetësi?!" Thashë: "Zoti dhe i Dërguari e dinë më së miri!" Tha: "Ai qe Xhibrili, erdhi për t'jua mësuar fenë tuaj!"

E në këto dy hadithe, Profeti, -sal-lallahu alejhi ue selem!-, tregoi se cilat janë bazat e Islamit, imanit dhe ihsanit, duke mos përmendur çështje të tjera që nuk janë themelore, e madje, në hadithin e Muadhrit, i Dërguari, -sal-lallahu alejhi ue selem!-, nuk i ka përmendur as agjërimin dhe haxhin, për të cilën mospërmendje dijetarët kanë treguar arsyet e mundshme, mirëpo këtu nuk është vendi për këtë trajtesë.

Jam përpjekur për çdo çështje të besimit të sjell argumente e prova nga Libri i Zotit, qoftë edhe me vetëm një citat kuranor, duke e marrë këtë parim nga fjala e Zotit të Lartësuar:

﴿وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُمْ
أَمْنَهُ...﴾ [التوبة: 6]

"Nëse ndonjë nga idhujtarët kërkon mbrojtje nga ti (Muhamed), mbroje, në mënyrë që të dëgjojë fjalën e Allahut,..." (Kurani, 9:6)

Po, pra, duhet që fjalët e Zotit t'ua ofrojmë të tjerëve që t'i dëgjojnë, ngase ato e kanë bukurinë e tyre të veçantë dhe leximi i tyre ka ndikim të jashtëzakonshëm në mendjet dhe brendësitë e njerëzve. Shumë njerëz që e kanë përqafuar Islamin tregojnë se leximi i ajeteve nga Kurani Fisnik, ka qenë shkaku i udhëzimit të tyre. Jam munduar në këtë vepër t'u shmangem çështjeve që, mbase i sjellin lexuesit pyetje e paqartësi, sikurse nuk u jam kundërpërgjigjur disa dyshimeve që qarkullojnë, ngase jam mjaftuar me përmendjen e atyre argumenteve e bazave, të cilat i demantojnë ato dyshime.

Dëshira dhe përpjekja ime ka qenë që libri të jetë i lehtë e i qasshëm, si lloj cicëroni, duke iu shmanguar krerëve, kapitujve e ngarkesave që kanë librat e shkruara me metodologji shkencore.

Kjo vepër është përpjekje njeriu ku nuk fshihet dot natyra njerëzore, andaj përbrenda ka dobësi, mangësi e gabime, kështu që çfarëdo që është e drejtë dhe e qëlluar, ajo është mirësi prej Allahut! Lutem tek Allahu që këtë vepër ta vlerësojë si të bërë për Fytyrën e Tij, të ma pranojë dhe t'i japë librit jehonë e pranim ndër njerëz! Çdo gabim përbrenda veprës është prej meje dhe djallit, kurse Allahut nuk i përshkruhet gabimi e mangësia. Lus Allahun që

gabimet e librit t'i zëvendësojë e t'i shndërrojë në të sakta e të qëlluara, kurse devijimet në udhëzim!

Në fund të kësaj hyrjeje, dua të falënderoj gjithsecilin që ka dhënë kontribut për këtë vepër, qoftë nëpërmjet botimit, përkthimit apo shpërdarjes. E lus Allahun që t'jua shumëfishojë shpërblimet e ta vlerësojë këtë vepër si vepër e mirë dhe një dituri e dobishme, e Ai është i Denjë dhe ka mundësi për këtë. Lutja jonë e fundit është: Falënderimi i përkryer qoftë për Allahun, Zotin e botëve, kurse bekimet dhe shpëtimi qofshin për Profetin tonë Muhamedin, familjen, e mbarë shokët.

Autori

Dr. Muhamed ibn Abdullah ibn
Salih Es-Suhejmi

K.P. 1032, Rijad, 11342

Parathënie

Falënderimi i përkryer i takon Allahut, nga i Cili kërkoj ndihmë, e falje, po edhe strehim e mbrojtje nga e keqja e shpirtrave dhe punëve tona. Atë që Allahu e përudh, s'ka kush e devijon, e kë Ai e shmang, s'ka kush e udhëzon. Dëshmoj se s'ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut, i Cili nuk ka rival, si dhe dëshmoj se Muhamedi është robi dhe i Dërguari i Tij, qoftë i lavdëruar e i bekuar nga Allahu!

Më tej, themi:

Zoti i dërgoi profetët me mision tek botët e ndryshme, që pas paraqitjes së tyre njerëzit të mos kenë ndonjë argument justifikimi përpara Tij. Ai i zbriti librat si udhëzim, mëshirë, dritë e shërim. Më parë, profetët dërgoheshin me mision vetëm tek popujt e tyre dhe ata i ruanin librat me të cilat kishin ardhur. Ky realitet bëri që librat e tyre të shuheshin, kurse mesazhi e doktrina të shtrembërohej e ndryshohej, e tërë kjo ngase ishin për një popull të caktuar, në një periudhë të kufizuar.

Më pastaj, Zoti e përzgjodhi Profetin e Tij, Muhamedin, - *sal-lallahu alejhi ue selem!*-, që të jetë vula e profetëve dhe e të dërguarve. I Madhërishmi ka thënë:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ...﴾

[الأحزاب: 40]

"Muhamedi nuk është babai i askujt prej burrave tuaj, por është i Dërguari i Allahut dhe vula e profetëve;..." (Kurani, 33:40)

E nderoi me Librin më të mirë që është shpallur ndonjëherë, me Kuranin Madhështor dhe e bëri detyrë të Vetën, e nuk e la në përgjegjësinë e krijesave, që ta ruajë atë. Ai tha:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ [الحجر: 9]

"Sigurisht, Ne e kemi shpallur Kuranin dhe, sigurisht, Ne do ta ruajmë atë." (Kurani, 15:9)

Fenë e tij e bëri të pandalshme deri në Ditën e Llogarisë. Ka për të mbetur e nuk shuhet dot, ngase ka kush i beson, thërret në të dhe duron në këtë rrugë. Ndaj, ishte metodologji e Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue selem!- dhe e ithtarëve të tij, që me dituri t'i thërrasin të tjerët tek Zoti. Duke e qartësuar këtë metodologji, Zoti i Lartësuar ka thënë:

﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي ۖ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ [يوسف: 108]

"Thuaj: "Kjo është rruga ime: të ftoj drejt Allahut me dituri të plotë, unë dhe çdokush që më pason mua. I përlëvduar qoftë Allahu; unë nuk jam prej idhujtarëve!" (Kurani, 12:108)

Gjithashtu, e urdhëroi të durojë kur i bëhet ndonjë dëm në rrugë të Allahut. I Lartësuari tha:

﴿فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ ...﴾ [الأحقاف: 35]

"Prandaj, ti bëhu i durueshëm (o Muhamed), ashtu siç kanë duruar me këmbëngulje të dërguarit e vendosur...!" (Kurani, 46:35)

Gjithashtu, Zoti i Lartëmadhërishëm tha:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [آل عمران: 200]

"O besimtarë! Bëhuni të durueshëm dhe nxiteni njëri-tjetrin të jeni të tillë; bëhuni të vendosur dhe vigjilentë (në vepra të mira dhe në ruajtjen e kufijve) dhe kijeni frikë Allahun, që të shpëtoni!" (Kurani, 3:200)

E shkrova këtë libër duke e ndjekur këtë metodologji hyjnore e fisnike. I nxora argumentet e qarta nga Libri i Allahut dhe mora udhëzime nga Suneti i Dërguarit të Tij, -sal-lallahu alejhi ue selem!-. Kam trajtuar tema të ndryshme në mënyrë të përmbledhur, duke filluar që nga rrëfimi mbi krijimin e gjithësisë e njeriut, e duke vazhduar se si u nderua njeriu e iu dërguan profetët. Tutje, kam sqaruar gjendjen e feve të mëparshme, e pastaj i kam bërë Islamit një prezentim, duke trajtuar domethënien dhe shtyllat e tij. Ndaj, kush e dëshiron udhëzimin, ja këto janë argumentet, e kush dëshiron shpëtim, këtu e gjen rrugën që shpie atje, e kush është i interesuar të ecë në gjurmët e profetëve dhe njerëzve të mirë, ja kjo, pra, është rruga e tyre.

Të gjithë pasuesit e feve i thërrasin njerëzit e tjerë për tek feja e tyre dhe besojnë se e vërteta është aty, e jo gjetiu. Sikurse, të gjithë ithtarët e besimeve u bëjnë njerëzve thirrje të pasojnë e madhërojnë prijësin e rrugës së tyre.

Mirëpo, muslimani dallon! Ai nuk thërret të pasohet rruga e tij, ngase ai nuk ka ndonjë rrugë të veçantë për të. Në të vërtetë, feja e tij është feja e Zotit, të cilën fe Ai e përzgjedhi për Vete. I Madhërishmi thotë:

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ...﴾ [آل عمران: 19]

"Feja e vërtetë tek Allahu është vetëm Islami."
(Kurani, 3:19).

Nuk thërret që dikush nga njerëzit të madhërohet, ngase të gjithë njerëzit në fenë e Zotit janë të njëjtë, e, në të vërtetë dallimet në mes tyre nuk vijnë në konsideratë ndryshe vetëm se në saje të devotshmërisë. Muslimani i thërret njerëzit të kapin rrugën e Zotit të tyre, të besojnë në profetët e Tij, e ta pasojnë fenë që ia shpalli vulës së të dërguarve, Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue selem!-, i cili ishte i urdhëruar tërë njerëzimit t'ia kumtojë këtë mesazh.

Andaj, me përpikmëri e shkrova këtë libër, që të jetë një thirrje për tek feja e përzgjedhur e Zotit, feja me të cilën u dërgua vula e profetëve. Ky libër është një udhëzues për atë që dëshiron udhëzim dhe cicëron për atë e kërkon lumturinë. Për Zotin, asnjë krijesë nuk e gjen gjetiu lumturinë e vërtetë përveçse në këtë fe, sikurse askush s'e arrin ndryshe qetësinë e vërtetë shpirtërore veçse duke e besuar Allahun për Zot, Muhamedin, -sal-lallahu alejhi ue selem!-, për profet, e Islamit për fe! Mijëra të udhëzuar që kanë pranuar Islamit, në kohët e mëparshme, po edhe të sotme, dëshmojnë se nuk e kanë shijuar lumturinë tjetërkund përpos nën hijen e Islamit. Ky libër është gatitur për njerëzit që janë në kërkim të lumturisë, qetësisë dhe së vërtetës.

Gjithkush që dëshiron ta botojë apo përkthejë këtë libër në cilindo gjuhë, ai ka leje prej meje, mirëpo me kusht që të jetë korrekt gjatë kësaj bartjeje e përshtatetjeje.

Sikurse, kërkoj nga gjithkush që ka ndonjë vërejtje apo përmirësim, qoftë në librin origjinal - në arabishte, apo në ndonjë gjuhë tjetër në të cilën është përkthyer, le të na shkruajë në adresën që e kemi përmendur këtu.

Në çdo rast, fillim e mbarim, me zemër e me gjuhë, në publik e vetmi, i tërë falënderimi i përkryer është për Allahun. Falënderime të passoshme, po aq sa të mbushet hapësira e qiellit dhe tokës, apo diçka tjetër që dëshiron Zoti ynë. Allahu e lavdëroftë dhe e bekoftë Profetin tonë, shokët dhe ithtarët e tij deri në Ditën e Fundit!

Autori

Dr. Muhamed ibn Abdullah ibn
Salih Es-Suhejmi

Rijad, 13.10.1420h K.P. 1032, Rijad,
1342

K.P. 6249, Rijad, 11442

Ku është rruga?!

Kur njeriu rritet dhe fillon të kuptojë, në mendjen e tij sillen vërdallë pyetje të ndryshme, si, fjala bie, prej nga kam ardhur?!

Përse kam ardhur?!

E, ku do të shkoj?!

Kush më krijoi mua dhe këtë gjithësi përreth meje?!

E kujt është gjithësia dhe kush e mbarështon?!

Si dhe pyetje të tjera.

Njeriu nuk arrin dot tek përgjigjet e këtyre pyetjeve në mënyrë të mëvetësishme, e madje, as edhe shkenca bashkëkohore. Ngase këto çështje i përkasin sferës fetare, ku rrëfimet, besëtytnitë e mitet janë të shumta, e për pasojë, veç çka e mundojnë njeriun duke i shtuar hutitë e pështjellimet. E vetmja rrugë ku mund t'i gjesh këto përgjigje është feja e vërtetë, e cila në mënyrë ekskluzive për këto çështje e për të tjera, e posedon fjalën prerëse e të saktë. Këto çështje i përkasin së fshehtës e të padukshmes, për të cilat, askush përveç fesë së vërtetë nuk e thonë të vërtetën dhe të drejtën. E si të mos jetë kështu

kur feja e vërtetë është shpallje e Zotit për profetët e Tij. Ndaj, njeriu nëse dëshiron të kapë rrugën e drejtë, e të mos mbesë i hutuar e me dyshime, duhet ta mësojë dhe besojë fenë e vërtetë.

Në vijim, të ftoj ta pasosh rrugën e vërtetë të Zotit! Do t'i paraqes disa argumente, prova e dëshmi, që ti t'i vrojtosh ato me qetësi, dëlirësisht dhe thellësisht.

Allahu - eksistenca, hyjnorja, njëshmëria dhe denjësia e Tij për t'u adhuruar

Jobesimtarët adhurojnë hyjni të krijuara e të sajuara, si, fjala bie, pemë, gurë e njerëz, andaj hebrenjtë dhe idhujtarët e pyetën të Dërguarin e Allahut, -sal-lallahu alejhi ue selem!-, rreth Allahut, se prej çfarë gjëje është Ai. Atëherë, Zoti i shpalli këto fjalë:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا

أَحَدٌ ۝﴾ [الإخلاص: 4-1]

"Thuaj: "Ai është Allahu, Një dhe i Vetëm! Allahu është Absoluti, të Cilit i përgjërohet gjithçka në amshim. Ai as nuk lind, as nuk është i lindur. Dhe askush nuk është i barabartë (a i krahasueshëm) me Atë!" (Kurani, 112:1-4)

Ai u foli robërve të Tij për Vetveten, duke thënë:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسْحَرَاتٍ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾﴾ [الأعراف: 54]

“Në të vërtetë, Zoti juaj është Allahu, që krijoi qiejt dhe Tokën për gjashtë ditë e pastaj u ngrit mbi Fronin hyjnor (që mbisundon gjithësinë). Ai me errësirën e natës e mbulon ditën, e cila e ndjek atë; Dielli, Hëna dhe yjet i përulen urdhrit të Tij. Vetëm Atij i përket Krijimi dhe Urdhërimi. Qoftë bekuar Allahu, Zoti i botëve!” (Kurani, 7:54)

Dhe tha i Madhërishmi:

﴿اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ﴿٢١﴾ وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَواسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا رُجُومًا مُّتَنِينَ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ ۗ...﴾ [الرعد: 2-3]

"Allahu është Ai që qiejt i ka ngritur me shtylla, të cilat nuk mund t'i shihni e më pas është ngritur mbi Fron. Ai ka nënshtruar Diellin dhe Hënën; të gjitha këto rrotullohen për një kohë të caktuar. Ai i drejton të gjitha

çështjet dhe i shpjegon në hollësi shpalljet, me qëllim që ju të bindeni se do të takoheni me Zotin tuaj." (Kurani, 13:2)

Deri tek fjala e Tij:

﴿اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنثَىٰ وَمَا تَغِيصُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزِدَادُ كُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ

بِمِقْدَارٍ ﴿٨﴾ عَلِيمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ ﴿٩﴾﴾ [الرعد: 8-9]

"Allahu e di se ç'mbart çdo femër dhe e di sa shkurtohet e sa zgjatet (koha e lindjes). Çdo gjë tek Ai është me masë. Ai i di gjërat e dukshme dhe të padukshme. Ai është i Madhi, i Larti." (Kurani, 13:8-9)

Gjithashtu, Zoti i Lartëmadhërishëm ka thënë:

﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِّنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَبَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهْرُ ﴿١٦﴾﴾ [الرعد: 16]

"Thuaj: "Kush është Zoti i qiejve dhe i Tokës?" dhe përgjigju: "Allahu!" Thuaj: "A mos vallë ju zgjidhni për mbrojtës në vend të Tij, ata që nuk mund t'i sjellin vetes as dobi, as dëm?" Thuaj: "A janë të njëjtë i verbri dhe ai

që sheh? Ose a janë njësoj terri dhe drita? Apo ata (idhujtarët) i veshin Allahut ortakë, të cilët krijojnë siç krijon Ai, kështu që krijimi u ngjan i njëjtë atyre (idhujtarëve)?!" Thuaj: "Allahu është Krijuesi i çdo gjëje dhe Ai është i Vetmi, Ngadhënjimtari". (Kurani, 13:16)

Ai, madhëruar qoftë, u paraqiti krijesave argumente dhe dëshmi të qarta, duke thënë:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ
وَأَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [فصلت: 37]

"Ndër shenjat e Tij janë nata dhe dita, si dhe Dielli dhe Hëna. Mos bëni sexhde as për Diellin, as për Hënë, por, nëse jeni adhurues të Atij, bëni sexhde për Allahun i Cili i ka krijuar ato!" (Kurani, 41:37)

Gjithashtu, Allahu i Lartësuar thotë:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْتِلَافَ اللَّسَانِ وَالْوَنُكُمُ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ﴾ [الرؤم: 22-23] وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِّن
فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ﴾ [الرؤم: 22-23]

"Ndërmjet shenjave të Tij janë krijimi i qiejve e i Tokës dhe shumëllojshmëria e gjuhëve dhe e ngjyrave

(racave) tuaja. Pa dyshim, në këtë ka shenja për ata që dinë. Të tjera shenja të Tij janë gjumi juaj natën e ditën dhe kërkesa e juaj nga dhuntitë e Tij.” (Kurani, 30:22-23)

Ai e përshkroi Vetvetën me cilësi të bukura e të përkryera:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: 255]

“Allahu! Nuk ka zot tjetër (që meriton adhurimin) përveç Tij, të Gjallit, të Përjetshmit, Mbajtësit të gjithçkaje! Atë nuk e kaplon as dremitja, as gjumi! Atij i përket gjithçka që gjendet në qiej dhe gjithçka që gjendet në Tokë. Kush mund të ndërhyjë tek Ai për ndokënd pa lejen e Tij? Ai di çdo gjë që ka ndodhur përpara dhe çdo gjë që do të ndodhë pas njerëzve, kurse ata nuk mund të përvetësojnë asgjë nga Dituria e Tij, përveçse aq sa Ai dëshiron...” (Kurani, 2:255)

Po ashtu, thotë:

﴿غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ﴾ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ

الْمَصِيرُ ﴿٣﴾ [غافر: 3]

“Falësit të gjynaheve dhe Pranuesit të pendimit, që dënon ashpër, si dhe Zotëruesit të të mirave. Nuk ka zot tjetër të vërtetë përveç Tij dhe tek Ai do të kthehen të gjithë.” (Kurani, 40:3)

Gjithashtu, Zoti i Lartmadhërishëm ka thënë:

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّبُ الْعَزِيزُ

الْحَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ [الحشر: 23]

“Ai është Allahu, përveç të Cilit nuk ka Zot tjetër (të denjë për adhurim). Ai është Sunduesi, i Shenjti (i pastër nga çdo e metë), Paqedhënësi, Dhënësi i sigurisë, Mbikëqyrësi mbi gjithçka, i Plotfuqishmi, Imponuesi, Madhështori. Qoftë i lartësuar Allahu mbi gjithçka që ia shoqërojnë Atij (në adhurim)!” (Kurani, 59:23)

Ai është Zoti, Hyjnia, i Urti, e i Fuqishmi, i Cili me fjalët e Veta i njoftoi robërit e Tij për Vetvetën, u tregoi argumente, prova e dëshmi, si dhe e përshkroi Veten me cilësitë e përsoshmërisë. Për ekzistencën, hyjnorën dhe denjësinë e

Tij për t'u adhuruar dëshmojnë fetë e mesazhet profetike, arsyeja rationale, natyra e paprekur njerëzore, po madje të gjithë popujt kanë qëndrim konsensual rreth këtyre të vërtetave, rreth të cilave në vijim do të gesh disa shpjegime. E sa u përket argumenteve rreth ekzistencës dhe hyjnorese së Tij, ato janë:

Krijimi i kësaj gjithësie dhe krijimtaria e jashtëzakonshme në të

Kjo gjithësi përreth teje, ky univers madhështor, me këtë përbërje, qiej, planete, e orbita, e kjo tokë e sheshtë, me hapësira e vise që ngjiten me njëra-tjetrën, e varësisht dallimeve mes tyre, dallon edhe ajo çfarë del prej dheu, e cila nxjerr fryte të çdo lloji, ku të gjitha krijesat janë dy gjinish. E po, ky kozmos nuk e ka krijuar vetveten, ngase nuk ekziston një mundësi e tillë, andaj, domosdoshmërisht ai ka një Krijues. E kush është, pra, Ai që e ka krijuar këtë sistem të mahnitshëm dhe e përsosi me këtë bukuri të mrekullueshme, e që për çdo vrojtues këto u bënë argumente që të lënë gojëhapur?! Askush përpos Zotit, Njëshit, Mposhtësit, përveç të Cilit nuk ka zot tjetër, e as nuk ka kush që e meriton adhurimin përveç Tij. I Lartësuari ka thënë:

﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمْ الْخَالِقُونَ﴾ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ
لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ [الطور: 35-36]

“A mos vallë, ata janë krijuar nga hiçi apo mos janë ata krijues të vetvetes?! A mos vallë ata kanë krijuar qiejt dhe Tokën?! Nuk është kështu, por ata nuk janë aspak të bindur.” (Kurani, 52:35-36)

Këto dy citate kuranore përmbajnë tri koncepte hyrëse në këtë trajtesë, e ato janë

A janë krijuar prej kurgjësë?!

A e kanë krijuar vetveten?!

A i kanë krijuar ata qiejt dhe Tokën?!

E nëse ata nuk janë krijuar prej kurgjësë, e nuk e kanë krijuar vetveten, e as nuk i kanë krijuar qiejt e Tokën, ata pashmangshëm duhet ta pranojnë ekzistencën e Krijuesit që i solli në ekzistencë dhe i krijoi ata, qiejt dhe Tokën. Ai është Allahu, Njëshi e Mposhtësi!

Fitreja – Natyra fillestare dhe e paprekur njerëzore

Krijesat në natyrën e tyre e kanë të skalitur pranimin e Krijuesit, duke e njohur si më të Madhin, më Madhështorin e më të Përkryerit. Kjo çështje është e mbjellur fort në natyrën e tyre, më fort sesa parimet dhe ligjet e fizikës e të matematikës. Për këtë arsye, në parim nuk ka nevojë të sillen argumente për këtë çështje, mirëpo ekzistojnë njerëz të atillë, tek të cilët natyra njerëzore origjinale dhe kursi i saj u kanë pësuar ndryshime, dhe kanë nevojë për këto argumente. I Lartësuarit ka thënë:

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ...﴾ [الروم: 30]

“...fenë e pastër monoteiste, natyrën fillestare, në të cilën Allahu i ka krijuar njerëzit...” (Kurani, 30:30)

I Dërguari i Allahut, Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sellem!-, ka thënë:

“Çdo foshnje lind në natyrën e pastër. Më pastaj, prindërit e tij e bëjnë hebre, të krishterë apo adhurues të zjarrit. Sikur shembulli i kafshës që e pjell të voglin e saj të pagjymtuar (të shëndoshë e pa të meta), vallë, a i vëreni ndonjë gjymti (të metë)?!”

Pastaj, transmetuesi i hadithit, Ebu Hurejra, thotë: "Në daçi, lexojeni:

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ...﴾ [الروم: 30]

“...fenë e pastër monoteiste, natyrën fillestare, në të cilën Allahu i ka krijuar njerëzit...” (Kurani, 30:30)

Gjithashtu ai, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, ka thënë:

“Zoti im më dha urdhër që t’jua mësoj juve atë që nuk e dini, e që mua ma mësoi sot: (Tha) Secilën pasuri që ndonjë robit ia dhuroj, ajo për të është e lejuar; Unë të gjithë robërit e Mi i kam krijuar hunefa (të pastër e të gatshëm për të pranuar udhëzimin), mirëpo atyre u erdhën djajtë dhe i shmangën nga feja e tyre, ua ndaluan atë që Unë ua kam lejuar, si dhe i urdhëruan që të më përshkruajnë ortakë, gjë për të cilën Unë s'u kam zbritur asnjë argument.”

Konsenzusi i popujve

Të gjithë popujt, qofshin të lashtë apo modernë, janë të një mendimi se ky kozmos e ka një Krijues, e Ai është Allahu, Zoti i botëve, i Cili, pa asnjë ortak, i krijoi qiejt e Tokën, po

edhe pa asnjë ortak, e posedon dhe e sundon gjithçfarë që ekziston.

Nuk përmendet asgjëkundi se ndonjë popull i mëparshëm ka besuar se hyjnitë e tyre, bashkë me Allahun, i kanë krijuar qiejt e Tokën. Assesi! Përkundrazi, kanë besuar se Zoti është Krijuesi i tyre dhe Krijuesi i hyjnive të tyre. Pra, besonin se s'ka Furnizues tjetër përveç Allahut dhe se vetëm në Dorë të Tij është dobia e dëmi. E duke treguar se si e pranonin idhujtarët hyjnoren e Zotit. I Madhërishti thotë:

﴿وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾ ﴿٦٦﴾ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٧﴾ وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾ [العنكبوت: 63-61]

“Nëse ti (Muhamed) i pyet ata se kush i ka krijuar qiejt dhe Tokën dhe kush i ka nënshtruar (të rrotullohen) Diellin e Hënën, - me siguri që ata do të të thonë “Allahu!” Atëherë, si po largohen (nga rruga e drejtë)? Allahu, ia zgjeron furnizimin kujt të dojë nga robërit e Tij, e dikujt ia zvogëlon. Allahu është vërtet i

Dijshëm për çdo gjë. Nëse ti i pyet ata se kush e zbret ujin nga qielli dhe nëpërmjet tij e gjallëron tokën pas vdekjes së saj, - me siguri që ata do të të thonë “Allahu!” Thuaj: “Qoftë lëvduar Allahu!” Por, shumica e tyre nuk mendojnë.” (Kurani, 29:61-63)

Po ashtu, i Lavdishmi ka thënë:

﴿وَلَيْنَ سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولَنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ﴾ [الزخرف: 9]

“Nëse ti i pyet ata: “Kush i ka krijuar qiejt dhe Tokën?” Ata, me siguri do të thonë: “Ato i ka krijuar i Plotfuqishmi dhe i Gjithëdijshmi.” (Kurani, 43:9)

Arsyeja racionale

Mendja e ka të pashmangshme të pranojë se gjithësia ka një Krijues Madhështor, ngase ajo e sheh sheshazi se gjithësia është e krijuar dhe shpikur, sikurse e sheh se ajo nuk e ka sjellë vetveten në ekzistencë, ndërsa një gjë e krijuar domosdo duhet ta ketë Krijuesin që e shpiku dhe e solli në ekzistencë.

Kur njeriu në jetë preket nga krizat dhe fatkeqësitë, largimin e të cilave nuk mund ta bëjë qenia njerëzore,

atëherë zemra e tij vetvetiu drejtohet kah qielli dhe i kërkon Zotit ndihmë. Kthehet tek Ai për ta lutur që t’ia largojë brengën e hallin, edhe nëse në ditët e tjera e mohon Zotin e tij dhe e adhuron idhullin e vet. Kjo është një domosdoshmëri e pashmangshme, andaj duhet të pranohet. Madje, edhe kafshët kur lëndohen nga ndonjë qeder i rëndë, e ngrenë kokën lart dhe i ngulin sytë kah qielli. Zoti i Madhërishëm ka treguar se kur njeriu preket nga ndonjë dëm, shpejton për tek Zoti i tij, nga i Cili kërkon largimin e atij dëmi. I Lartësuari thotë:

﴿وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا حَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوًا إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّیُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ﴾ [الزمر: 8]

“Kur njeriun e godet një e keqe, ai i lutet Zotit të vet, duke iu drejtuar me pendesë. E kur atij i vjen një e mirë prej Zotit, ai harron se për çfarë ishte duke u lutur më parë dhe sajon zota të tjerë të barabartë me Allahun...”
(Kurani, 39: 8)

E duke na treguar për gjendjen e idhujtarëve, i Lartësuari tha:

﴿هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرَيْنَ بِهِم بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِنِ أَنْجَيْتَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٢٢﴾ فَلَمَّا أَنْجَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغْيِكُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مَتَّعَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾﴾ [يونس: 22-23]

“Ai ua mundëson (njerëzve) udhëtimin nëpër tokë dhe det. E, kur gjenden në anije që lundron me ta me erën e përshtatshme e ata i gëzohen kësaj, arrin një stuhi dhe i sulmojnë valët nga të gjitha anët e mendojnë se do t’i vënë poshtë, (atëherë) i luten Allahut sinqerisht, duke i premtuar besimin: “Nëse na shpëton nga kjo, me të vërtetë do të jemi mirënjohës”. E kur Allahu i shpëton ata, ata përnjëherë pa kurrfarë të drejte bëjnë turbullira në Tokë. O njerëz! Vërtet, padrejtësia që bëni për t’u kënaqur në jetën e kësaj bote, vetëm ju dëmton. Pastaj ju do të ktheheni te Ne dhe Ne do t’ju njoftojmë për atë që keni punuar.” (Kurani, 10:22-23)

Po ashtu, i Madhërishmi tha:

﴿وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوَاجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ

فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ ﴿٣٢﴾ [لقمان: 32]

“Kur ata i mbulon vala si pëlhurë, e thërrasin Allahun me devotshmëri të çiltër. Por sapo Ai i shpëton, duke i kthyer ata në tokë, një pjesë e tyre lëkunden (ndërmjet besimit dhe mosbesimit). Në të vërtetë, shpalljet dhe mrekullitë Tona i mohojnë vetëm mashtruesit dhe mosmirënjohësit.” (Kurani, 31:32)

E ky Zot është Ai që e solli gjithësinë në ekzistencë, e cila më parë ishte thjesht një hiç; Ai e krijoi njeriun në formën më të bukur, kurse në natyrën e tij e gdhendi bindjen për Zotin, për të Cilin janë përrulur mendjet njerëzore, duke dëshmuar për hyjnoren e Tij dhe për denjësinë që ka për t’u adhuruar. E sa për hyjnoren e Tij, kjo është një çështje konsensuale tek mbarë popujt; e, pra, ky Zot, që është Një në hyjnoren e Tij, po ashtu është Një në denjësinë e Tij për t’u adhuruar, ngase, sikurse që nuk e shoqëron askush Atë në krijimtarinë hyjnore që ka, asisoj, Ai nuk ka ndonjë ortak që e shoqëron në denjësinë e Tij për t’u adhuruar. Argumentet për këtë realitet janë të shumta, e prej tyre:

Kjo gjithësi nuk ka tjetër hyjni përveç Zotit të Madhërishëm, Krijuesit, e Furnizuesit, i Cili e sjell dobinë

dhe e largon dëmin. E sikur të ekzistonte një hyjni tjetër bashkë me Të, ajo do të kishte veprimtarinë, krijimitarinë dhe urdhëresat e veta, e për pasojë, rivaliteti në mes tyre do të ishte i domosdoshëm. E ky rivalitet nuk mund të kalojë pa një përplasje, fundi i së cilës është mposhtja e njërit prej tyre, kurse një që mposhtet, vallë, si mund të jetë hyjni?! E, pra, Mposhtësi është Perëndia e vërtetë, i Vetmi që ka denjësinë për t’u adhuruar, në të cilën denjësi askush nuk ka ndonjë hise, sikurse askush nuk ka kurrfarë pjesëmarrje e hise në hyjnoren e Tij! I Madhërishmi ka thënë:

﴿مَا آتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا لَذَّهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّا

بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٩١﴾ [المؤمنون: 91]

“Allahu nuk ka zgjedhur për Vete ndonjë bir dhe përveç Atij s’ka asnjë zot tjetër, përndryshe çdo zot do të merrte atë që ka krijuar dhe do të ngriheshin njëri mbi tjetrin. Qoftë i lartësuar Ai nga shpifjet e tyre!” (Kurani, 23:91)

Askush nuk e meriton adhurimin përveç Allahut, Mbretit të qiejve e Tokës. Parimisht, njeriu përpiqet të afrohet tek Zoti që i sjell dobi e të mira dhe ia largon dëmet, të këqijat dhe qederet. E këtë s’e bën askush përpos Mbretit të

qiejve, Tokës dhe asaj që ekziston ndërmjet tyre. Andaj, sikur të ekzistonin hyjni të tjetra përveç Allahut, siç pandehin politeistët, atëherë ato për njerëzit do të ishin thjesht vetëm rrugë që i shpien ata tek Mbreti i Vërtetë, ngase edhe vetë hyjnitë që adhuroheshin përveç Allahut mëtonin të afroheshin tek Ai. Prandaj, nuk ka kurrfarë arsye e logjike të adhurosh dikë tjetër përveç Perëndisë së Vërtetë, kur ti dëshiron të afroheshin tek Ai. Pra, adhuroje drejtëpërdrejt Atë, në Dorë të të Cilit është dobia e dëmi! Gjithçka në qiej e Tokë e adhuron Zotin Fuqiplotë, madje edhe vetë hyjnitë e rrejshme që adhuroheshin pa meritë përveç Allahut, e adhuronin Atë dhe përpiqeshin të afroheshin tek Ai. I Larti thotë:

﴿قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذًا لَأَبْتَعُوا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾﴾

[الإسراء: 42]

“Thuaj: “Nëse përveç Atij do të kishte edhe zota të tjerë, siç thonë ata, atëherë ata do të kërkonin rrugë për të arritur te Zoti i Fronit”.” (Kurani, 17:42)

Ai që e dëshiron të vërtetën, le të lexojë këtë fjalë të Fuqiplotit:

﴿قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِن شِرْكٍَ وَمَا لَهُ مِّنْهُم مِّن ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾ وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَن أِذِنَ لَهُ...﴾ [سبأ: 22-23]

“Thuaju (o Muhamed): “Thirrini ata që i hyjnizoni krahas Allahut! Ata nuk kanë pushtet as sa pesha e një thërmije, qoftë në qiej apo në Tokë; për ata nuk ka pjesë as në qiej, as në Tokë dhe Allahu nuk ka asnjë ndihmës nga radhët e tyre. Asnjë ndërmjetësim tek Ai nuk bën dobi, përveçse për atë që Ai jep leje...” (Kurani, 34:22-23)

Këto citate kuranore përmbajnë katër qasje e realitete, të cilat i këpusin të gjitha lidhjet që bëhen me dikë tjetër përveç Zotit:

E para:

Ata ortakë që i përshkruhen Zotit nuk zotërojnë asgjëfare, as diçka sa një thërmimi, e dikush që farehiç nuk zotëron nuk mund ta ketë në posedimin e tij dobinë e dëmin, andaj edhe nuk është i denjë që të jetë hyjni apo ortak i Hyjnisë së Vërtetë, i Cili i zotëron të gjithë dhe i mbarështon si të dojë.

E dyta:

Ata nuk i zotërojnë qiejt e Tokën dhe as nuk kanë qasje e pjesëmarrje në zotërimin e tyre.

E treta:

Allahu nuk ka ndonjë ndihmëtar prej krijesave të Tij, përkundrazi Ai u ndihmon atyre në atë çfarë u bën dobi dhe ua largon dëmet, ngase Ai është i panevojë për ta, kurse ata domosdoshmërisht janë nevojtarë për Të.

E katërta:

Ata ortakë që i përshkruhen Zotit nuk kanë mundësi të ndërmjetësojnë tek Allahu për ithtarët e tyre, e madje, as që u jepet leje për diçka të tillë, ngase i Madhërishmi u jep leje për ndërmjetësim vetëm robërve të Tij të denjë, kurse këta robër nuk ndërmjetësojnë për askë tjetër përveç për ata, me fjalët, veprat dhe besimin e të cilëve është i kënaqur Zoti i Lartësuar.

Sistemimi, rregullsia dhe funksionaliteti preciz i planetit tonë na tregon argumentin më të madh se kjo botë mbarështohet e udhëhiqet nga një Hyjni, Mbret, Zot, i Vetëm, pa ortak. Pra, krijesat nuk kanë tjetër hyjni e zot përveç Allahut. Ashtu siç nuk është e mundur që kjo gjithësi

të ketë dy krijues, po ashtu është e pamundur që në këtë gjithësi dy hyjni të meritojnë adhurimin. I Madhërishmi thotë:

﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا ءَالِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا

يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾ [الأنبياء: 22]

“Sikur në qiej dhe në Tokë të kishte zota të tjerë, përveç Allahut, si qiejt, ashtu edhe Toka do të shkatërroheshin.” (Kurani, 21:22)

Nëse hipotetakisht mendohet se, përveç Allahut, mund të ekzistojë edhe një tjetër zot në qiell e Tokë, atëherë epilogu logjik i kësaj hipoteze është shkatërrimi i qiejve dhe Tokës. E, si ta kuptojmë këtë epilog?!

Nëse do të ekzistonte edhe një tjetër hyjni me Allahun, atëherë i bie që secili prej tyre ka absolutizmin dhe kontrollin e vet, të cilat në situatë rivaliteti, shpien në mospajtim dhe përplasje, e që, për pasojë, do të ndodhte shkatërrimi. E nëse një trup nuk mendohet dot që, duke i pasur dy shpirtra të njëjtë, mund të mbarështohet normalisht e të mos shkatërrohet e priset, atëherë si mund të mendohet diçka e tillë për një kozmos të tërë, i cili është edhe më madhështor?!

Njëzëshmëria e profetëve dhe e të dërguarve

Të gjithë popujt janë të një mendimi se njerëzit më mendjendritur, më shpirtmirë, më të ndershëm, më këshillëmirë, më udhëzues për tek rruga e drejtë, e më të njoftuar se ç’do Zoti janë profetët dhe të dërguarit e Allahut. E si të mos jetë kështu, kur këta profetë e pranojnë shpalljen nga Zoti dhe ua kumtojnë atë njerëzve?! E, të gjithë profetët, që nga Ademi, -alejhi’s-selam!, e deri tek i fundit, Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue selem!-, e kanë të njëjtën fjalë që, të besohet vetëm Allahu, të braktiset adhurimi i çdokujt tjetër përveç Tij dhe të pranohet se vetëm Allahu është meritë për t’u adhuruar. I Madhërueshmi tha:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا

فَاعْبُدُونِ﴾ [الأنبياء: 25]

“Ne nuk kemi nisur asnjë të dërguar para teje, që të mos i kemi shpallur se: “S’ka zot tjetër përveç Meje, andaj më adhuroni (vetëm) Mua!” (Kurani, 21:25)

Po ashtu, Allahu i Madhërishëm na tregon se çfarë u kishte thënë Nuhu, -alejhi's-selam!-, popullit të tij:

﴿أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ أَلِيمٍ﴾ [هود: 26]

"...që të adhuron vetëm Allahun. (Përndryshe), unë kam frikë për ju dënimin e një Dite të dhembshme". (Kurani, 11:26)

Gjithashtu, Allahu i Lartmadhërishëm na njofton se çfarë u kishte thënë profeti i fundit, Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, popullit të tij:

﴿قُلْ إِنَّمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌُ وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ [الأنبياء: 22]

[108]

"Thuaj: "Mua më është shpallur që Zoti juaj është një Zot i vetëm; pra, a jeni myslimanë?". (Kurani, 21:108)

Është ky Zot që, prej kurrgjësë e shpiku gjithësinë dhe e solli në ekzistencë, e krijoi njeriun në formën më të bukur dhe e nderoi; në natyrën e tij e skaliti pranimin e hyjnorës së Zotit dhe denjësisë së Tij për t'u adhuruar. Ky Zot e bëri shpirtin njerëzor që të mos prehet ndryshe vetëm se duke iu dorëzuar Krijuesit të tij, duke ndjekur udhën hyjnore dhe duke u lidhur me Të. E kjo lidhje nuk mund të realizohet ndryshe vetëm nëpërmjet rrugës së vërtetë - rrugës së kumtuar nga profetët. Ky Zot i dhuroi njeriut një mendje, e

cila, pa besimin në Zotin Madhështor, nuk mund të jetë e drejtë dhe produktive.

Andaj, kur natyra njerëzore drejtohet, e shpirti fiton qetësinë dhe mendja beson, vetëm atëherë realizohet lumturia, siguria dhe rehatia në të dy botët. E nëse njeriu i refuzon këto, atëherë jeta e tij do të trazohet në luginat e dunjasë dhe do të hutohet tek hyjnitë e ndryshme, nga ku do të jetojë me dilema se cili mund t’i sjellë dobi apo t’ia largojë ndonjë dëm. Me synim që besimi të thellohet në shpirt dhe të qartësohet shëmtia e mosbesimit, Allahu solli një shembull, e shembulli e përaftron domethënien e një koncepti, në të cilin tregohet dallimi mes një individi, puna dhe adhurimi i të cilit janë të shpërndara nëpër hyjni të ndryshme, dhe një tjetri, i cili e adhuron vetëm Zotin e tij. I Lartmadhëruari ka thënë:

﴿ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَكِّسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ هَلْ

يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾ [الزمر: 29]

“Dëgjojeni këtë shembull që ka sjellë Allahu! Janë dy njerëz: njëri ka shumë bashkëpronarë që e kundërshtojnë njëri-tjetrin, ndërsa tjetri ka vetëm një pronar, të cilit i përkushtohet. A janë të njëjtë ata në

krahasim?! Lavdëruar qoftë Allahu, por shumica e tyre nuk e dinë këtë!” (Kurani, 39:29)

Allahu na tregon në këtë shembull dallimin, në mes të një robi që e ka vetëm një pronar dhe atij robi që është në pronësinë e disa ortakëve, të cilët hahen e përplasen në mes vete për shkak të tij, e ky si rob e vlerë humane është i shpërndarë në mes tyre, ndaj prej çdo njërit merr urdhra e detyra, e për pasojë ai jeton i hutuar e pa stabilitet, si dhe nuk ka mundësi t’i kënaqë të gjithë ata në dëshirat dhe tekat e tyre të ndryshme e kontradiktore, të cilat e trullosin dhe e rraskapisin.

E një rob që ka një zotëri e pronar, nga i cili merr urdhrat e ngarkesat, është rob i qetë dhe stabil në një rrugë të qartë. E këta dy robër nuk mund të jenë të njëjtë. Ky i nënshtrohet një pronari dhe si rrjedhim, stabiliteti, njohja e bindja, i japin kënaqësi, për dallim nga ai që ka disa pronarë, ai jeton nën persekutim e stres, ngase nuk ka një stabilitet dhe metodikë të njohur që e ndjekë, e për pasojë asnjërin nuk arrin ta bëjë të kënaqur, e ku më të gjithë!

E pasi t’i sqarova disa argumente që flasin për ekzistencën, hyjnoren dhe denjësinë e Allahut për t’u

adhuruar, është mirë të mësosh rreth krijimit të gjithësisë dhe njeriut, duke medituar dhe kërkuar urtësitë në të.

Krijimi i gjithësisë

Këtë gjithësi, me gjithçfarë që gjendet në të: qiej, Tokë, yje, orbita, detra, pemë, e kafshë, e krijoj Zoti prej kurrgjësë. Fuqploti ka thënë:

﴿قُلْ أَيْنَكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ إِندَادًا ذَٰلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾^{١٠} وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَرَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَانَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلسَّائِلِينَ ﴿١١﴾ ثُمَّ أَسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ ﴿١٢﴾ فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَرَبَّيْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ وَحِفْظًا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿١٣﴾ [فصلت: 9-12]

“Thuaj: “Vallë, a me të vërtetë ju e mohoni Atë, i cili e ka krijuar Tokën në dy ditë dhe sajoni zota të barabartë me Atë?!” Ai është Zoti i botëve! Ai krijoj në Tokë male të palëvizshme që ngrihen lart, e bekoj atë dhe përcaktoi në të furnizimin (për banorët) e saj me masë për katër ditë; ky është shpjegimi për të gjithë ata që pyesin. Pastaj Ai iu kthye qiellit, që ishte në gjendje mjegullie e i tha atij dhe Tokës: “Ejani të dy me hir a me pahir!”. Ata u përgjigjën: “Erdhëm me gjithë dëshirë e

të bindur!” Ai krijoi shtatë qiej në dy ditë dhe çdo qielli i caktoi detyrat e tij. Qiellin më të afërm Ne e zbukuruam me yje të shkëlqyer dhe i vumë roja. Ky është urdhri i të Plotfuqishmit dhe të Gjithëdijshmit.” (Kurani, 41:9-12)

Po ashtu, i Lavdishmi ka thënë:

﴿أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٠﴾ وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣١﴾ وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرَضُونَ ﴿٣٢﴾﴾ [الأنبياء: 30-32]

“A nuk e dinë mohuesit se qiejt dhe Toka kanë qenë një e tërë? Pastaj Ne e ndamë dhe bëmë nga uji çdo gjë të gjallë! Akoma nuk besojnë?! Ne vendosëm nëpër Tokë male të patundura, që ajo të mos lëkundet bashkë me njerëzit dhe bëmë lugina dhe rrugë për të udhëtuar në to.” (Kurani, 21:30-32)

Këtë gjithësi e ka krijuar Zoti me aq shumë urtësi, sa nuk numëron dot. Urtësitë e thella dhe argumentet e mahnitshme janë të panumërta në çdo pjesë të kozmosit. Do të mjaftonte një shenjë të meditohej dhe të përfundosh

përplot habi. Ja, shiko krijimtarinë e mahnitshme të Zotit tek bimët; s'ka gjeth, rrënjë apo fryt, veçse e lë njeriun gojëhapur. E mendja njerëzore s'i kap dot të gjitha dobitë e hollësitat e tyre. Shiko tek rrjedhat e ujit ndër rrënjët e holla e të dobëta, të cilat gati sa nuk duken fare, përveçse me një vështrim me ngulm, po si vallë, e përthithin ujin prej poshtë lart, e pastaj ai ujë shpërdahet me masë të duhur nëpër rrënjë, që tutje të çahet, rritet e degëzohet ajo bimë. Po shiko edhe se si prej një sythi shartohen pemët, e pastaj kalojnë në gjendje të ndryshme, po sikurse fetusit, aty ku ne nuk e shohim. Shiko drurin e zhveshur, sesi Zoti dhe Krijuesi i saj i jep veshjen dhe bukurinë mahnitëse nëpërmjet gjetheve, të cilat pastaj bëhen mbulojë për të dhe frytet e saj, për ta ruajtur gjatë periudhës së pjellshmërisë prej të ftohtit, nxehtit dhe sëmundjeve, e pastaj, ky Zot i furnizon ato fryte e rrënjë me furnizimin e duhur, me të cilin ato ushqehen, po sikurse që ushqehet foshnja me qumështin e nënës së saj, e pastaj, Zoti i pemës e mbarështon dhe e zhvillon atë, e kur ajo të drejtohet e të përfundojë procesi i saj, i nxjerr të vegjëlit e saj, ato fryte të këndshme e të buta, nga trupi i saj i vrazhdë e i fortë.

E ti nëse e vrojton Tokën se si është krijuar, do të kuptosh se ajo është argumenti më i madh që dëshmon për Krijuesin

dhe Shpikësin e saj. E krijoi të sheshtë, e bëri shtrat dhe e nënshtroi për robërit e Tij. Nga aty dalin furnizimet dhe ushqimet e tyre. Aty bëri rrugë, që ata nëpër to të kalojnë për nevojat dhe lëvizjet që kanë. E forcoi Tokën me kodra e male, që të shërbejnë si shtylla, që ajo të mos lëvizë e të mos lëkundet. Hapësirën e saj e bëri të gjerë, e rrafshoi dhe e bëri të mjaftueshme për njerëzit, qofshin kur janë të gjallë mbi Tokë apo kur të vdesin, duke i përfshirë ajo në brendësinë e vet. Pra, sipërfaqja e saj është vendbanimi i të gjallëve, kurse brendësia e saj për të vdekurit. Pastaj shiko hapësirat qiellore, me çka ka në to: diell, hënë, yje, e galaktika dhe vrojto se si ndodh rrotullimi i sistemuar dhe si ndryshojnë ditët, netët, stinët, nxehtësia e ftohtësia, e se si krijesat e këtij planeti përfitojnë nga i gjithë ky funksionalitet preciz.

Pastaj, medito në krijimin e qiellit dhe vështroje atë herë pas here. Qielli, me gjerësinë, lartësinë dhe stabilitetin e tij, është prej argumenteve më madhështore. Ndër të nuk ka ndonjë shtyllë, sikurse as mbi të ska ndonjë lidhëse, mirëpo ajo qëndron dhe rri me fuqinë e Zotit, i Cili i mban qiejt e Tokën që të mos bien.

E pas një vrojtimi rreth gjithësisë, do të shohësh se si pjesët e saj janë të unifikuar për bukuri, e të sistemuara

mahnitshëm. E kjo të tregon për absolutitetin e fuqisë, përsosmërinë e diturisë dhe përkryeshmërinë e urtësisë që ka Krijuesi i saj. Kozmosi i ngjan një shtëpisë së ndërtuar e të kompletuar, ku qielli është kulmi i saj, e Toka shtrat e vend i sheshtë e stabil për qëndrim, kurse dielli e hëna janë sikurse dy fenera që ndriçojnë, kurse yjet si llamba, bukuria e të cilave shërben edhe si tregues i shtegtarit, kurse perlat dhe mineralet e deponuara në tokë, po sikur zahiret e tëmotjet. Çdo gjë është në vendin e duhur. Bimët shfrytëzohen për çfarë na duhen, e kafshët për interesa të ndryshme, disa për ngarkim e transport, e disa për mjelje, e disa për ushqim, e prej disave marrim edhe rrobat, e disa na bëjnë roje. E këtu njeriut iu dha detyra e mbretit, që të mbarështojë me veprat dhe urdhrat e tij.

Nëse mediton thellë në këtë gjithësi, qoftë si tërësi apo në ndonjë pjesë të saj, do të përfundosh me përplot habi. E sikur të ndalesh pak për një shqyrtim të thellë, të bëhesh objektiv dhe të flakësh robërinë e epshit dhe pasimit qorrazi, do të arrish tek një bindje e palëkundshme se kjo gjithësi është e krijuar, gjegjësisht e ka krijuar një i Urtë, i Fuqishëm e Gjithëdijshtëm, i cili e ka formësuar në formën më të mirë dhe e ka sistemuar në sistemin më të përkryer. Po ashtu, do të bindesh se ekzistenca e dy krijuesve është e

pamundshme, ngase është vetëm një Perëndi, e s'ka tjetër përveç Tij, e sikur të kishte në qiej e Tokë ndonjë zot tjetër përveç Allahut, ato do të shkatrroheshin, do të prishej sistemi i tyre dhe do të dilnin jashtë shërbimit.

E nëse ke ngulur këmbë që krijimin të mos ia përshkruash Krijuesit, atëherë çfarë më thua për rrotën hidraulike e cila në një lumë është instaluar e aktivizuar me përpikëri, me aparaturë e teknikë të veçantë, ku nuk sheh ndonjë mangësi a defekt, qoftë në vetë lëndën e pajisjes apo në pamjen e saj, dhe prej aty është vënë në punë t'i ujisë pemët e një kopshti të madh, në të cilën ekziston një përkujdesje e interesim i veçantë për ato pemë, frytet e të cilave vjilen me kohë, e ku çdo lloj shpërndahet sipas nevojës e kërkesës...

A mund të jetë ky proces e mekanizëm në atë vend rastësisht, pa ndonjë prodhues, përzgjedhës e kontrollues?!

“Tërë ato, si rrota hidraulike, po edhe kopshti, janë gjendur aty aksidentalisht, pa ndonjë ndërhyrje dhe kontroll të dikujt!” – E sheh ç'të thotë mendja?!

Çfarë përgjigje të jep ajo për këtë?!

Çka të jep të kuptosh e tërë kjo?!

Urtësia nga kjo

Pas këtij reflektimi e vrojtimi rreth universit, tani është e udhës të flasim rreth urtësive për të cilat Zoti i solli në ekzistencë këto krijesa madhështore e shenja mahnitëse. Prej tyre:

T'i nënshtrojë ato për njeriun

Pasi që Allahu e vendosi të krijojë në Tokë një mëkëmbës, i cili aty do ta adhurojë Atë, kurse Tokën do ta gjallërojë, Ai i krijojë e gatoi të gjitha këto për të, që jeta dhe gjallëria e tij të jenë sa më në terezi. I Lartësuarit thotë:

﴿وَسَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ ...﴾ [الجاثية: 13]

“Ai ka vënë në shërbimin tuaj çka gjendet në qiej dhe në Tokë, të gjitha janë prej Tij.” (Kurani, 45:13)

Gjithashtu, Zoti i Lartmadhërishëm ka thënë:

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْأَنْهَارَ ﴿٣٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمْ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ ﴿٣٣﴾ وَسَخَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴿٣٤﴾﴾

وَعَاتِلْكُمْ مِّنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِن تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَذَلِيلٌ كَفَّارٌ ﴿٣٤﴾ [إبراهيم: 32-34]

“Allahu është Ai që ka krijuar qiejt dhe Tokën. Ai lëshon ujë nga qielli e nëpërmjet tij nxjerr fruta si ushqim për ju. Ai i ka vënë në shërbimin tuaj anijet, që me lejen e Tij ju të lundroni me ato nëpër detra. Ai i ka krijuar lumenjtë për dobinë tuaj e po ashtu edhe Diellin dhe Hënën, që lëvizin vazhdimisht. Ai ka vënë në shërbimin tuaj natën dhe ditën. Ai ju jep gjithçka që i kërkon. Edhe nëse përpiqeni t’i numëroni dhuntitë e Allahut, nuk do të mund t’i numëroni dot. Njeriu është vërtet i padrejtë dhe mosmirënjohës.” (Kurani, 14:32-34)

Të jenë qiejt, Toka dhe krijesat e tjera në gjithësi argumente që flasin për hyjnorën dhe njëshmërinë e Tij

Pasi që pranimi i hyjnores dhe njëshmërisë së Tij është çështja më madhështore në këtë ekzistencë, Ai për këtë çështje i solli argumentet më madhështore dhe dëshmitë më të forta. I Madhërishmi i bëri qiejt, Tokën e krijesat e tjera të dëshmojnë për këtë të vërtetë të madhe. Andaj, në Kuran na përsëritet ky tog fjalësh:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ...﴾

"...dhe prej shenjave (argumenteve) të Tij...", siç qëndron në citatet në vijim:

[الروم: 22] ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ...﴾

“Ndërmjet shenjave të Tij janë krijimi i qiejve e i Tokës”. (Kurani, 30:22)

[الروم: 23] ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ...﴾

“Të tjera shenja të Tij janë gjumi juaj natën e ditën.” (Kurani, 30:23)

[الروم: 24] ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا...﴾

“Gjithashtu, prej shenjave të Tij janë paraqitja e vetëtimës si frikë e shpresë.” (Kurani, 30:24)

[الروم: 25] ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ...﴾

“Dhe një prej shenjave të Tij është që qiejt dhe Toka qëndrojnë sipas urdhrit të Tij.” (Kurani, 30:25)

Të dëshmojnë për jetën pas ringjalljes

Ekzistojnë dy jetë, kjo e kësaj bote dhe ajo e botës së mëtejme, kurse kjo e fundit është pikërisht jeta e vërtetë, për të cilën Zoti i Lartësuar thotë:

﴿وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا

يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾ [العنكبوت: 64]

“Jeta e kësaj bote nuk është gjë tjetër, veçse argëtim dhe lojë. Ndërsa jeta e botës tjetër, pikërisht ajo është jeta e vërtetë. Veç sikur ta dinin!” (Kurani, 29:64) Kjo, ngase ajo botë është vendi i shpërblimeve dhe llogarisë, si dhe është vendi i amshueshmërisë, qoftë për ata që do të kënaqen e lumturohen apo për ata që do të dënohen.

E përderisa njeriu nuk arrin në atë botë ndryshe përveçse kur të vdesë e të ringjallet, disa njerëz, gjegjësisht ata të cilët e kanë shkëputur lidhjen me Zotin e tyre, e që e kanë prishur origjinalitetin e natyrës së tyre njerëzore dhe kanë flakur racionalen, e mohuan ringjalljen dhe jetën e mëtejme. E për këtë Zoti i Madhërishëm i solli tërë këto argumente e dëshmi, në mënyrë që shpirtat dhe zemrat të besojnë e të binden në ringjalljen, ngase rikthimi i krijimit është edhe më i lehtë sesa krijimi dhe shpikja e tij për herë të parë, e madje vetë krijimi dhe shpikja e qiejve dhe e

Tokës është më madhështore sesa rikthimi i njeriut. I Lartësuari ka thënë:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ...﴾ [الروم: 27]

“Ai e zë fill krijimin dhe Ai e përsërit atë e për Atë kjo është edhe më e lehtë.” (Kurani, 30:27)

Po ashtu, thotë:

﴿لَخَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ...﴾ [غافر: 57]

“Krijimi i qiejve dhe i Tokës është më i madh se krijimi i njerëzve...” (Kurani, 40:57)

Gjithashtu, Zoti i Lartmadhërishtëm ka thënë:

﴿اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ أَسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ﴾ [الرعد: 2]

“Allahu është Ai që qiejt i ka ngritur pa shtylla, të cilat mund t’i shihnit, e më pas është ngritur mbi Fron. Ai ka nënshtruar Diellin dhe Hënë; të gjitha këto rrotullohen për një kohë të caktuar. Ai i drejton të gjitha çështjet dhe i shpjegon në hollësi shpalljet, me qëllim

që ju të bindeni se do të takoheni me Zotin tuaj. (Kurani, 13:2)

E, pra, o njeri:

E, pra, e tërë kjo gjithësi t'ua paska nënshtruar ty, e të gjitha këto argumente, shenja e dëshmi përpara syve të tu, dëshmojnë se s'ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut, i Cili nuk ka ortak. E, pra, a e kuptove se ringjallja dhe jeta jote pas vdekjes është çështje edhe më e lehtë sesa krijimi i qiejve e Tokës, e ti do ta takosh Zotin tënd, i Cili ka për të të marrë në llogari për punët e tua? A e kuptove se ky kozmos është një rob i bindur i Zotit të vet, kurse këto krijesa përreth nesh, që të gjitha e madhërojnë dhe e lavdërojnë Atë. I Larti thotë:

﴿يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ...﴾ [الجمعة: 1]

“Allahun e përlevdon gjithçka që gjendet në qiej dhe në Tokë.” (Kurani, 62:1)

E për Madhërinë e Tij bien në sexhde e i përlulën. I Madhërueshmi thotë:

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَمَن فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ
وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ
[الحج: 18]﴾

“A nuk e sheh ti se, në të vërtetë, Allahut i përuhlen në sexhde ata që gjenden në qiej dhe në Tokë, edhe Dielli, edhe Hëna, edhe yjet, edhe malet, edhe drurët, edhe kafshët dhe shumë nga njerëzit (myslimanët)? Por ka shumë njerëz (mohues), që meritojnë dënimin.”
(Kurani, 22:18)

E, madje këto genie e krijesa, e kanë edhe namazin e tyre që e bëjnë në formën e përshtatshme për Zotin e Madhërishëm, i Cili thotë:

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرُ صَفَّتٍ كُلُّ قَدِّ
عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ...﴾ [النور: 41]

“A nuk e vëren ti se Allahun e lavdëron çdo krijesë që ndodhet në qiej dhe në Tokë, madje edhe shpezët krahëhapur?! Çdokush e di se si t’i falet e ta lavdërojë.”
(Kurani, 24:41)

E, madje edhe vetë trupi yt i vogël funksionon sistematikisht sipas parapërcaktimit dhe mbarështimit të

Zotit. Zemra, mushkëritë, mëlçia, e organet e tjera, të gjitha i janë nënshtruar Zotit të tyre, i Cili i kontrollon dhe i vë ato në lëvizje. E, pra, a duhet që, përzgjedhja jote vullnetare, me të cilën mund të bëhesh besimtar ose mohues i Zotit tënd, të jetë një përzgjedhje irracionale dhe e parregullt, e dalë nga ky sistem i bekuar që gjendet në gjithësi përreth teje, po madje, edhe në vetë trupin tënd?!

Njeriu me mendje të shëndoshë nuk pranon për veten që në këtë gjithësi të madhe e të gjerë, të jetë jashtë normales e të natyrshmes.

Krijimi dhe nderimi i njeriut

Zoti vendosi të krijojë një krijesë të denjë për banimin dhe gjallërimin e gjithësisë, e ajo ishte njeriu. Me urtësinë e Tij bëri që burimi i substancës së kësaj krijese, të jetë nga Toka, andaj e filloi krijimin prej dheut dhe i dha njeriut këtë pamje të bukur që ka. Pasi ai e mori formën e duhur, Zoti i dha shpirt, e pastaj u bë një krijesë e përsosur: dëgjon, sheh, lëviz e flet. Për vendbanim i dha atij parajsën dhe ia mësoi çdo gjë që i duhej. Gjithçka në parajsë ishte e lejuar për të, përveç një pemë, të cilën ia ndaloi për ta sprovuar. Zoti deshë ta nxirrte në shesh se çfarë pozite ka kjo krijesë, andaj i urdhëroi engjëjt t'i binin në sexhde atij. Të gjithë

ranë në sexhde, përveç Iblisit, i cili refuzoi diçka të tillë, për shkak të inatit e kryelartësisë. Zoti u hidhërua me të, për shkak se ai nuk iu bind urdhrit të Tij. E meqë ai manifestoi mendjemadhësi, Zoti e përzuri atë nga mëshira e Vet. Iblisi kërkoi nga Zoti t'i jepte jetë të gjatë e afat deri në Ditën e Gjykimit. Zoti i dha atë çfarë kërkoi. Iblisi ia kishte zili Ademit, ngase Ademi dhe bijt e tij u vlerësuan më shumë se ai. Ai u betua në Zotin e Madh se ka për t'i devijuar që të gjithë bijtë e Ademit, e për këtë qëllim do t'u shkojë atyre nga çdo anë e kah, në përjashtim të robërve të singertë, të vërtetë e të devotshëm të Allahut. Këta robër, është Zoti Ai i Cili i ruan nga kurthat dhe mashtrimet e djallit. Allahu ia tërhoqi vërejtjen Ademit që të ruhet nga kurthat e djallit. Djalli u erdhi Ademit dhe Havasë dhe filloi t'u përshpërisë, me synim që t'i nxjerrë nga parajsja e t'i zhveshë, e gjatë kësaj përshpëritje ai iu betua se është vetëm se një këshillues. Ai u tha se Zoti ua ka ndaluar atë pemë, ngase nëpërmjet saj bëheni engjëj ose të përhershëm.

Ata hëngrën nga ajo pemë e ndaluar, e për pasojë, dënimi i parë që u erdhi ishte zbulimi i pjesëve të turpshme të trupit. Aty iu kujtua paralajmërimi i Zotit, i Cili ua tërhoqi vërejtjen që të mos bien në kurthat e djallit. Ademi u pendua dhe i kërkoi falje Zotit. Ai ia pranoi pendimin, e fali,

e përzgjodhi dhe e udhëzoi. E urdhëroi të zbresë nga parajsa ku banonte, që të shkojë në Tokë, ngase ajo është stabile dhe e përshtatshme për të për një kohë. E njoftoi se prej saj e ka krijuar, aty do të jetojë e do të vdesë dhe prej aty do të ringjallet.

Ademi, bashkë me Havanë, zbritën në Tokë, e aty u shumuan e u trashëguan. E adhuronin Allahun siç Ai i urdhëronte, e Ademi ishte një profet i Tij.

E këtë rrëfim na e ka treguar Zoti në Kuran. Thotë:

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
 إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١١﴾ قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ ۗ قَالَ
 أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِن طِينٍ ﴿١٢﴾ قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ
 لَكَ أَن تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾ قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾
 قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٥﴾ قَالَ فِيمَا أُغْوَيْتَنِي لَأَفْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾
 ثُمَّ لَا تَبْيَهُهُم مِّنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ
 أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾ قَالَ أَخْرَجَ مِنْهَا مَذْمُومًا مَّدْحُورًا لَّمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ
 جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٨﴾ وَيَعَادِمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ
 شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ
 لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْآتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ
 الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا
 لَمِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢١﴾ فَدَلَّهُمَا بِعُرْوَةٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا
 يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَّرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ
 وَأَقُلْتُ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٢﴾ قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ
 لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾ قَالَ أَهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ

وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٤﴾ قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ
وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿١٥﴾ [الأعراف: 11-25]

“Ne ju krijuam e pastaj ju dhamë formën; e u thamë engjëjve: “Përlujuni në sexhde Ademit!” – Të gjithë iu përlulën, përveç Iblisit. Ai nuk ishte nga ata që u përlulën. Allahu tha: “Çfarë të pengoi ty të mos përuleshe, kur të urdhërova?” Ai u përgjigj: “Unë jam më i mirë se ai. Mua më krijoje nga zjarri, kurse atë e krijoje nga balta”. Allahu i tha: “Atëherë, zbrit prej andej (Xhenetit)! Ti nuk ke të drejtë të krenohesh në të! Shporru, me të vërtetë, ti je prej të poshtëruarve”. Iblisi tha: “Më jep afat deri në ditën kur ringjallen njerëzit!” Allahu i tha: “Ti je nga ata që u është dhënë afati”. Ai tha: “Për shkak se Ti më flake tej, unë do t’u zë pritë njerëzve në rrugën Tënde të drejtë e do t’u qasem atyre nga përpara dhe nga mbrapa, nga e djathta dhe nga e majta, e kështu Ti do të vëresh se shumica prej tyre nuk të janë mirënjohës!” Allahu i tha: “Dil prej andej i përbuzur dhe i përjashtuar! Pa dyshim, Xhehenemin do ta mbush me ty dhe me të gjithë ata që shkojnë pas teje!” Ndërsa Ademit i tha: “O Adem! Bano ti dhe

bashkëshortja jote në Xhenet dhe hani ç'të dëshironi, por mos iu afroni kësaj peme, se bëheni keqbërës!" Djalli u pëshpëriti, për t'ua zbuluar pjesët e turpshme të mbuluara të trupit të tyre dhe u tha: "Zoti juaj jua ka ndaluar pemën vetëm që të mos bëheni engjëj ose të pavdekshëm." Dhe iu betua atyre (duke thënë): "Vërtet, Unë jam për ju këshillues i sinqertë!" Dhe i mashtroi me dinakërinë e tij. Pasi e shijuan frutën, atyre iu zbuluan vendet e turpshme dhe nisën të mbulohen me gjethet e Xhenetit dhe Zoti i tyre i thirri: "A nuk jua kisha ndaluar atë pemë? A nuk ju pata thënë se djalli është vërtet armiku juaj i hapët?" Ata thanë: "O Zoti ynë! Ne e kemi futur veten në gjynah, prandaj, nëse Ti nuk na fal dhe nuk na mëshiron, ne vërtet që do të jemi nga të humburit". Allahu tha: "Zbritni! Ju do të jeni armiq me njëri-tjetrin. Në Tokë do të banoni dhe do të jetoni deri në një kohë të caktuar. Aty do të jetoni, aty do të vdisni dhe prej saj do të ringjalleni." (Kurani, 7:11-25)

Reflekto rreth krijimtarisë së Allahut në krijesën njeri, të cilën e bëri në formën më të bukur, duke ia dhënë stolitë e vlerës dhe nderit, siç janë:

mendja, dituria, elokuenca, shqiptimi, figura e bukur, forma e përshtatshme, trupi i ekuilibruar, si dhe aftësia e përfitimit të diturive nëpërmjet logjikimit e mendimit, po edhe mundësia e përvetësimit të vlerave të larta, siç janë:

mirësia, respektimi e bindja për Allahun! E sa shumë që dallon gjendja e kësaj krijese në fillet e saj kur ishte vetëm një piklë e ruajtur në mitër, me gjendjen e saj kur do të vizitohet nga engjëlli në parajsë?!

﴿...فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾ [المؤمنون: 14]

“Qoftë lartësuar Allahu, Krijuesi më i përsosur!”
(Kurani, 23:14)

E, pra, kjo botë është thjesht një fshat, banori i të cilit është njeriu, për të cilin gjithçka përreth tij janë vënë në shërbim e angazhim. Disa engjëj e kanë për detyrë ta ruajnë atë përgjatë natës e ditës, e disa të tjerë janë të angazhuar rreth shiut dhe bimëve, që kësaj krijese të çmuar t’i vijë furnizimi. E hapësirat qiellore funksionojnë sipas asaj që është në interes të njeriut, po edhe dielli, hëna e yjet janë sistemuar dhe vënë në qarkullim sipas asaj që i konvenon njeriut. Zona ajrore, me erën, retë e shpendët, tërësisht është në favor të tij, sikurse edhe zona e poshtme, e tërë është në të mirën e tij: toka, kodrat, detërat, lumenjtë,

pemët, frytet, bimët, kafshët, e gjithçfarë që ka aty, siç ka thënë i Madhërishmi:

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْأَنْهَارَ ﴿٣٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمْ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ ﴿٣٣﴾ وَسَخَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴿٣٤﴾ وَعَاتَبَكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَذَلِيلٌ مُنْكَرٌ﴾ [إبراهيم: 32-34]

“Allahu është Ai që ka krijuar qiejt dhe Tokën. Ai lëshon ujë nga qielli e nëpërmjet tij nxjerr fruta si ushqim për ju. Ai i ka vënë në shërbimin tuaj anijet, që me lejen e Tij, ju të lundroni me ato nëpër dete. Ai i ka krijuar lumenjtë për dobinë tuaj e po ashtu edhe Diellin dhe Hënën, që lëvizin vazhdimisht. Ai ka vënë në shërbimin tuaj natën dhe ditën. Ai ju jep gjithçka që i kërkon. Edhe nëse përpiqeni t’i numëroni dhuntitë e Allahut, nuk do të mund t’i numëroni dot. Njeriu është vërtet i padrejtë dhe mosmirënjohës.” (Kurani, 14:32-34)

Dhe ky nderim për njeriun kulmoi atëherë kur, përveç që iu dha gjithçka që i duhet në këtë jetë, njashtu iu ofrua

gjithçka që e gradon dhe e lartëson atë në botën tjetër, kështu iu shpallën libra e iu dërguan profetë, që t'ia mësojnë fenë e Allahut e ta thërrasin për te Ai.

Pastaj i krijoi atij bashkëshorten, që me të, ai t'i përmbushë disa nevoja shpirtërore, mendore, e fizike. Tek ajo, ai e gjen prehjen, rehatinë e stabilitetin. E kur janë bashkë, të dy pushojnë, përmbushen, e ndiejnë dashurinë dhe mëshirën, ngase sistemi i tyre shpirtëror, nervor e fizik e kërkon njëri-tjetrin për t'u përmbushur e prehur. Bashkimi i tyre rezulton me breza të rinj; e çifti në shpirtrat e tyre, këto ndjenja për njëri-tjetrin i kanë të ngulitura fort. Lidhja e tyre tek të dytë përkthehet si qetësi për shpirtin, nervat, trupin e zemrën, po edhe stabilitet për jetën dhe gjallërinë, si dhe shoqëri e këndshme për shpirtin.

E besimtarët i përzgjedhi ndër këta njerëz, që të jetë denjë për miqësinë e Tij, e i angazhoi në adhurimin e Tij, sipas fesë që ua ka shpallur, që, në parajsë, ta meritojnë fqinjësinë e Zotit të tyre.

E ndër këta besimtarë, i përzgjedhi profetët, dëshmorët, e të devotshmit, e u dha atyre dhuratën më madhështore, me të cilën shpirtrat e arrijnë kulmin e kënaqësisë, e ajo është:

Adhurimi, respektimi dhe komunikimi me Zotin. I veçoi me mirësi që s'i ka kush përpos tyre, prehje e lumturi, po dhe diçka edhe më të madhe: njohjen dhe besimin e së vërtetës, me të cilën erdhën profetët. E për botën tjetër, Zoti me bujarinë e Tij, ua ka bërë gati mirësitë e përhershme e fitoren madhështore. E atyre u mjafton për kënaqësi besimi në Zotin dhe dëlirësimi i zemrës për Të.

Pozita e femrës

Në Islam femra gëzon një pozitë të lartë, të cilën s’e ka arritur kurrë tek ndonjë fe tjetër. Parimisht, nderimi që Zoti i bëri njeriut vlen për të dy gjinitë, të cilat përballë dispozitave të Zotit në këtë botë, janë të njëjtë, sikurse edhe në botën tjetër, gjatë shpërblimeve, ata do të trajtohen në mënyrë të njëjtë. I Larti ka thënë:

﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ...﴾ [الإسراء: 70]

“Në të vërtetë, Ne i kemi nderuar bijtë e Ademit...”
(Kurani, 17:70)

Po ashtu, i Madhërishmi tha:

﴿لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ

الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا﴾ [النساء: 7]

“Meshkujve u takon pjesë nga ajo që ua kanë lënë prindërit dhe të afërmit, por edhe femrave u takon pjesë nga ajo që ua kanë lënë prindërit dhe të afërmit...” (Kurani, 4:7)

Gjithashtu, Zoti i Lartmadhërishëm ka thënë:

﴿... وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ...﴾ [البقرة: 228]

“Gratë kanë aq të drejta sa kanë edhe detyra, sipas arsyes së shëndoshë...” (Kurani, 2:228)

Gjithashtu, Allahu i Madhërishëm thotë:

﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ...﴾ [التوبة: 71]

“Besimtarët dhe besimtares janë miq për njëri-tjetrin.” (Kurani, 9:71)

Po ashtu, thotë:

﴿* وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾﴾ [الإسراء: 23-24]

“Zoti yt ka urdhëruar të mos adhuroni askënd tjetër përveç Atij dhe, që të silleni mirë me prindërit. Nëse njëri prej tyre ose të dy arrijnë pleqërinë te ti, mos u thuaj atyre as “uh!”, mos i kundërshto, por drejtoju atyre me fjalë respekti. Lësho para tyre krahët e përluljes prej mëshirës dhe thuaj: “O Zoti im, mëshiroji

ata ashtu siç më kanë rritur, kur unë isha i vogël!”
(Kurani, 17:23-24)

Po ashtu, thotë:

﴿فَأَسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمَلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْتَىٰ...﴾

[آل عمران: 195]

“Dhe Zoti iu përgjigj lutjes së tyre: “Unë nuk do t’ia humb mundin askujt nga ju që ka bërë vepra, qoftë mashkull apo femër.” (Kurani, 3:195)

Gjithashtu, Zoti i Lartmadhërishëm ka thënë:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْتَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً

وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾ [النحل: 97]

“Cilindo mashkull apo femër që kryen vepra të mira, duke qenë besimtar, Ne do ta bëjmë që të kalojë jetë të mirë dhe do ta shpërblejmë sipas veprave më të mira, që ka bërë.” (Kurani, 16:97)

Dhe tha i Madhërishmi:

﴿وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْتَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ

الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾ [النساء: 124]

“Dhe kushdo që bën vepra të mira, qoftë ai mashkull ose femër, duke qenë besimtar, do të hyjë në Xhenet dhe nuk do t’i bëhet asnjë padrejtësi.” (Kurani, 4:124)

E këtë nderim e respekt që e gëzon femra në Islam, s’e gjen dot gjetkë, në asnjë fe, popull e kushtetutë. Për shembull, në civilizimin romak, femra ishte skllave e mashkullit, andaj ajo nuk kishte kurrfarë të drejte. Pikërisht në Romë asobote që organizuar një asamble e madhe, që të diskutonin rreth femrës, e nga ai takim ata dolën në përfundim se femra është qenie pa shpirt, ndaj edhe nuk do të ketë jetë të mëtejme, si dhe është e pistë.

E në Athinë ajo llogaritej si gjësend i pavlerë, e madje edhe shitej e blihej nëpër tregje, sikurse konsiderohej edhe pisllek dhe punë djalli.

Ndërsa fetë e vjetra hinduse kishin konkluduar se:

Epidemia, vdekja, ferri, helmi i gjalprit dhe zjarri, të gjitha këto janë më të mira se femra. E drejta e saj për të jetuar ishte e ndërlidhur me jetëgjatësinë e burrit të saj, i cili ishte zotëria i saj. Kur ai të vdiste dhe kur kufoma t’i digjej, ajo duhej të hedhej në të njëjtin zjarr që të digjej me të, përndryshe mbi të lëshohej mallkimi.

Kurse mënyra e trajtimit të femrës në hebreizëm tregohet në “Dhjatën e Vjetër”, ku thuhet, citoj:

“U përvesha edhe një herë me gjithë shpirt për të njohur gjithçka, për ta shqyrtuar e kërkuar urtinë e pse-në, për të njohur se paudhësia është marrëzirë, gabim dhe paurtësi. Gjej se më e hidhur se vdekja është gruaja:

﴿قَالَ أَهْبَطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ﴾ ﴿٢٤﴾ قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿٢٥﴾ [الأعراف: 24-25]

është lak gjuetarësh, zemra e saj është rrjetë e duart e saj zinxhirë. (Besëlidhja e vjetër, Predikuesi, 7:24-25)

Kjo është femra gjatë kohëve të lashta, e si ishte në mesjetë dhe si është ajo sot në kohën moderne, le të shqyrtojmë shpjegimet në vijim.

Autori danez Wieth Kordsten, duke e shpjeguar qëndrimin e kishës katolike kundrejt femrës, thotë:

“Gjatë mesjetës, përkujdesja dhe interesimi për femrën evropiane ishin tejet të limituara, si pasojë e doktrinës katolike, e cila atë e numëronte si krijesë e shkallës së dytë. E në Francë, në vitin 586, qe organizuar një konferencë ku

si temë trajtimi ishte, a duhet konsideruar femra si qenie njerëzore apo jo?!

E, pas debatit:

Asambleistët erdhën në përfundim se ajo është njeri, mirëpo e krijuar që t'i shërbejë burrit. Kushtetuta franceze, në nenin 217, thotë:

“Gruaja e martuar, edhe nëse është në asi lidhje martësore ku secili partner e ka pasurinë e vet të mëvetësishme, asaj nuk i lejohet që, diçka nga pasuria e saj ta dhurojë, ta transferojë në pronësinë e dikujt tjetër apo ta lërë në hipotekë, qoftë me apo pa kompenzim e pagesë, përveçse me pjesëmarrje të bashkëshortit të saj në kontratë ose me aprovim të shkruar të tij!”

Në Angli, Henri VIII i Anglisë, ua kishte ndaluar gjinisë femërore leximin e Librit të Shenjtë, e ajo deri në vitin 1850, nuk numërohej si banore e qytetare, kurse deri në 1882, ajo nuk kishte të drejta personale.

Kurse sa i përkët femrës moderne në Evropë e Amerikë, po edhe në vendet e tjera industriale, ajo trajtohet si një krijesë e rëndomtë, që mund të shfrytëzohet edhe për qëllime komerciale, ku detyra e saj është të bëjë reklamën. E madje nënçmimi i saj ka mbërritur deri aty, sa që e

zhveshin tërësisht nga rrobat dhe në trupin e saj rendisin artikujt komercialë që duan t'i reklamojnë. E, pra, kështu realizohet cenimi dhe përdhosja e trupit dhe nderit të saj nën hijen e atyre ligjeve, të cilat janë sajuar nga ata meshkuj, dëshira e të cilëve është femra të jetë gjithkrah një burim kënaqësish për ta.

Ata interesohen për të vetëm atëherë kur ajo ka mundësi të japë e kontribuojë me dorën, mendjen dhe trupin e saj. E kur të plaket dhe t'i humbë aftësitë e mëparshme, që të gjithë heqin dorë nga ajo, si shoqëria, po edhe institucionet, e për pasojë, ajo jeton e vetmuar në shtëpinë e saj apo në ndonjë sanatorium psikik.

E krahasoji këto realitete, që realisht asesi nuk barazohen, me ato që janë përmendur në Kuran:

﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ...﴾ [التوبة: 71]

“Besimtarët dhe besimtares janë miq për njëri-tjetrin.” (Kurani, 9:71)

Gjithashtu, fjala e Tij:

﴿... وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ...﴾ [البقرة: 228]

“Gratë kanë aq të drejta sa kanë edhe detyra, sipas arsyes së shëndoshë,...” (Kurani, 2:228)

Po ashtu, fjala tjetër e Tij:

﴿* وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾﴾ [الإسراء: 23-24]

“Zoti yt ka urdhëruar, që të mos adhuroni askënd tjetër përveç Atij dhe, që të silleni mirë me prindërit. Nëse njëri prej tyre ose të dy arrijnë pleqërinë te ti, mos u thuaj atyre as “uh!”, mos i kundërshto, por drejtoju atyre me fjalë respekti. Lësho para tyre krahët e përuljes prej mëshirës dhe thuaj: “O Zoti im, mëshiroji ata, ashtu siç më kanë rritur, kur unë isha i vogël!” (Kurani, 17:23-24)

Pasi Zoti i saj e nderoi dhe i dha pozitën e duhur, i tregoi mbarë njerëzimit se e ka krijuar atë të jetë nënë, bashkëshorte, vajzë e motër. Gjithashtu, për të specifikoi disa ligje, rregulla e parime fetare, të cilat nuk i përfshijnë meshkujt.

Urtësia e krijimit të njeriut

Në krijimin e njeriut ka urtësi të shumta, të cilat mendja nuk arrin dot t'i kapë të gjitha, e gjuha s'mund dot që t'i përshkruajë ato denjësisht, mirëpo do t'i paraqes disa prej tyre:

I Madhërishmi ka emra të bukura, siç janë:

Falës, Mëshirues, e i Butë... E për të shfaqur ndikimin e këtyre emrave, Ai, me urtësinë e Vet, e solli Ademin dhe bijtë e tij në një vend, ku do të dukeshin gjurmët e emrave të Tij të bukur. Aty e fal, mëshiron dhe e trajton butësisht kë të dojë, e kështu me radhë.

Ai, lavdëruar goftë, është Mbreti, e i Vërteti. E mbret është ai që urdhëron, ndalon, shpërblen, dënon, përçmon, nderon, lartëson, e poshtëron. Andaj, Ai, me urtësinë e Tij, e solli Ademin dhe bijtë e tij në një vend, ku do të manifestonte dispozitat dhe karakteristikat e mbretërisë e të sundimit, e prej aty më pastaj do t'i transferojë në një botë tjetër, ku do t'i shpërblejë për veprat e tyre.

Ai, madhëruar goftë, deshi të ketë profetë, robër të vërtetë e dëshmorë, e t'i dojë ata dhe ata ta duan Atë. Ai i la ata me armiqtë e Tij, që t'i vërë në sprovë, e kur ata i

dhanë përparësi Zotit para gjithçkaje tjetër dhe i bënë shpirtrat dhe pasuritë e tyre fli për kënaqësinë dhe dashurinë e Tij, e arritën dashurinë, kënaqësinë dhe afërsinë e Tij. Shkallët e profetësisë e të martirizimit janë gradat më me vlerë te Allahu, e si do të arriteshin ato ndryshe, përveçse në këtë formë që e ka përcaktuar Allahu, duke e zbritur Ademin dhe bijtë e tij në Tokë.

Allahu e krijoi Ademin dhe bijtë e tij me atë kombinim, ku përveç shtysës së brendshme për të bërë mirë, aty ekziston edhe ajo që e nxit atë për keqbërje. Prirjet e njeriut janë të dytrajtshme, njëra anë shkon kah epshet dhe trazimet, kurse tjetra drejt logjikës dhe diturisë. Ai e krijoi logjikën dhe epshin, po edhe i sistemoi ato për të qenë funksionale. Kjo, me dëshirë që, robërve të Tij t’ia shfaqë madhështinë që e ka në urtësinë dhe forcën e Tij, po edhe mirësinë, butësinë e mëshirën që e ka në pushtetin dhe sundimin e Tij. Andaj Ai, me urtësinë e Tij, e zbriti Ademin dhe bijtë e tij në Tokë, që ata t’i sprovojë dhe t’u japë mundësinë për ta treguar gatishmërinë e tyre kundrejt këtyre prirjeve, e sipas tyre, t’i nderojë apo t’i përçmojë.

Zoti e solli njeriun në ekzistencë, që ai ta adhurojë Atë. Në të vërtetë, ky është qëllimi final i krijimit të tij. I Lartësuari thotë:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: 56]

“Xhindët dhe njerëzit i kam krijuar vetëm që të Më adhurojnë.” (Kurani, 51:56)

E mirëfilli është e ditur se robëria e plotë, të cilën Zoti ia kërkon krijesave, nuk mund të realizohet në botën e kënaqësive e të amshimit, por në botën e sprovave e belave, ngase bota e përhershmerisë është vend i lezeteve dhe kënaqësive, nuk është vend i testimiit dhe obligimeve.

Të besosh në të fshehtë, pikërisht ky është besimi i dobishëm, ngase besimi në atë që shihet është diçka që do të realizohet nga të gjithë në Ditën e Llogarisë. E sikur njerëzit të lireshin në botën e kënaqësisë, ata nuk do ta arrinin gradën e besimit në të fshehtë, e për të cilin besim njeriu fiton kënaqësi dhe nderim madhështor. Për këtë, Zoti i zbriti në Tokë, që aty t’u jepet mundësia e manifestimit të besimit në të fshehtë e të padukshmen.

Kur Allahu e krijoi Ademin, morri dhé nga e gjithë Toka, kurse Toka përmban lloje të ndryshme të dheut: të mirë e të keq, të vrazhdë e të butë. E kështu, pra, Zoti e kishte në dijeninë e Tij absolute se bijtë e Ademit do të ishin të ndryshëm, të mirë e të këqij, andaj i nxori ata në një vend,

prej ku do të bëhet ndarja e tyre për në dy destinacione dhe vendbanime të ndryshme.

Të mirët i përzgjedhi për fqinjësinë e Tij, kurse të këqinjve ua bëri gati vendin e mjerimit.

Allahu deshi t'i njoftojë robërit e Tij të begatuar sesa të përkryera e me vlerë janë begatitë që Ai ua ka dhënë. E si rrjedhim, dashuria dhe falënderimi për Të të jenë edhe më të mëdha, sikurse edhe përjetimi i të mirave, të jetë edhe më i thellë. Andaj, ua mundësoi të shohin se çfarë dënime u ka gatitur armiqve të Tij, e si rrjedhojë, atyre t'u shtohet gëzimi e lumturia kur të kujtojnë se ata nuk janë të privuar nga e mira. E për t'u realizuar kjo, gjithsesi duhej që njeriu të zbritej në Tokë, e aty të vihej në sprovë, pikërisht aty ku dikush ia del mbanë me mirësinë dhe mëshirën e Allahut, e disa të tjerë, me drejtësinë dhe urtësinë Tij, përfundojnë në humbje e dështim. E Ai është i Gjithëdijshtëm, e i Urtë!

Allahu dëshiroi që Ademi e bijtë e tij të ktheheshin në parajsë, mirëpo duke qenë në gjendjen më të mirë, andaj përpara se të ktheheshin, u dërgoi diçka nga vështirësitë, hallet e brengat e jetës së kësaj bote, që më pastaj tek ata, kthimi dhe hyrja në parajsë të jetë edhe më madhështore. E, pra, e kundërta e një diçkaje flet për bukurinë e saj!

E meqë të tregova rreth filleve të njeriut, tani dua të të flas për nevojën që ka ai për fenë e vërtetë!

Nevoja e njerëzimit për fenë

Nevoja e tyre për fenë është më e madhe se cilado nevojë tjetër. Njeriu duhet të jetë në dijeni se çka e kënaq dhe çka e hidhëron Zotin e tij, po edhe si arrihet e mira, e si shmanget e keqja. Është feja është ajo që e qartëson të dobishmen, e të dëmshmen; e pa dyshim, feja është drejtësia dhe drita e Zotit për krijesat e Tij. Andaj, njerëzimi nuk mund të jetojnë pa fe! Ajo i mëson se çfarë duhet bërë, e çfarë duhet lënë.

E nëse njeriu ka vullnet e dëshira, ai patjetër duhet të dijë se, ajo çfarë dëshiron të bëjë a është e dobishme apo e dëmshme?!

Është në favorin e tij apo e shkatërrohet?!

Dikush këtë e kupton nëpërmjet natyrës njerëzore, e dikush në saje të vrojtimit logjik, ndërsa një pjesë tjetër, si rrugë të njohjes, i kanë mësimet, shpjegimet dhe udhëzimet e profetëve.

Sado që të proklamohen e të zbukurohen rrejshëm doktrinat materialiste e ateiste, e të na sillen vërdallë me

teori e hipoteza të ndryshme, ato kurrë nuk arrijnë dot të përmbushin nevojën që individët dhe shoqëritë kanë për fenë e vërtetë. Ata s'kanë mundësi t'u përgjigjen kërkesave të shpirtit e trupi e, madje, çdokush që thellohet në ato teori, bindet se aty nuk fitohet qetësia, siguria dhe shuarja e etjes. Andaj, nuk ka tjetër rrugëdalje, përveç fesë së vërtetë. Ernest Rinan thotë:

“Çdo gjë që e duam mund të marrë fund. Madje, edhe liria për të përdorur mendjen, diturinë e mjeshtëritë mund të tretet. Për dallim nga fetaria! Ajo është e pamundur të shuhet. Madje, gjithnjë ajo do të jetë një argument i gjallë që tregon kotësinë e ideologjisë materialiste, e cila mëtonte ta kufizonte njeriun në ngushtica të ulëta të kësaj jete!”

Muhamed Ferid Uexhdi thotë:

“Nuk është e mundur që mendimi dhe praktika fetare të shuhet, ngase bëhet fjalë për prirjen më të lartë të shpirtit e të avancimit njerëzor, po edhe për ndjenjën më sublime. Ai nuk do të ndalet së ecuri përpara dhe natyra fetare do ta përcjellë njeriun për sa kohë që ky logjikon rreth bukurisë e shëmtisë, nga ku edhe, varësisht zhvillimit të tij logjik e intelektual, kjo natyrë vetëm shkon duke u ngritur e përparuar.”

Kur njeriu të largohet nga Zoti i tij, varësisht forcës perceptuese dhe horizonteve intelektuale që ka, ai do të kuptojë trashësinë e injorancës së tij. Ai nuk do ta njohë Zotin e vet, e obligimet që ka ndaj Tij; kështu tutje, nuk e njeh vetveten, se çfarë është në dobi të tij, e çka jo, çka e lumturon, e çka e mjeron; nuk i njeh konceptet dhe kompetentët e diturive, si ato të shkencave të astronomisë, galaktikave, llogaritjeve dhe bërthamave, e kështu me radhë. Pas kësaj, duhet sërish bota të kthehet aty ku ishte, duke lënë mashtrimin dhe kryelartësinë, e duke iu qasur modestisë e dorëzimit, për të besuar se të gjitha këto dituri e kanë një të Urtë, e të Gjithëdijshëm, e për të pranuar se kjo natyrë ka një Krijues Fuqiplotë. E ky realitet e detyron kërkuesin objektiv të besojë në të fshehtën dhe t'i dorëzohet fesë së drejtë, duke iu përgjigjur thirrjes së brendshme që e nxjerr natyra e vet e pastër njerëzore. E kur sërish ai ngulmon që të mos kthehet tek e vërteta, atëherë natyra e tij edhe më shumë thyhet e gjymtohet, nga ku ai përfundon në një nivel të atillë, sikur ajo e trashësisë së kafshës.

Le të rezymojmë nga kjo se, fetaria e vërtetë, dy themelet e së cilës janë: njësimi i Zotit në hyjnorën dhe denjësinë e Tij për t'u adhuruar dhe adhurimi i Tij sipas asaj

që Ai e ka shpallur është një substancë e pazëvendësueshme e jetës. Nëpërmjet saj ai arrin ta realizojë robërinë e tij kundrejt Zotit të botëve dhe ta fitojë lumturinë, po edhe të shpëtojë nga qederet, vuajtjet dhe mjerimet në të dy botët. Po ashtu, ajo është thelbësore për perfeksionimin e aftësisë teorike që ka njeriu, ngase vetëm nëpërmjet fesë, etja e uria intelektuale mund të ngopet, kurse pa të, përpjekjat e saj të larta shkojnë kot.

Fetaria është e domosdoshme në rrugën drejt fisnikërimit të shpirtit dhe gdhendjes së ndjesisë e ndërgjegjes, ngase ndjenjat e pushtuara nga vlerat, ato vetëm tek feja e gjejnë hapësirën e gjerë dhe burimin e pashterrshëm, me të cilat i realizojnë aspiratat që kanë.

Ajo është bërthama e perfeksionimit të vullnetit, i cili vetëm nëpërmjet fesë së vërtetë mund t'i përvetësojë prirjet dhe vetitë më të vlefshme dhe të shndërrohet në forcë e çeliktë që sfidon çdo depresion e dëshpërim.

E nëse dikush na thotë se:

“Njeriu në natyrën e tij është thjesht një civil – pa anim!”, atij i themi:

“Njeriu në natyrën e tij është fetar!”

Njeriu ka dy fuqi:

Fuqinë e diturive teorike dhe fuqinë e praktikës vullnetare. Prandaj, lumturia e tij e plotë varet nga plotësimi i këtyre dy fuqive. E sa i përket fuqisë teorike, ajo nuk perfeksionohet ndryshe veçse duke e njohur:

Perëndinë, Krijuesin e Furnizuesin, i Cili e solli njeriun në ekzistencë prej kurgjësë dhe mbi të lëshoi mirësitë e Tij.

Po ashtu, duke i njohur emrat dhe cilësitë e larta të Zotit, si dhe gjithçka rreth Tij, e njashtu, duke njohur ndikimin e këtyre emrave të Tij tek robërit e Tij.

Po ashtu, duke njohur rrugën që shpie tek Ai, madhëruar qoftë!

Gjithashtu, duke njohur pengesat dhe kthetrat, të cilat mund ta çalojnë ecjen e njeriut drejt njohjes së kësaj rruge, e cila shpie në kënaqësitë e pasosshme dhe madhështore.

Po ashtu, duke e njohur denjësisht vetveten se çfarë i duhet, çka është në të mirën e tij, e çka e dëmton, po edhe cilat janë karakteristikat dhe dobësitë e tij.

Me këto pesë njohje, njeriu e kompletton fuqinë e tij teorike. Kurse, sa i përket fuqisë praktike vullnetare, ajo nuk mund të realizohet ndryshe, veçse duke iu përkushtuar

Zotit, që, me sinqeritet, vërtetësi e dëlirësi, robi ta manifestojë respektin për të drejtat që Zoti ka kundrejt robërve të Tij, për të cilët Ai ka lëshuar mirësi të panumërta, e këta duhet, me konsideratë e mirënjohje, t'ia atribuojnë Atij. E përsosja e këtyre fuqive është e pamundur pa ndihmën e Zotit, prej të Cilit duhet doemos njeriu të kërkojë udhëzim për në rrugën e drejtë, në të cilën Ai i ka përudhur miqtë e Tij.

Pasi e kuptuam se feja e vërtetë është mbështetja hyjnore për kapacitetet dhe forcat e ndryshme të shpirtit, le ta dimë se ajo është edhe parzmore mbrojtëse për shoqërinë. Jeta njerëzore nuk mund të mendohet pa një bashkëpunim ndërnjerëzor, i cili, po ashtu nuk mund të mendohet pa një sistem, që i rregullon lidhjet, obligimet, detyrat dhe të drejtat e tyre në mes vete. E ky sistem ka nevojë për një pushtet e autoritet që i mban frerët, e pengon shkeljen e sistemit, e inkurajon ruajtjen e tij, si dhe e promovon madhërimin dhe moscenimin e tij. E kush është ky autoritet?!

E, pra, them se:

Mbi rruzullin tokësor nuk ka ndonjë fuqi që mund të barazohet apo t'i afrohet fuqisë së fesë, në sigurimin e

respektit e stabilitetit për sistemin, po edhe harmoninë për shoqërinë, tek e cila ajo bashkërendon shkaqet e rehatisë e qetësisë.

Sekreti qëndron aty se, njeriu si krijesë posedon një veçori e cila, edhe pse nuk shihet e nuk dëgjohet, u prin lëvizjeve dhe praktikave të tij vullnetare; është fjala për besimin, gdhendësin e shpirtit dhe të gjymtyrëve. Njeriu doemos është i prirë nga ndonjë besim, qoftë ai i saktë apo i gabuar, kështu që, nëse besimi i tij është i saktë, si rrjedhim gjithçka rregullohet, e nëse është i gabuar, gjithçka shkon mbrapsht.

Besimi është vëzhguesi personal i njeriut dhe ai, shikuar tek njerëzimi, është dyllorësh:

Besimi në vlerën e së mirës dhe fisnikërinë e njerëzorës, e të tjera nocione, të cilat mbjellin turp tek shpirtrat e lartë, që të mos i shkelin këto koncepte pa marrë parasysh faktorët dhe pasojat e jashtme.

Besimi në Zotin e Madhërisëm, i Cili sheh çdo gjë dhe di çdo fshehtësi. Autoriteti i fesë buron nga urdhrat dhe ndalesat e Zotit, të cilat në shpirt e mbjellin turpin nga Ai, qoftë si rrjedhë e dashurisë për Të apo e frikës prej Tij, apo edhe e të dyjave bashkë. S'ka dyshim se ky lloj besimi është

më i fortë, më me ndikim te shpirti njerëzor, më i thantë që t'u bëjë ballë stuhive të epshit dhe ndryshimeve emocionale, e më i depërtueshëm në zemrat e masës së gjerë dhe shtresave elitare të njerëzve.

Për këtë arsye, feja është garancia më e mirë për marrëdhëniet e drejta ndërmjet njerëzve, andaj për shoqërinë ajo është diçka e domosdoshme dhe duhet të gëzojë të njëjtën pozitë që ka zemra në trup.

E përderisa feja paska këtë rëndësi, kurse në anën tjetër shohim shumë fe e pretendime, atëherë cila është feja e vërtetë që i dhuron shpirtit atë që e kërkon?!

Cilat janë kriteret e fesë së vërtetë?!

Kriteret e fesë së vërtetë

Çdo ithtar feje beson se feja e tij është e vërtetë dhe se pikërisht ajo është feja më ideale dhe rruga më e drejtë. Nëse i pyet pasuesit e feve të devijuara dhe ithtarët e feve të fabrikuara nga dora njerëzore se çfarë argumente keni për besimin tuaj, ata kanë një përgjigje: “Në këtë rrugë i kemi gjetur prindërit tanë, e ne gjurmëve të tyre ecim!” Pastaj të sjellin rrëfime e lajme, të cilat as nuk janë autentike, e as që përmbajtja e tyre është pa mangësi e defekte. Ata mbështeten në aso libra të trashëguar, për të cilët nuk kanë kurrfarë informacioni se kush i ka thënë, e kush i ka shkruar. Madje, nuk kanë dijeni se në cilën gjuhë janë shkruar, e as se, në cilin vend janë gjetur. Ndaj, thjesht janë gjëra të madhëruara kot e të trashëguara brez pas brezi, pa ndonjë shqyrtim e analizë të denjë.

Këta libra të panjohur e anonimë, e këto rrëfime e pasime qorre nuk kanë kurrfarë vlere kur kemi të bëjmë me fenë e besimin. Prandaj, vetvetiu vjen pyetja se sa këto fe kanë të bëjnë me të vërtetën?!

Parimisht, është e pamundur të gjitha të jenë të vërteta, ngase e vërteta është një dhe nuk është e shumtë e e disallojtë. Assesi këto fe të devijuara e të sajuara nga njeriu

nuk mund të jenë të vërteta dhe nga Zoti. E nëse e vërteta nuk qenka e shumëtrajtshme dhe u konsideruaka vetëm një, cila, pra, është ajo?!

Atëherë, pra, gjithsesi duhet të ekzistojë një kriter dhe tërësi principesh, nëpërmjet të cilave mund ta identifikojmë fenë e vërtetë dhe të mos e përziejmë me të kotën. Nëse një fe i përmbush ato parime, atëherë e konstatojmë vërtetësinë e saj, e nëse i mungojnë ato, qoftë pjesërisht apo tërësisht, sakaq konkludojmë se bëhet fjalë për fe të kotë.

Kriteret nëpërmjet të cilave mund ta dallosh fenë e vërtetë nga e pavërteta:

Së pari:

Ajo fe duhet të jetë nga Zoti, gjegjësisht Ai t'ia ketë shpallur ndonjë profetit nëpërmjet engjëllit, që pastaj ajo fe t'u kumtohet njerëzve. E kjo ngase feja e vërtetë është feja e Zotit, për të cilën Ai do t'i marrë krijesat në llogari në Ditën e Gjykimit. I Lartësuarit thotë:

﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالْتَّيِّبِينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا﴾ [النساء: 163]

“Ne të frymëzuar ty (o Muhamed) me shpallje, ashtu siç frymëzuar me shpallje Nuhun dhe profetët pas tij; siç frymëzuar me shpallje edhe Ibrahimin, Ismailin, Is’hakun, Jakubin dhe bijtë e tij, Isain, Ejubin, Junusin, Harunin, Sulejmanin dhe Davudin, të cilit i dhamë Zeburin.” (Kurani, 4:163)

Gjithashtu, Allahu i Madhërishëm thotë:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [الأنبياء: 25]

“Ne, nuk kemi dërguar asnjë profet para teje e që të mos ia kemi shpallur atij: “S’ka të adhuruar me të drejtë përveç Meje, andaj adhuromëni Mua!” (Kurani, 21:25)

Andaj, bazuar në këtë, një fe e cila na vjen nga ndonjë person dhe i përshkruhet atij, e jo Zotit, ajo gjithsesi është e kotë.

Së dyti:

Ajo fe duhet të thërrasë të njëzohet Zoti në adhurim dhe të ndalojë idhujtarinë dhe rrugët që shpien në të. Kjo ngase baza e misionit dhe dogmës së çdo profeti ishte thirrja e njerëzve në njëzimin e Zotit. Çdo profet popullit të tij i ka thënë:

﴿... يَقَوْمُ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ...﴾ [الأعراف: 73]

“O populli im! Adhurojeni Allahun, ju nuk keni zot tjetër përveç Tij!” (Kurani, 7:59)

Andaj, një fe që përmban idhujtari dhe praktika politeiste, ku përveç Zotit, adhurohet edhe dikush tjetër, ndonjë profet, engjëll apo njeri i devotshëm, atëherë ajo fe është e kotë, edhe nëse i përshkruhet ndonjë profetit.

Së treti:

Ajo fe duhet të jetë në përputhshmëri me bazat e proklamatave të profetëve, siç është veçimi i Zotit me adhurim dhe promovimi i rrugës së Tij, si dhe ndalimi i veprave të shëmtuara, si idhujtaria, mosrespektimi i prindërve, vrasja e padrejtë e njeriut, punët e turpshme, të hapta apo të fshehta qofshin ato, e tjerë. I Larti thotë:

﴿... يَقَوْمُ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ...﴾ [الأعراف: 73]

““Ne nuk kemi nisur asnjë të dërguar para teje, që të mos i kemi shpallur se: “S’ka zot tjetër përveç Meje, andaj më adhuroni (vetëm) Mua!” (Kurani, 21:25)

Gjithashtu, Zoti i Lartmadhërishëm tha:

﴿قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّيَ مَا هَرَءَ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ إِمْلَقْتُمْ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَٰلِكُمْ وَصَّوْءٌ مِّمَّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾﴾ [الأنعام: 151]

“Thuaju: “Ejani t’ju lexoj çfarë ju ka urdhëruar Allahu: që të mos i shoqëroni Atij asgjë (në adhurim); që të silleni mirë me prindërit; që të mos vrisni fëmijët tuaj për shkak të varfërisë, sepse Ne ju ushqejmë ju dhe ata; që të mos u afroheni veprave të turpshme, qofshin ato të hapëta apo të fshehta dhe që të mos ia merrni tjetrit jetën, të cilën Allahu e ka shenjtëruar, përveçse kur e kërkon drejtësia (e ligji). Këto ju porosit Ai, me qëllim që të kuptoni.” (Kurani, 6:151)

Po ashtu, thotë:

﴿وَسَأَلَ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ ءَالِهَةً

يُعْبَدُونَ﴾ [الزخرف: 45]

“Pyeti të dërguarit Tanë, që i kemi nisur para teje, a mos kemi urdhëruar Ne që të adhurohen zota të tjerë, përveç të Gjithëmëshirshmit?!” (Kurani, 43:45)

Së katërti:

Ajo fe nuk duhet të jetë kontradiktore, komponentët e së cilës bien në kundërthënie me njëri-tjetrin. Për shembull, vjen me një urdhër të cilin pastaj e përplas me një urdhër tjetër kontradiktor; ndalon diçka me një arsyetim të cilin nuk e merr parasysh në një gjë tjetër të njëjtë sikur ajo, e si rrjedhojë e lejon; apo i ndalon disa gjëra për një palë njerëzish, e për disa të tjerë i lë të lejuara. I Lartësuarit thotë:

﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْءَانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا

كَثِيرًا﴾ [النساء: 82]

“A nuk përsiatin ata për Kuranin! Sikur ai të mos ishte prej Allahut, do të gjenin në të shumë kundërthënie.” (Kurani, 4:82)

Së pesti:

Ajo fe duhet të përmbajë urdhrat, ndalesat, e moralet e ligjësuara nga Zoti, nëpërmjet të cilave ruhen pesë objektivat themelore: feja, nderi, pasuria, jeta e pasardhësit.

Së gjashti:

Ajo fe duhet të jetë mëshirë për krijesat, që të shpëtojnë nga padrejtësitë e vetvetës dhe të njëri-tjetrit, pa marrë parasysh se çfarë lloji është ajo padrejtësi, qoftë shkelje e të drejtave, despotizëm apo diskriminim në bazë të moshës etj. Allahu na njofton për mëshirën që e përmbante Tevrati, libër ky që i ishte shpallur Musait, -alejhi’s-selam!:-

﴿وَلَمَّا سَكَتَ عَن مُّوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَا حَ ۖ وَفِي نُسْخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ

لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْتَهَبُونَ ﴿١٥٤﴾ [الأعراف: 154]

“Dhe, kur Musait i kaloi zemërimi, i mori Pllakat, në të cilat ishin shënuar udhëzimet për rrugën e drejtë dhe mëshira për ata që i frikësohen Zotit të tyre.” (Kurani, 7:154)

Po ashtu, duke na treguar rreth dërgimit të Isait, -alejhi’s-selam!-, Zoti i Madhërisëm thotë:

﴿قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّئٌ وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ

أَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿٢١﴾ [مريم: 21]

“Ne do ta bëjmë atë shenjë për njerëzit dhe mëshirë nga ana Jonë!” (Kurani, 19:21)

Gjithashtu, i Madhërismi thotë për Salihun, -alejhi’s-selam!:-

﴿قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْنَةٍ مِّن رَّبِّي وَعَآئِنِي مِنْهُ رَحْمَةً ...﴾ [هود:

[63]

“Ai tha: “O populli im, mendoni pak! Nëse Zoti im më ka dhënë provë të qartë nga Vetja dhe mëshirë...” (Kurani, 11:63)

E për Kuranin i Larti tha:

﴿وَنُنزِلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ...﴾ [الإسراء: 82]

“Ne shpallim nga Kurani atë që është shërim dhe mëshirë për besimtarët...” (Kurani, 17:82)

Së shtati:

Ajo fe duhet të përmbajë udhëzimin që shpie tek ligji i Allahut dhe shpjegimin e duhur rreth këtij ligji. Po ashtu,

duhet t'i tregojë njeriut se prej nga ka ardhur e ku është destinacioni i tij!

I Madhërishmi, duke na njoftuar rreth Tevratit, thotë:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ...﴾ [المائدة: 44]

“Ne kemi dërguar Teuratin, në të cilin janë udhëzimet dhe drita.” (Kurani, 5: 44)

E për Ingjilin i Larti tha:

﴿... وَعَاتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ...﴾ [المائدة: 46]

“Dhe i dhamë atij Ungjillin, në të cilin ka udhëzim dhe dritë.” (Kurani, 5:46)

E për Kuranin i Lartmadhërishmi tha:

﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينٍ...﴾ [التوبة: 33]

“(Allahu) Është Ai që e ka dërguar të Dërguarin e Tij me udhërrëfimin (Kuranin) dhe fenë e së vërtetës...” (Kurani, 9:33)

Pra, kjo fe e vërtetë që shpie në ligjin e Allahut duhet t'i sigurojë shpirtit qetësinë e prehjen, duke e flakur çdo përshepëritje, e duke dhënë përgjigje për çdo paqartësi, e shpjegim për çdo ndërlikim.

Së teti:

Ajo fe duhet të promovojë e thërrasë në vlerat e larta dhe sjelljet fisnike, siç janë vërtetësia, drejtësia, besnikëria, turpi, ndershmëria, e bujaria, e të ndalojë nga të këqijat, siç janë mosrespektimi i prindërve, vrasja e njeriut, punët e turpshme, gënjeshtria, padrejtësia, koprracia e mëkatet e ndryshme.

Së nënti:

Ajo fe duhet besimtarit të saj t'ia bëjë lumturinë realitet.
I Lartësuari thotë:

﴿طه﴾ مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ﴿٢﴾ [طه: 1-2]

“Ta, Ha. Ne nuk ta kemi shpallur Kuranin ty (o Muhamed), për të të munduar.” (Kurani, 20:1-2)

Ajo fe duhet të jetë në përputhshmëri me natyrën e shëndoshë njerëzore.

﴿... فَطَرَتُ اللَّهُ اللَّاتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا...﴾ [الروم: 30]

“...natyrën fillestare, në të cilën Allahu i ka krijuar njerëzit!” (Kurani, 30:30)

Ajo fe duhet të jetë në përputhshmëri me mendjen e shëndoshë, ngase feja e vërtetë është ligj i Zotit, kurse

mendja e shëndoshë është krijim i Tij, kështu që s'ka mundësi që ligji dhe krijimi i Zotit të bien në kontradiktë.

Së dhjeti:

Ajo fe duhet të të drejtojë kah e vërteta dhe të të paralajmërojë nga e kota. Duhet të të orientojë kah udha e udhëzimit, e të të ftohë nga ajo e devijimit. Ajo duhet t'i thërrasë njerëzit në rrugën e drejtë, ku nuk ka pështjellime e shtrembërime. I Lartësuari na njofton se çfarë i kishin thënë xhinët njëri-tjetrit kur e kishin dëgjuar Kuranin:

﴿قَالُوا يَقَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ

يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٣٠﴾ [الأحqاف: 30]

“Ata thanë: “O populli ynë! Ne dëgjuam një Libër të shpallur pas Musait, i cili vërteton shpalljet para tij, udhëzon nga e vërteta dhe tregon rrugën e drejtë.” (Kurani, 46:30)

Ajo fe duhet të mos i thërrasë njerëzit në atë gjë që i shpie në mjerim. I Larti tha:

﴿طه ﴿ مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَىٰ ﴿٢﴾ [طه: 1-2]

“Ta, Ha. Ne nuk ta kemi shpallur Kuranin ty (o Muhamed), për të të munduar.” (Kurani, 20:1-2)

Ajo fe duhet të mos i urdhërojë me diçka shkatërruese për ta. Fuqiploti tha:

﴿... وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾ [النساء: 29]

“...dhe mos e vritni veten (dhe njëri-tjetrin)! Vërtet, Allahu është i Mëshirshëm me ju.” (Kurani, 4:29) Ajo fe duhet të mos bëjë dallime në bazë të racës, ngjyrës apo fisit. I Madhërueshmi thotë:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقْوَىٰ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ [الحجرات:

[13

“O njerëz! Në të vërtetë, Ne ju krijuam ju prej një mashkulli dhe një femre dhe ju bëmë popuj e fise, për ta njohur njëri-tjetrin. Më i nderuari prej jush tek Allahu është ai që i frikësohet më shumë Atij. Vërtet, Allahu është i Gjithëdijshtëm dhe për Atë asgjë nuk është e fshehtë.” (Kurani, 49:13)

Pra, standardi i vetëm që feja e vërtetë e pranon, që nëpërmjet tij të epërsohen njerëzit ndërmjet vete, është devotshmëria dhe përkushtimi ndaj Zotit.

Pasi t'i shpalosa kriteret, nëpërmjet të cilave arrin të ndash fenë e vërtetë nga ajo e kotë, e për të cilat të solla argumente nga Kurani ku dëshmohej se këto kritere janë konsensuale tek të gjithë profetët e vërtetë të Zotit, tani është e përshtatshme të flasim rreth llojeve të feve.

Llojet e feve

Njerëzimi, varësisht feve, është i ndarë në dy kategori:

Njëra kategori posedon libër të zbritur nga Zoti;

këtu bien hebrejtë, të krishterët dhe myslimanët. Sa u përket librave që Zoti ua shpalli profetëve të hebrejve dhe të krishterëve, këta të fundit i humbën ata, atëherë kur nuk iu përmbajtën atyre, i konsideruan disa njerëz si zotëra përveç Allahut dhe iu kaloi shumë kohë që nga periudha kur ata libra ishin zbritur. Më pas, klerikët e tyre i shkruan disa libra të tjerë, duke pandehur se janë prej Zotit, e ato në të vërtetë nuk qenë prej Tij, porse ishin thjesht hamendje e pretendime gënjeshtarësh dhe shtrembërime mashtruesish e ekstremistësh.

Ndërsa Kurani, libri i myslimanëve, është i fundit prej librave hyjnorë, në aspekt kohor, por më i sigurti prej të gjithëve, në aspektin e autenticitetit, ngase atë vetë Zoti e mori për detyrë ta ruajë, e nuk e ngarkoi askë prej njerëzve me këtë detyrë. I Larti tha:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ [الحجر: 9]

“Sigurisht, Ne e kemi shpallur Kuranin dhe, sigurisht, Ne do ta ruajmë atë.” (Kurani, 15:9)

Ai është i ruajtur në gjokset e njerëzve dhe në formë të shkruar, ngase ai është libri i fundit në të cilin ka udhëzim për njerëzimin. Zoti e garantoi atë dhe e bëri argument kundrejt njeriut deri në Ditën e Llogarisë, ndaj gjithnjë në llojin njerëzor do të ketë të atillë që këtë libër e lexojnë, e praktikojnë, e besojnë, e kështu me radhë. Rreth këtij libri madhështor më hollësisht do të flasim në një paragraf tjetër në vijim.

Kategoria tjetër nuk kanë ndonjë libër të zbritur nga Zoti,

porse kanë libra që i atribuohen mentorit dhe themeluesit të asaj feje, siç janë: hindusët, adhuresit e zjarrit, budistët, konfuçianistët dhe arabët e vjetër - para misionit të Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-.

Në esencë, çdo popull ka dituri e praktika, nëpërmjet të cilave i realizojnë interesat themelore të tyre në këtë jetë. Këtë lloj dijeje Zoti e bëri për tërë qenien njerëzore, madje edhe për kafshët, të cilat natyrshëm mësohen të marrin të dobishmen, si haja e pija, si dhe të shmangin të dëmshmen;

krijesat e kanë në natyrën e tyre dashurinë për të parën dhe urrejtjen për këtë të fundit. I Lartësuari tha:

﴿سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَىٰ ۝۱ الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّىٰ ۝۲ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ ۝۳﴾

[الأعلى: 3-1]

“Lavdëro emrin e Zotit tënd, më të Lartit, që ka krijuar gjithçka dhe e ka përpjesëtuar drejt; që ka caktuar fatin e çdo gjëje dhe ia ka rrëfyer rrugën.”
(Kurani, 87:1-3)

Musai i tha Faraonit:

﴿... رَبَّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ وَثُمَّ هَدَىٰ ۝۵۰﴾ [طه: 50]

“Zoti ynë është Ai që çdo gjëje i ka dhënë trajtën e vet e pastaj e ka udhëzuar”. (Kurani, 20:50)

E Ibrahimimi, -alejhi’s-selam!-, tha:

﴿الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ۝۷۸﴾ [الشعراء: 78]

“...i Cili më ka krijuar dhe më udhëzon (në rrugë të drejtë).” (Kurani, 26:78)

Çdo i mençur, që sado pak vrojton me sensin e tij, e pranon se pasuesit e feve, në raport me dituritë e dobishme dhe veprat e mira, janë më superlativë sesa të tjerët.

Madje, s'ka mirësi që gjendet tek jomyslimanët, veçse ajo tek mysliimanët është edhe më e kompletuar dhe më domethënëse. Gjithashtu, gjejmë se ajo që është tek ithtarët e feve mungon tek të tjerët, e kjo ngase dituritë dhe veprat janë dy lloje:

I pari:

Ato që arrihen nëpërmjet mendjes dhe logjikës, siç janë dituritë e matematikës, mjekësisë dhe të industrive të ndryshme. Këto i gjejmë tek fetarët, po edhe tek tjerët, edhe pse tek ithtarët e feve ato janë më të plota. Ndërkaq, ato që nuk arrihen me mendje, siç janë dituritë teologjike e fetare, e shumica e të cilave kanë prova racionale, janë karakteristike e pasuesve të feve. Profetët i orientuan njerëzit se si t'u qasen këtyre diturive në mënyrë logjike, andaj ato konsiderohen në të njëjtën kohë racionale dhe teologjike.

I dyti:

Ato që nuk mund të mësohen ndryshe, veçse nëpërmjet lajmërimit dhe kumtimit të profetëve, pra nuk mund të arrish tek ato nëpërmjet intelektit dhe logjikimit. Këtu bëjnë pjesë dituritë rreth emrave e cilësive të Zotit, botës tjetër, gjegjësisht kënaqësitë për të dëgjueshmit, e dënimet

për të pabindurit, po edhe shpjegimet rreth fesë dhe rrëfimet për profetët e mëhershëm, e çështje të tjera.

Gjendja e feve të sotme

Fetë e mëdha, bashkë me librat dhe legjislacionet e tyre të lashta, u bënë pre e njerëzve të pavlerë e hileqarë, po edhe e shtrembëruesve hipokritë. Ato në vazhdimësi iu ekspozuan ngjarjeve të përgjakshme e fatkeqësive të rënda, çka çoi deri te humbja e shpirtit dhe e trajtës që kishin, aq sa, sikur të ringjallehin pasuesit e saj të parë dhe profetët që i kishin kumtuar, do t'i refuzonin e nuk do t'i njihnin.

Hebreizmi sot është bërë thjesht një tërësi ritualesh e zakonesh që nuk kanë shpirt e jetë. Ajo është fe e një skote dhe race njerëzore, andaj edhe nuk ka ndonjë mesazh e mision për botën, e as mëshirë për mbarë njerëzimin.

Besimi i vërtetë i kësaj feje pësoi ndryshime rrënjësore, edhe pse ajo dikur ishte moto e feve dhe e popujve, e madje, ishte sekreti i vlerës së saj. Ai besim që u ndryshua ishte monoteizmi – njëzimi i Zotit, koncept me të cilin Ibrahim, po edhe Jakubi, i porositën pasardhësit e tyre. Hebrejtë morën shumë besime të kota e zakone politeiste nga dogmat e prishura të popujve të ndryshëm, të cilët o ishin fqinjët e tyre, o sunduesit që ushtronin mbi ta pushtet.

E këtë të vërtetë historianët objektivë hebrenj nuk ngurrojnë ta pranojnë. Në “Enciklopedinë hebreje” thuhet:

“Zemërata e madhe që kishin profetët kundrejt adhurimit të idhujve tregon se adhurimi i putave dhe hyjnive kishte depërtuar thellë në zemrat e izraelitëve, të cilët kishin përvetësuar dogma e doke idhujtare e të pavlera. Edhe Telmudi dëshmon se hebrenjtë ishin tërhequr tejmasë prej paganizmit!”

Telmudi Babilonik, ky libër të cilin hebrenjtë e shtrenjtërojnë skajshmërisht, e madje i japin përparësi kundrejt Tevratit, e që qarkullonte në shekullin e gjashtë, është i mbushur me shembuj të çuditshëm, me mendjeçektësi, fjalë boshe, sjellje të pacipa në raport me Zotin, përdhosje të së vërtetave e lojë me fenë e mendjen, e të tjera dukuri, me të cilat komuniteti hebre asobote ishte zvetënuar në aspektin intelektual dhe fetar.

Ndërkaq, feja e krishterë, që në periudhat e saj të para u ballafaqua me falsifikimet e interpretimeve ekstremistëve dhe injorantëve, po edhe me idhujtarinë e romakëve që po hynin në këtë fe. Për pasojë, mësimet madhështore të Mesihut u shuan, kurse drita e monoteizmit u fik në atë dendësi mjegullash.

Një autor i krishterë shkruan se sa shtrirje të gjerë kishte dogma e trinitetit që herët në shoqërinë e krishterë, saktësisht kah fundit i shekullit të katërt:

“Besimi se Zoti Një është i përbërë nga tri qenie kishte përshkuar të gjitha poret e jetës dhe të mendimit të botës së krishterë, që nga fundi i shekullit të katërt. Kjo dogmë u bë zyrtare në tërë botën e krishterë. Zhvillimi i trinitetit dhe sekretet e tij nuk u shpalosën asnjëherë më parë, përveçse në gjysmën e fundit të shekullit të nëntëmbëdhjetë!”

Një historian bashkëkohor i krishterë, në një libër “Historia e krishterizmit nën dritën e shkencës moderne”, diskuton rreth shfaqjes së idhujtarisë në forma të ndryshme në shoqërinë e krishtere, ku tregon se, me pretekste të kota, përvetësuan parimet, zakonet, festat dhe heronjtë e paganëve dhe feve të lashta, me çka edhe përfunduan në idhujtari. Ai thotë:

“Idhujtaria mori fund, mirëpo nuk u eliminua në tërësi, përkundrazi ajo depërtoi në shpirta dhe vazhdoi të mbesë gjallë, mirëpo pastaj ajo manifestohej në emër të krishterizmit dhe fshihej nën mbulesën e saj. Të njëjtit që kishin hequr dorë prej hyjnive e legjendarëve të tyre, tani morën një hero të tyre, e veshën me tituj e cilësi të hyjnive

që kishin dhe e skulpturuan. Në këtë mënyrë, politeizmi i tyre dhe adhurimi i idhujve u shfaq edhe për martirët e vendit. Ende pa përfunduar ky shekull, adhurimi i dëshmorëve dhe njerëzve të mirë, tashmë i kishte kaplur ata. Tani më bëhej fjalë për një besim të ri, ku shenjtorëve iu përshkruheshin cilësi hyjnore dhe vlerësoheshin si ndërmjetës në mes tyre dhe Zotit. Pastaj, festave pagane u dhanë emra të rinj, kështu që në vitin 400, festa e vjetër e diellit, u shndërrua në festën e lindjes së Mesihut.”

Kurse sa u përket zoroastrianistëve – adhuruesve të zjarrit, për ta dihet se që moti adhuronin elementet natyrore, në krye të të cilave e kishin zjarrin, të cilin edhe tani vazhdojnë ta adhurojnë. Ata ndërtonin për zjarrin tempuj e faltore dhe në tërë vendin kishin bërë shtëpi zjarri. Të gjitha dogmat e tyre tanimë janë shuar, përveç adhurimit të zjarrit dhe shenjtërimit të diellit. Feja e tyre sot është një tërësi ritualesh e dokesh që praktikohen vetëm në disa vende të veçanta.

Arthur Emanuel Christensen, autori danez i librit “Irani gjatë periudhës së sasanianëve”, kështu i përshkruan liderët fetarë të zoroastrianistëve dhe veprimtarinë e tyre:

“Ata nëpunës e kishin për obligim që ta adhuronin diellin katër herë brenda ditës. Përveç kësaj, e adhuronin edhe hënën, zjarrin dhe ujin. Ishin të urdhëruar që të mos e lënë zjarrin të fiket dhe të mos e lënë atë të bëhet bashkë me ujin. Po ashtu, meqë i shenjtëronin metalet, ata nuk guxonin t’i linin ato të ndryshkeshin.”

Në çdo epokë ata e kishin për fe dualizmin, i cili ishte motoja e tyre. Besonin në dy zotëra, në dritën – apo hyjnia e së mirës, dhe errësirën – apo hyjnia e së keqës. Të parin e quanin “Ahura mazda”, kurse këtë tjetrin “Ahura man”. Ata besojnë se këto dy hyjni vazhdojnë të jenë në konflikt të pandalshëm në mes tyre.

Kurse, sa i përket budizmit, që është i përhapur në Indi dhe Azinë Qendrore, ajo është një fe politeiste e lidhur ngushtë për idhuj e tempuj paganë. Kudo që të jenë, ata e ngrisin idhullin dhe statujën e Budës.

Kurse brahamnizmi, feja e Indisë, është e njohur me numrin e shumtë të hyjnive e zotave. Kjo idhujtari kishte arritur kulmin në shekullin e gjashtë, ku numri i hyjnive tek ta ishte 330 milionë, kur çdo gjë e veçantë, madhështore apo e dobishme, ishte një hyjni që adhurohej, dhe

skulpturimi i idhujve veçse ishte shndërruar në industri ku ekspertët i shfaqnin aftësitë e tyre.

Autori indian, C. V. Vidya, në librin e tij “Historia e Indisë qendrore”, kur shkruan për periudhën e mbretit Harsha, që sundoi në mes viteve 606-648, kohë në të cilën kishte nisur paraqitja e Islamit në Gadishullin arabik, thotë:

“Hinduizmi dhe budizmi, që të dyja ishin fe idhujtare, përveçse kjo e fundit ishte edhe më e zhytur në idhujtari. Në fillet e saj, budizmi e mohoi Zotin, që më pastaj gradualisht ta konsideronte Budën si zotin më të madh, të cilit ia shtuan edhe disa të tjerë, siç është Bodhistavasi.

Idhujtaria në Indi kishte shkuar aq lartë, saqë, në disa gjuhë orientale, fjala “budë” ishte sinonim i fjalës “idhull”.

Nuk ka dyshim se idhujtaria është tejte e përhapur në botën e sotme. Që nga Oqeani Atlantik e deri te Oqeani Paqësor bota është e zhytur në idhujtari, thua se krishterizmi, fetë semite e budizmi kanë hyrë në garë në mes vete, si garat me kuaj, se cili po i madhëron e po i shenjtëron më shumë idhujt.

Një hindus tjetër tregon në librin e tij që e ka titulluar:

“Hinduizmi dominues”

se, procesi i prodhimit të hyjnive nuk ka marrë fund, ku herë pas herë shtohen disa zotëra të vegjël në të ashtuquajturin “kompleksi hyjnor”, ku grumbulli i hyjnive është aq i madh, sa nuk numërohen dot.

Pra, kjo është gjendja e feve. Tani le të ndalemi pak të shohim gjendjen e vendeve të qytetëruara. Ato vende nga ku dolën shkenca të shumta, të cilat ishin djep i civilizimit, industrisë e arteve. Atje i shmangën fetë në tërësi. Që aty më, s’u mbeti gjë nga klasikja dhe fuqia që kishin. Ata mbetën pa reformatore e mësues. Aty tani dominon ateizmi dhe e keqja. Standardet i ndërruan dhe njeriun e përçmuan. Aty vetëvrasja është fenomen, sikurse që është fenomen edhe shkëputja e lidhjeve familjare dhe shoqërore. Aty psikiatritë janë përplot me pacientë, po edhe tregu i fallit dhe magjisë nuk mungon. Bëjnë çmos për ta përmbushur e qetësuar shpirtin, por kot, ngase ato kënaqësi të përkohshme, ato fe, sekte e teori që kanë janë të paafta ta lumturojnë njeriun. Atyre s’u ndalet ky mjerim shpirtëror, përderisa nuk lidhen me Krijuesin e tyre e ta adhurojnë ashtu siç do Ai, gjegjësisht nëpërmjet fesë që ua shpalli profetëve. Zoti i Lartësuar, duke folur për gjendjen e atyre që janë larguar nga rruga e Tij, thotë:

﴿وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
أَعْمَى﴾ [طه: 124]

“Kushdo që i kthen shpinën Këshillës Sime, do të ketë jetë të mjeruar dhe Ne, në Ditën e Kiametit, do ta ringjallim të verbër.” (Kurani, 20:124)

Po ashtu, duke treguar për sigurinë dhe lumturinë që ndiejnë besimtarët në këtë jetë, thotë:

﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُّهْتَدُونَ﴾
[الأنعام: 82]

“Sa për ata që besojnë dhe nuk e molepsin besimin e tyre me padrejtësi (idhujtari), pikërisht atyre u takon siguria dhe ata janë të udhëzuar.” (Kurani, 6:82)

Gjithashtu, Zoti i Lartmadhërishëm tha:

﴿وَأَمَّا الَّذِينَ سَعَدُوا فِي الْحَيَاتِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ
إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرَ مَجْذُوزٍ﴾ [هود: 108]

“Kurse fatlumët do të hyjnë në Xhenet, ku do të qëndrojnë përherë, derisa të jenë qiejt dhe Toka, veç si të dojë Zoti yt. Kjo është dhuratë e pandërprerë.” (Kurani, 11:108)

Të gjitha fetë që i paraqitëm më parë, përveç Islamit, asnjëra nuk i përmbush në tërësi kriteret e fesë së vërtetë, siç shihet sheshazi nga kjo paraqitje e shkurtër.

Ndërsa, problemi më i madh i këtyre feve është mungesa e monoteizmit – njëzimi i Zotit. Ithtarët e tyre adhurojnë hyjni të ndryshme përveç Zotit. Po ashtu, këto fe të devijuara nuk u ofrojnë njerëzve një legjislacion të përshtatshëm për çdo kohë, e vend, që ua ruan fenë, nderin, pasurinë, gjakun, e pasardhësit. E as që i orientojnë drejt fesë së porositur nga Zoti. Sikurse ata nuk i ofrojnë ithtarit të saj qetësi e lumturi, për shkak të kontradiktave dhe kundërthënieve që ngërthejnë.

Ndërsa sa i përket Islamit, në kapitujt e mëvonshëm do të të bëhet e qartë se ajo është feja e vërtetë dhe e përhershme e Zotit, të cilën Ai e përzgjedhi dhe që i kënaqur që ajo të jetë feja e njerëzimit.

E në përfundim të kësaj pjese, dua të shpjegoj realitetin dhe argumentet e profetësisë, po edhe nevojën që ka njerëzimi për të, si dhe, po ashtu do të qartësoj bazat e misionit të profetëve dhe realitetin e profetësisë së fundit e të përhershme.

Realiteti i profetësisë

Dituria më e obligueshme për njeriun është të njohë Zotin, i Cili e solli atë në ekzistencë prej kurrgjësë, e begatoi me mirësi të shumta dhe i dha një detyrë, e cila realisht ishte arsyeja e krijimit të tij - adhurimi i Zotit.

Mirëpo, si ta njohë njeriu Zotin e vet?!

Çfarë obligimi ka kundrejt Tij dhe si ta adhurojë Atë?!

Për nevojat e tij të përditshme, si mjekimi, mjeshtëritë e të tjera, njeriu mund të gjejë dikë që i kryen punë. Mirëpo, në rrethin njerëzor ai nuk gjen dot dikë që mund ta njoftojë me Zotin e tij dhe mënyrën se si Ai dëshiron të adhurohet, ngase kjo njohje nuk arrihet me mendje, e cila madje është e paaftë ta kuptojë edhe qëllimin e pashpalosur të vetë qenies njerëzore, e si do ta kuptojë vetvetiu atë që e do Zoti. Se çfarë do Zoti, këtë na e tregojnë vetëm profetët – të përzgjedhurit e Tij. Ata e kumtojnë mesazhin hyjnor, të cilin më pastaj e përçojnë gjithandej prijësit e udhëzimit – trashëgimtarët e profetëve, të cilët ecin sipas gjurmëve dhe metodologjisë profetike. E tërë kjo ngase njerëzit nuk mund ta marrin mesazhin drejtpërdrejt nga Zoti. I Lartësuari thotë:

﴿ وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَآئِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا

فَيُوحِي بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ ﴿٥١﴾ [الشورى: 51]

“Asnjë njeriu nuk i është dhënë t’i flasë Allahu, përveçse me anë të Frymëzimit ose pas perdes, ose me anën e një Kumtuesi (Engjëlli) të dërguar me lejen e Tij, për të shpallur vullnetin e Tij. Ai, me të vërtetë, është i Lartë dhe i Urtë!” (Kurani, 42:51)

Profetët janë kumtuesit e Zotit, nëpërmjet të cilëve u dërgon mesazh njerëzve – robërve të Tij. Engjëlli e bart atë tek profeti, kurse ai tek njerëzit. Engjëlli nuk ua përçon atë njerëzve drejtpërdrejt, ngase bota dhe natyra e tij dallon nga ajo njerëzore. I Larti thotë:

﴿ اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ ... ﴾ [الحج: 75]

“Allahu zgjedh të dërguar nga engjëjt dhe njerëzit.”
(Kurani, 22:75)

Kur Zoti e dërgonte ndonjë kumtar (profet), e pëzgjedhte atë pikërisht nga mesi i atyre, për të cilët ishte mesazhi. Në këtë mënyrë ata kishin mundësi ta kuptonin lajmëtarin e të bisedonin me të. E nëse atyre do t’u dërgohej si kumtar ndonjë engjëll, ata nuk do ta përballonin atë, e as që do të mund ta merrnin kumtin. I Madhërueshmi tha:

﴿وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكَاً لَقُضِيَ الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنظَرُونَ ﴿٨﴾

﴿وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكَاً لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبَسُونَ ﴿٩﴾﴾ [الأنعام: 8-9]

“Ata thonë: “Sikur t’i kishte zbritur atij (Muhamedit) një engjëll?! Por po të dërgonim Ne engjëllin, puna do të merrte fund dhe nuk do t’u jepej asnjë afat. Edhe sikur Ne ta bënim atë (Muhamedin) engjëll, me siguri që do t’i jepnim atij pamje njeriu dhe, kështu, do të bënim që të ngatërroheshin në lidhje me mesazhin, për të cilin tashmë ata janë të ngatërruar.” (Kurani, 6:8-9)

Gjithashtu, i Madhërishti thotë:

“Ne edhe para teje kemi nisur vetëm të dërguar, të cilët hanin ushqim dhe shëtisnin nëpër tregje...” Deri tek fjala e Tij:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي

الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَنْ تُصِيبُوا وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿١٠﴾ * وَقَالَ

الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْمَلَتِيكَةُ أَوْ نَرَى رَبَّنَا لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِي

أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتْوًا كَبِيرًا ﴿١١﴾﴾ [الفرقان: 20-21]

“Ata, që nuk shpresojnë se do të takohen me Ne, thonë: “Pse nuk na dërgohen neve engjëjt ose të

shohim Zotin tonë?” Ata, me të vërtetë, janë treguar kryeneçë dhe kanë kaluar çdo kufi në arrogancë dhe padrejtësi.” (Kurani, 25:20-21)

I Lartësuari thotë:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ...﴾ [النحل: 43]

“Ne edhe para teje kemi dërguar vetëm njerëz, të cilëve u kemi dhënë shpallje...” (Kurani, 16:43)

Po ashtu, thotë:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ...﴾ [إبراهيم: 4]

“Ne nuk kemi çuar asnjë të dërguar, përveçse në gjuhën e popullit të tij, për t’u shpjeguar atyre (shpalljet e Zotit).” (Kurani, 14:4)

Profetët dalloheshin për inteligjencë, natyrë të shëndoshë, vërtetësi në fjalë e punë, besnikëri në kumtimin e asaj që ishin ngarkuar dhe paprekshmëri e imunitet nga çdo deformim i karakterit dhe fizikut të tyre njerëzor, të cilat deformime mund ta vrisnin syrin apo ta neverisnin njeriun. Allahu i gdhendi shpirtat dhe sjelljet e tyre, andaj ata janë njerëzit më të sjellshëm, më shpirtmirë e më bujarë. Tek ata i tuboi Zoti të gjitha moralet e larta dhe

sjelljet fisnike, sikurse tek ata i bëri bashkë butësinë e dijën, tolerancën dhe bujarinë, trimërinë e drejtësinë. Madje, popujt e tyre i njihnin ata nëpërmjet këtyre moraleve. Zoti na tregon për popullin e Salihut, i cili thoshte:

﴿قَالُوا يَصْلِحْ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا أَتَنْهِنَّا أَنْ نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا

... ﴿[هود: 62]

“Ata thanë: “O Salih! Ti ke qenë i nderuar mes nesh dhe shpresa jonë para kësaj (fjale). A mos vallë po na ndalon ta adhurojmë ato që i kanë adhuruar prindërit tanë?” (Kurani, 11:62)

E populli i Shuajbit tha për të:

﴿قَالُوا يَشْعَبُ أَصْلَوْتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي

أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ ﴿[هود: 87]

“Ata thanë: “O Shuajb, a mos vallë namazi yt urdhëron që ne t’i lëmë ato që i kanë adhuruar të parët tanë ose që të mos bëjmë me pasurinë tonë çfarë të duam? Qenke njëmend i butë dhe i drejtë ti!” (Kurani, 11:87)

E Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, para se të bëhej profet, në mesin e popullit të tij njihej si “Besniku”. Na tregon Zoti për moralin e tij:

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾ [القلم: 4]

“Se ti je me virtyte madhore.” (Kurani, 68:4)

Ata janë krijesat e Tij më të mira, të përzgjedhura për të bartur mesazhin e Tij, e për ta kumtuar amanetin:

﴿... اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ...﴾ [الأنعام: 124]

“Allahu e di më mirë se kujt ia jep mesazhin e Vet.” (Kurani, 6:124)

Po ashtu, thotë:

﴿إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَعَالًا إِبْرَاهِيمَ وَعَالًا عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾

[آل عمران: 33]

“Allahu i zgjodhi Ademin, Nuhun, familjen e Ibrahimit dhe familjen e Imranit mbi të gjithë njerëzit (e kohës së tyre).” (Kurani, 3:33)

Me gjithë këto cilësi të larta që kishin profetët, praseprapë ata ishin njerëz sikur të tjerët, ndaj u ngjante ajo çfarë u ngjan njerëzve: uriteshin, sëmureshin, flinin, hanin, martoheshin dhe vdisnin. Siç thotë i Madhërishmi:

﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ﴾ [الزمر: 30]

“Sigurisht që ti (o Muhamed) do të vdesësh një ditë e, sigurisht që edhe ata do të vdesin.” (Kurani, 39:30)

Po ashtu, thotë:

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً...﴾ [الرعد: 38]

“Vërtet, edhe para teje Ne kemi sjellë të dërguar, të cilëve u kemi dhënë gra dhe pasardhës.” (Kurani, 13:38)

Madje, janë persekutuar, vrarë e dëbuar nga shtëpitë e tyre. I Larti, thotë:

﴿وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ

وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينِ﴾ [الأنفال: 30]

“Kujto kur mohuesit komplotonin kundër teje: për të të burgosur, vrarë ose dëbuar. Ata bënë kurthe, por edhe Allahu ngrinte kurthe (kundër tyre). Allahu është planifikuesi më i mirë.” (Kurani, 8:30)

Mirëpo fundi, ngadhënjimi dhe fuqia u takon atyre në të dy botët:

﴿... وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ...﴾ [الحج: 40]

“Vërtet, Allahu e ndihmon këdo që e ndihmon Atë.”
(Kurani, 22:40)

Gjithashtu, Ai thotë:

﴿كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢١﴾﴾ [المجادلة: 21]

“Allahu ka vendosur: “Unë dhe të dërguarit e Mi do të triumfojmë me siguri!” Allahu është vërtet i Fortë dhe i Plotfuqishëm.” (Kurani, 58:21)

Argumentet dhe shenjat e profetësisë

Përderisa profetësia është rrugë e njohjes së diturive më të çmuara dhe e kryerjes së punëve më fisnike, Zoti i Madhërishëm, nga mëshira e Tij, u dha profetëve disa shenja, nëpërmjet të cilave njerëzit i identifikojnë profetët. Duke parë argumentet dhe faktet e një pretenduesi, arrijmë të kuptojmë vërtetësinë apo mashtrimin e tij. Shenjat janë të shumta, e më kryesoret janë:

Thirrja e profetit duhet të jetë që vetëm Zoti të adhurohet, si dhe të hiqet dorë nga adhurimi i dikujt tjetër përveç Tij, ngase ky është qëllimi i krijimit të krijesave.

Profeti duhet t’i thërrasë njerëzit që ta besojnë atë dhe të punojnë me proklamatin e tij. Allahu e urdhëroi Profetin e Tij, Muhamedin, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, të thotë:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا...﴾ [الأعراف: 158]

“O njerëz, unë jam i Dërguari i Allahut për të gjithë ju.” (Kurani, 7:158)

Profeti duhet të ketë prova nga Zoti që e dëshmojnë profetësinë e tij, e të cilat njerëzit nuk mund t’i refuzojnë e as t’i imitojnë. E prej këtyre provave, fjala bie, shndërrimi i shkoptit në gjarpër – rasti i Musait, -alejhis’-selam!-, largimi

i verbërisë e lebrës – rasti i Isait, -alejhi’s-selam!-, apo rasti i Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, prova më e madhe e të cilit ishte vetë Kurani Madhështor, duke pasur parasysh faktin se ai ishte analfabet.

E po ashtu, edhe shenja të tjera, siç janë:

E vërteta e qartë dhe e padyshimtë, të cilën nuk mund ta mposhtin e refuzojnë as kundërshtarët, e madje vetë këta janë në dijeni se ajo është e vërteta që nuk zmbrapset.

Gjendja e tyre në përgjithësi reflekton përsosmëri njerëzore, qoftë nëpërmjet tipareve të bukura, virtyteve të larta apo sjelljeve fisnike.

Po ashtu, prej shenjave është fakti se profeti përkrahet nga Zoti kundrejt armiqve të tij dhe mesazhi i tij ngadhënjën.

Gjithashtu, bazat e thirrjes së tij janë në përputhje me bazat e promovuara nga profetët dhe të dërguarit e tjerë.

Po ashtu, ai nuk thërret ta adhurojnë atë apo t’i kushtojnë atij diçka prej adhurimeve, sikurse nuk promovon madhërimin e fisit dhe klanit të tij. Zoti e urdhëroi profetin e Tij, Muhamedin, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, t’u thotë njerëzve:

﴿قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبِ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَيْتُمْ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ...﴾ [الأنعام: 50]

“Thuaj: “Unë nuk ju them se zotëroj thesaret e Allahut apo se e di të padukshmen dhe as nuk them se jam engjëll. Unë ndjek vetëm atë që më shpallet”. (Kurani, 6:50)

Po ashtu, ai nuk u kërkon atyre ndonjë interes material, si lloj pagese për thirrjen që ua ofron. Zoti na tregon se profetët e Tij:

Nuhu, Hudi, Salihu, Luti e Shuajbi u kishin thënë popujve të tyre:

﴿وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الشعراء: 145]

“Për këtë, unë nuk kërkoj nga ju kurrfarë shpërblimi; mua do të më shpërblejë vetëm Zoti i botëve.” (Kurani, 26:109)

E i Dërguari i Allahut, Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, i tha popullit të tij:

﴿قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ﴾ [ص: 86]

“Thuaj (o Muhamed): “Unë prej jush nuk kërkoj kurrfarë shpërblimi për këtë (Kuran) e as pretendoj të jem diçka që s’jam.” (Kurani, 38:86)

Profetët që kishin këto cilësi dhe prova vërtetuese të profetësisë së tyre ishin të shumtë. I Larti thotë:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾ [النحل:

[36

“Çdo populli Ne i çuam një të dërguar (që u thoshte): “Adhurojeni Allahun dhe shmanguni idhujve!” (Kurani, 16:36)

Me profetët, njerëzit e arritën lumturinë, ndaj me përpikëri e shënuan historinë e tyre, e me dashuri, brez pas brezi, i transmetuan besimet që ata kishin promovuar. E, madje, rrëfimet se si atyre Allahu u ndihmoi, arritën kulmin e autenticitetit, siç janë përmytja e popullit të Nuhut, fundosja e Faraonit, dënimi i popullit të Lutit dhe ngadhënjimi i Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, dhe i fesë së tij. Pas vrojtimit të këtyre pikave, do të bindesh se ata ishin dërguar me udhëzim e mirësi, që t’i orientonin njerëzit kah e dobishmja dhe t’i paralajmëronin që të ruheshin nga e dëmshmja. I pari i tyre ishte Nuhu, -alejhi’s-selam!, e i fundit, Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-.

Nevoja e njerëzve për profetë

Zoti i dërgon profetët tek robërit e Tij që t'u kumtojnë atyre urdhëresat e Tij, përgëzimet për kënaqësitë e gatuara për të bindurit, paralajmërimet për dënimin e përhershëm për të pabindurit dhe rrëfimet rreth popujve mëkatarë, të cilët i kishte ndëshkuar Zoti që në këtë botë.

Urdhëresat dhe ndalesat hyjnore nuk mund të kuptohen vetëm nëpërmjet mendjes, prandaj Zoti i ligjësoi këto kode, urdhëresa e ndalesa, për ta nderuar njeriun dhe për t'i siguruar interesat e tij. Pasi që njerëzit mund të shkojnë pas epsheve të tyre, të shkelin kufijtë, t'u bëjnë të tjerëve padrejtësi e t'ua rrëmbëjnë të drejtat që kanë, ishte prej urtësisë së madhe të Zotit, që herë pas here, Ai t'u dërgojë profetë që ua kujtojnë urdhëresat e Zotit, ua tërheqin vërejtjen të mos mëkatojnë, i këshillojnë dhe u dëftojnë rrëfimet e popujve të mëparshëm. Rrëfimet e çuditshme dhe domethëniet e thella i këndellin mendjet, ndaj sa më shumë që dëgjon, më shumë mendon, e sa më shumë që mendon, më shumë mediton, e sa më shumë që mediton, aq më shumë di, e sa më shumë që di, aq më shumë vepron. Ndaj, dërgimi i profetëve dhe ngritja e së vërtetës

nëpërmjet tyre janë të pashmangshme dhe të pazëvendësueshme.

Shejhu'l-Islam ibn Tejmije, -Allahu e mëshiroftë!-, thotë: “Që jeta e njeriut të shkojë mbarë në të dy botët, ai duhet t’i përmbahet mesazhit hyjnor. Njeriu në jetën tjetër nuk ka shpëtim ndryshe, përveçse nëse ka pasuar mesazhin hyjnor, po asisoj, edhe në këtë botë, jeta e tij nuk shkon mbarë pa ndjekjen e këtij mesazhi. Ai është nevojtar i madh për legjislacionin – mesazhin, ngase ai si qenie është në mes të dy lëvizjeve: njëra për të fituar të dobishmen, e tjera për të shmangur të dëmshmen. E feja është drita që ia bën të qartë se cila i bën dobi, e cila dëm. Feja është drita e Zotit në tokë, drejtësia e Tij ndërmjet krijesave dhe kalaja e Tij, në të cilën, kushdo që hyn, është i sigurt!”

Dallimi që feja e bën ndërmjet së dobishmes dhe së dëmshmes nuk ka të bëjë me çështje shqisore, ngase ato mund t’i ndajë edhe kafsha, si, fjala bie, gomari e deveja lehtësisht e bëjnë dallimin në mes elbit dhe dheut. Jo, pra, kjo nuk është për qëllim. Feja i ndan veprat, gjegjësisht ato që njeriut i sjellin dëm në të dy botët dhe ato që janë në dobinë e tij, siç është dobia e besimit, monoteizmit, drejtësisë, mirësisë, besnikërisë, ndershmërisë, trimërisë, diturisë, durimit, urdhërimit për të mirë, ndalimit nga e

keqja, ruajtja e farefisnisë, respektimi i prindërve, fqinjësia e mirë, kryerja e detyrimeve, dëlirësia e zemrës për Zotin, mbështetja në Të, kërkimi i ndihmës nga Ai, kënaqësia me parapërcaktimin e Tij, dorëzimi tek vendimi i Tij, besimi në Të, në profetët dhe profetësitë e tyre, e kështu me radhë, gjëra e vepra që i bëjnë dobi njeriut në jetën e kësaj bote, po edhe në atë të mëtejme. Ana e kundërt e kësaj rruge është shtegu që shpie në mjerim e shkatërrim, në të dy botët.

E sikur të mos kishte qenë mesazhi hyjnor, njeriu nuk do t'i kishte njohur në jetë hollësitat e gjërave të dobishme e të dëmshme. Prandaj, prej mirësive më të mëdha e më vlerë për njerëzit është dërgimi i profetëve, zbritja e librave dhe qartësimi i rrugës së drejtë. E sikur të mos ishin këto begati, njeriu do të ishte në nivelin e kafshëve, e madje, edhe më poshtë. Kush e pranon mesazhin e Zotit dhe drejtohet me të, ai është prej krijesave më të mira, e kush e refuzon atë, ai është prej krijesave më të këqija, e madje, ai është më i ulët se qeni, e derri, e më i poshtërsuar sesa çdo i poshtër. Do të jenë njerëzimi, aq sa do të ketë gjurmë të mesazhit hyjnor. E kur gjurmët e profetëve dhe mësimet e tyre të shuhen tërësisht në Tokë, atëherë Zoti do ta shkatërrojë Botën dhe do të krisë Kijameti.

Nevoja e banorëve të planetit tonë për profetët nuk është sikurse nevoja që kanë për diellin, hënën, erën, e shiun, po as nuk është sikurse nevoja e njeriut për jetën, po as sikurse ajo e syrit për dritën apo e trupit për haje e pije. Jo, assesi! Ajo është nevojë edhe më e madhe se çkado që mund të të vijë në mendje. Profetët janë kumtarët dhe korrierët që Zoti i dërgon tek njerëzit, i fundit dhe më i nderuari prej tyre është Muhamedi, *-sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-*. Zoti e dërgoi që t'i dëftojë urdhëresat dhe ndalesat e Tij, po edhe që të jetë mëshirë për botët, udhërrëfyes për shtegtarët dhe argument kundrejt të gjitha krijesave. Zoti i urdhëroi njerëzit ta respektojnë atë, ta duan, ta nderojnë, ta përkrahin, t'i dalin hakësh dhe t'i japin besën për besim e pasim. Atë, pra, e dërgoi përpara ndodhisë së Kijametit, që të jetë sihariqtar dhe paralajmërues, thirrës për tek Zoti dhe pishtar ndriçues. Me të e vulosi profetësinë dhe e përhapi udhëzimin – shmangësin e devijimit dhe diturinë – mënjanuesen e injorancës. Me të i çeli sytë e vërbuar, veshët e shurdhër dhe zemrat e dryrosura. Me të e ndriçoi botën e errësuar, i bashkoi zemrat e thyera, e drejtoi shtrembaluqen dhe e shpjegoi rrugën e qartë. Atë e përzgjodhi, ia zgjeroi e dëlirësoi gjoksin, ia lartësoi emrin dhe e përçmoi çdokënd që s'i bindet atij. E dërgoi pas ndërprerjes së vargut të

profetëve dhe mësimëve e librave të tyre, pasi ishin shtrembëruar fjalët, e ishin ndryshuar të vërtetat, atëbotë kur njerëzit i mbështetnin mendimet e tyre në kotësira e padrejtësi dhe jepnin verdikte të kota për çka ka të bëjë mes Zotit dhe robërve të Tij. Me të i përudhi krijesat, ua ndriçoi rrugët, i nxori nga errësira në dritë dhe e ndau të shpëtuarin prej të keqit. Kush e merr udhëzimin e tij, përudhet, e kush heq dorë nga udhëzimi i tij, devijon dhe tejkalon kufijtë. O Zot, bekoje dhe lavdërojë atë dhe mbarë profetët!

Nevoja e njeriut për mesazhin hyjnor mund të rezymohet siç vijon:

Njeriu, kjo qenie e sjellë në ekzistencë nga Krijuesi dhe Poseduesi i Tij, patjetër duhet të njoftohet me Të, të dijë se çfarë Ai do prej tij dhe pse e krijoi. Po, vallë, si të njoftohet?! Meqë njeriu nuk ka mundësi vetë të arrijë deri tek kjo njohje e dituri, atëherë mbesin profetët dhe udhëzimet e tyre, rruga e vetme dhe e duhur për të realizuar këtë synim.

Njeriut, kësaj qenie të përbërë nga trupi e shpirti, s'i shkoqitet dot nevoja për ta ushqyer trupin dhe shpirtin. Ushqimi i trupit, sipas ligjit të Krijuesit të njeriut, është haja e pija, kurse i shpirtit, sipas ligjit të Krijuesit të njeriut, është

feja e vërtetë dhe veprat e mira – adhurimet. E me fenë e vërtetë dhe shpjegimin e veprave të mira – adhurimeve, erdhën të dërguarit e Zotit – profetët e përzgjedhur.

Njeriu në natyrën e tij fillestare është fetar, andaj ai ka nevojë të patjetërsueshme për një fe, të cilës i përmbahet. E ajo fe, doemos duhet të jetë e vërtetë. E nuk ka rrugë tjetër për tek feja e vërtetë, përveçse nëpërmjet besimit të profetëve dhe udhëzimeve të tyre.

Nga njeriu asnjëherë nuk shkoqitet nevoja për të njohur atë rrugë, e cila në të dy botët, e shpie atë tek kënaqësia dhe shpërblimet e Zotit të tij. E ata që e orientojnë njeriun drejt kësaj rruge janë profetët dhe të dërguarit e Zotit.

Njeriut, kësaj qenie të dobët në vetvete, vazhdimisht i rinë në pritë armiqtë e tij: djalli devijues, shoqëria mashtruese dhe shpirti i prirë për të keqën. Prandaj, ai ka nevojë për diçka që e ruan nga kurthet e armiqtëve. Janë profetët ata që e orientojnë dhe e mësojnë se si të mbrohet e të ketë kujdes.

Njeriu si qytetar dhe qenie sociale asnjëherë nuk mund të shkëputet nga lloji i vet, me të cilët vazhdimisht ka raporte dhe marrëdhënie ndërnjerëzore. Ndaj, nevoja e tij për legjislacionin fetar është tejet thelbësore, ngase ai i

konsolidon themelet e drejtësisë. Në mungesë të fesë, jeta e tyre shndërrohet në jetë xhungle. Vetëm feja e vërtetë, me një ekuilibër ideal ku nuk dëmtohet askush, ua garanton njerëzve të drejtat e tyre. E me fenë e drejtë e të kompletuar nuk vjen askush përpos profetëve dhe të dërguarve të Zotit.

Njeriut i duhet harta e rrugës që shpie tek prehja e siguria shpirtërore dhe lumturia reale. Janë profetët ata që ia japin atë.

Pasi që e trajtuam nevojën njerëzore për profetë, tani radha është të flasim rreth jetës së mëtejme dhe argumenteve që flasin për të.

Jeta e amshueshme

Çdo njeri është i bindur se pashmangshëm një ditë do të vdesë, mirëpo çka pas vdekjes – cili është destinacioni i radhës?!

A do të jetë i lumtur apo i mjerë?!

Janë të shumtë popujt që besojnë se pas vdekjes së tyre do të ringjallen, e do të merren në llogari për veprat e tyre: në qofshin të mira, për së miri, e në qofshin në të këqija, për së keqi. Kjo çështje – ringjallja e llogaria, pohohet nga mendja e shëndoshë dhe mbështetet nga ligjet hyjnore. Ajo ngrihet mbi tre themele:

Vërtetimi dhe pohimi i diturisë absolute të Zotit të Madhërishëm

Vërtetimi dhe pohimi i fuqisë absolute të Zotit të Madhërishëm

Vërtetimi dhe pohimi i urtësisë absolute të Zotit të Madhërishëm

E argumentet dhe provat fetare e logjike, që e pohojnë këtë të vërtetë, janë të shumta. Prej tyre:

Sjellja e argumentit duke e përmendur shembullin e krijimit të qiejve dhe Tokës; I Larti thotë:

﴿أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعْزِبْنَهُنَّ بِقَدْرِ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [الأحقاف: 33]

“A nuk e shohin ata se Allahu, i Cili krijoi qiejt dhe Tokën pa u lodhur aspak në krijimin e tyre është i Fuqishëm t’i ngjallë të vdekurit? Po, Ai është vërtet i Fuqishëm për çdo gjë.” (Kurani, 46:33)

Po ashtu, thotë:

﴿أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدْرِ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ﴾ [يس: 81]

“Vallë, a nuk është i Zoti Ai që krijoi qiejt dhe Tokën, të krijojë njerëz sikundër që i krijoi ata? Po! Ai është Krijuesi i çdo gjëje dhe i Gjithëdijshmi!” (Kurani, 36:81)

Argumentimi nëpërmjet faktit se, përderisa Ai është i zoti të krijojë diçka pa ndonjë mostër ekzistente, Ai po ashtu është i zoti sërish ta rikthejë atë. Ai që ka mundësi ta shpikë një krijesë e ta sjellë në ekzistencë, për Të rikthimi i asaj krijese është çështje edhe më e thjeshtë:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ﴾ [الروم: 27]

“Ai e zë fill krijimin dhe Ai e përsërit atë e për Atë kjo është edhe më e lehtë. Atij i përket shembulli më i lartë...” (Kurani, 30:27)

Gjithashtu, Zoti i Lartmadhërisëm tha:

﴿وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا
الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾﴾ [يس: 78-79]

“Ai na sjell shembull, duke harruar krijimin e vet dhe thotë: “Kush do t’i ngjallë eshtrat kur të kalben?” (Kurani, 36:78)

Argumentimi nëpërmjet faktit se Ai që është i zoti të krijojë njeriun në formën më të mirë, me gjymtyrë, forcë e cilësi të ndryshme, ta konstruktojë atë për bukuri, me mish, asht, damarë, e nerva, e ta kompletojë me mjete, dituri, dëshira e zeje, është i zoti edhe t’i ringjallë të vdekurit.

Argumentimi nëpërmjet faktit se, ringjallja e të vdekurve nga ana e Zotit është diçka që ka ngjarë edhe në këtë botë, ndaj ajo do të ndodhë edhe për fillimin e jetës së fundit. Në librat hyjnorë që Zoti ua kishte shpallur profetëve, janë

përmendur rastet e ringjalljes së të vdekurve, gjegjësisht në dorë të Ibrahimit dhe të Mesihut – Isait, -alejhima's-selam!-, e raste të tjera.

Nxerrja e argumentit nga ato gjëra të ngjashme me ringjalljen, si provë për mundësinë e ringjalljes së të vdekurve. Prej tyre:

Zoti e ka krijuar njeriun prej një pike sperme, pikë e shpërndarë në tërë trupin, e cila, për shkak të kësaj shpërndarjeje, e ka edhe kënaqësinë intime të shpërndarë tek të gjitha gjymtyrët e veta. Zoti e unifikon këtë tërësi dhe e vendos në mitër, nga ku e krijon qenien njerëzore. Ai, pra, është i zoti t'i bëjë bashkë këto pjesë të shpërndara, e prej tyre të krijojë njeriun, e po ashtu, është i zoti t'i ribashkojë pjesët e njeriut të vdekur. I Madhërueshmi thotë:

﴿أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ ﴿٥٨﴾ ءَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ﴿٥٩﴾﴾ [الواقعة: 58-

[59

“A jeni ju që e krijoni atë apo jemi Ne krijuesit e saj?”
(Kurani, 56:59)

Kur ne e vendosim një farë bimeje në tokë të lagësht dhe e mbulojmë atë me dhé e ujë, vallë, çfarë ngjan?! Logjikisht shikuar, i bie që të kalbet e priset. Por, jo, nuk ndodh kjo!

Përkundrazi, aty ruhet, që më pastaj, kur të shtohet lagështia, ajo të plasë e të nxjerrë bimën. Ndaluj pak! A nuk është kjo një provë e mahnitshme për një fuqi absolute e urtësi të gjerë?!

E ky Zot, i Urtë e i Plotfuqishëm, si nuk paska mundësi t'i tubojë e rikthejë në vendin e duhur gjymtyrët e krijesës së Vet!?

I Lartësuarit thotë:

﴿أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ﴿٦٣﴾ ءَأَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الَّذِينَ نَزَّرَعُونَ ﴿٦٤﴾﴾ [الواقعة: 63-64]

[64]

“Vallë, ju e bëni atë që të mbijë apo jemi Ne rritësit e saj?” (Kurani, 56:64)

Ngjashëm, thotë:

﴿... وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ

كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٥﴾﴾ [الحج: 5]

“Dhe ti e sheh tokën të tharë, por, kur Ne lëshojmë ujë mbi të, ajo trazohet dhe gufon dhe prej saj mbijne gjithfarë lloj bimësh të mrekullueshme në çift.” (Kurani, 22:5)

Krijuesi i Plotfuqishëm, i Gjithëdijshëm e i Urtë është i pastër e larg nga krijimi i gjërave për kot dhe sjellja e njerëzve në ekzistencë për kuturu. I Larti ka thënë:

﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَطْلًا ذَٰلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ

لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ ﴿٢٧﴾ [ص: 27]

“Ne nuk e kemi krijuar kot qiellin, Tokën dhe çfarë ndodhet midis tyre. Kjo është hamendja e jobsimtarëve; prandaj mjerë jobsimtarët kur të hidhen në zjarr!” (Kurani, 38:27)

Përkundrazi, i ka krijuar krijesat për një urtësi madhështore dhe synim të lartë. I Madhërueshmi tha:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾﴾ [الذاريات: 56]

“Xhindët dhe njerëzit i kam krijuar vetëm që të Më adhurojnë.” (Kurani, 51:56)

Assesi ky Zot i Urtë nuk e barazon robin e bindur me atë mëkatar, ngase kjo nuk i shkon madhërisë së Tij. I Larti tha:

﴿أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ

الْمُتَّقِينَ كَالْفَجَّارِ ﴿٢٨﴾﴾ [ص: 28]

“A t’i trajtojmë njëlloj ata që besojnë e bëjnë vepra të mira dhe turbulluesit në Tokë?! A t’i trajtojmë njëlloj njerëzit e devotshëm dhe njerëzit e mbrapshtë?!” (Kurani, 38:28) Andaj, si rrjedhim i urtësisë madhështore e nënshtrimit vigan që ka Zoti, do t’i ringjallë krijesat në Ditën e Llogarisë, që vepërmirin ta shpërblejë, e vepërligin ta ndëshkojë. I Madhërishmi thotë:

﴿إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدُو الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَلِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ...﴾ [يونس: 4]

“Tek Ai do të ktheheni të gjithë. Premtimi i Allahut është i vërtetë. Ai e zë fill krijimin e pastaj e përsërit atë, që t’i shpërblejë me të drejtë ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira. Sa u përket atyre që nuk besojnë, ata do të kenë pije nga uji i vluar dhe dënim të madh, për shkak se kanë mohuar.” (Kurani, 10:4)

Besimi në jetën tjetër dhe ringjalljen, tek individi e shoqëria lë gjurmë të shumta. Prej tyre:

Njeriu i përkushtohet Zotit me respekt e adhurim, duke e shpresuar shpërblimin e asaj jete. Po ashtu, u shmanget mëkateve, nga frika e ndëshkimit që mund ta prekë atje.

Njeriu që beson në ringjallje, lehtësisht e pranon mungesën e ndonjë kënaqësie në këtë botë, ngase realizimin e saj e shpreson në botën tjetër.

Po ashtu, kur njeriu beson në jetën tjetër, e ka të qartë se çfarë ngjan pas vdekjes, ndaj nuk jeton i pakujdesshëm, ngase atje shpërblehen vepërmirët, dënohen vepërligët, qërohen hesapet ndërmjet njerëzve dhe secili e merr hakun e vet të rrëmbyer.

Ky besim e ndal njeriun nga padrejtësitë kundrejt të tjerëve dhe shkelja e të drejtave të tyre. Kur njerëzit të besojnë në jetën tjetër, ata shpëtojnë nga padrejtësia dhe e liga e njëri-tjetrit.

Në saje të këtij besimi, njeriu e sheh këtë botë si etapë prej etapave të jetës së tij, e jo si jeta në tërësi.

Në përfundim të kësaj pjese, dua të argumentohem me fjalët e një të ish-krishterit amerikan – Win Bet, i cili për një kohë kishte shërbyer në një kishë, e më pastaj ka kaluar në Islam dhe ka gjetur frytet e besimit në jetën tjetër. Citoj:

“Unë tanimë i di përgjigjet e katër pyetjeve, me të cilat jam preokupuar për gjatë kohë në këtë jetë:

Kush jam unë?!

Çfarë dua?!

Pse kam ardhur dhe cili është destinacioni im?!

Bazat e misionit dhe thirrjes së profetëve

Profetët dhe të dërguarit e Zotit, që të gjithë bëhen bashkë tek disa baza e parime konsensuale, siç janë: besimi në Allahun, engjëjt, librat, profetët, jeta tjetër, parapërcaktimi hyjnor – qoftë për të mirë apo për keq, po ashtu, urdhërimi që vetëm Allahu të adhurohet - duke mos ia përshkruar ndonjë ortak, ndjekja e rrugës së Zotit dhe mospasimi i rrugicave të gabuara, e njashtu, ndalimi i katër gjërave të ulëta e të pista:

Punët e turpshme – qofshin publike apo të fshehta, mëkati, padrejtësia dhe idhujtaria – të adhurohet ndokush bashkë me Zotin. Po ashtu, të gjithë profetët njëzëshëm e kanë ngritur e lartësuar Zotin duke e besuar larg të pasurit grua, fëmijë, ortak e shembull, sikurse asnjëri prej tyre nuk ka thënë të pavërteta për Të. Të gjithë e ndalonin vrasjen e padrejtë të njeriut dhe të fëmijëve. Po ashtu, njëzëri e ndalonin kamatën dhe ngrënien e pasurisë së jetimit. Ata, po ashtu, unanimisht urdhëronin për realizim të premtimeve e marrëveshjeve, besnikëri e drejtësi në peshore e matje, respektim të prindërve, drejtësi ndërmjet njerëzve dhe vërtetësi në fjalë e vepra. Ata, pa asnjë

përjashtim, që të gjithë e ndalonin keqpërdorimin e pasurisë, mendjemadhësinë dhe marrjen e padrejtë të pasurive të të tjerëve.

Ibn Kajimi, -Allahu e mëshiroftë!-, thotë:

“Legjislacionet me të cilat kanë ardhur profetët, që të gjitha, edhe nëse mund të kenë dallime anësore, janë në përputhje të plotë me njëra-tjetrën në çështjet esenciale, e mira e të cilave pashlyeshëm është e skalitur në mendjet njerëzore. Sikur ato legjislacione të ishin ndryshe nga ç’janë, do të ishin larg urtësisë, dobisë dhe mëshirës, e madje, është e pamundur që ato të vinin ndryshe nga ç’na kanë ardhur!

﴿وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ...﴾

[المؤمنون: 71]

“Sikur e Vërteta të ishte sipas dëshirave të tyre, atëherë do të shkatërroheshin qiejt dhe Toka dhe gjithçka që gjendet në to.” (Kurani, 23:71)

E si mundet që njeriut të mençur t’i shkoje ndërmend se legjislacioni i Gjykatësit më të drejtë, mund të vinte ndryshe nga ajo që është?!

Andaj, të gjithë profetët e kanë një fe, siç thotë i Larti:

﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿51﴾

وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ ﴿52﴾ [المؤمنون: 51-52]

“O të dërguar! Hani nga të lejuarat dhe bëni vepra të mira! Vërtet, Unë e di mirë çfarë bëni ju! Vërtet, kjo feja juaj është një fe e vetme, ndërsa Unë jam Zoti juaj, andaj frikësohuni prej Meje!” (Kurani, 23:51-52)

Po ashtu, i Madhërishmi tha:

﴿شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا

بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ...﴾ [الشورى: 13]

“Ai ka urdhëruar për ju atë Fe, të cilën ta zbuloi ty (o Muhamed) dhe që pati urdhëruar për Nuhun, Ibrahimin, Musain dhe Isain, duke thënë: “Qëndroni në fenë e drejtë dhe mos u përçani në të!” (Kurani, 42:13)

Nëpërmjet fesë synohet të realizohet qëllimi i krijimit të njeriut – adhurimi i Allahut, duke mos i përshkruar ortakë. Po ashtu, tek feja marrim legjislacionin, ritet, e obligimet, po edhe rrugët e realizimit të këtij qëllimi. Metodologjia e saj e përkryer e hyjnore, e cila as nuk e leqendis njeriun, po as s’e përplas natyrën e shpirtin e tij me gjithësinë që e

rrethon, i siguron kënaqësinë e Zotit dhe lumturinë në të dy botët.

Thirrja e mbarë profetëve ishte për tek feja hyjnore, e cila i ofron njerëzimit bazat dogmatike (bazat e besimit) që duhen besuar, po edhe legjislacionin me të cilin duhet jetuar. Andaj, Tevratit ishte besim e ligj, kurse ithtarët e saj ishin të obliguar të gjykoreshin tek ai. I Larti thotë:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ

هَادُوا وَالرَّابِّئِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ...﴾ [المائدة: 44]

“Ne kemi dërguar Teuratin, në të cilin janë udhëzimet dhe drita. Sipas tij, profetët që ia kishin dorëzuar veten Allahut, i gjykonin hebrenjtë; por edhe të diturit dhe rabinët kështu vepronin...” (Kurani, 5: 44)

Pastaj erdhi Mesihu – Isai, -alejhi’s-selam!-, e me të ishte Inxhili – në të cilin kishte dritë e udhëzim, për të vërtetuar atë që ishte shpallur më parë në Tevrat. I Madhërishmi thotë:

﴿وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ

وَعَاتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ...﴾ [المائدة: 46]

“Pas atyre profetëve, Ne dërguam Isain, të birin e Merjemes, si vërtetues të Teuratit që kishte ardhur para tij. Dhe i dhamë atij Ungjillin, në të cilin ka udhëzim dhe dritë...” (Kurani, 5: 46)

Pastaj u dërgua Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, me një legjislacion final e me një fe të përkryer, me të cilën i shfuqizoi legjislacionet pararendëse dhe i vërtetoi librat e mëparshëm. I Larti ka thënë:

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ...﴾

[المائدة: 48]

“Ne të kemi zbritur ty (o Muhamed) Librin me të vërtetën, si përmbushës të shkrimeve të mëparshme dhe mbrojtës të tyre. Prandaj gjykoji ata sipas asaj që të ka zbritur Allahu dhe mos ndiq dëshirat e tyre, duke u shmangur kështu nga e Vërteta që të është shpallur.” (kurani, 5:48)

Zoti i Lartësuar na njofton se Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, dhe besimtarët që ishin me të, besonin në Të, ashtu sikur që kanë besuar profetët e mëparshëm. I Larti thotë:

﴿عَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا
وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ [البقرة: 285]

“I Dërguari beson në atë (Kuranin) që i është shpallur nga Zoti i tij e po ashtu dhe besimtarët: të gjithë besojnë në Allahun, engjëjt e Tij, librat e Tij dhe të dërguarit e Tij (duke thënë): “Ne nuk bëjmë dallim mes asnjërit prej të dërguarve të Tij”. Ata thonë: “Ne dëgjojmë dhe bindemi. Faljen Tënde kërkojmë, o Zoti Ynë, dhe te Ti do të kthehemi!” (Kurani, 2:285)

Mesazhi i përhershëm

Nga prezentimi i mëparshëm që u bëmë feve, si hebreizmi, krishterizmi, zjarrëputizmi – zoroastrianizmi, si dhe paganizmat e ndryshëm, na u qartësua se në çfarë gjendje asobote, në shekullin e gjashtë, ishte njerëzimi. S’do mend se, në mungesë të fesë së drejtë, njerëzimit i tronditen dhe rrënohen edhe çështjet politike, sociale, e ekonomike. Ky kaos manifestohet me luftëra të pandalshme, despozitëm e mizori, ngase kur njerëzimi jeton në errësirë të plotë e të thellë, zemrat e tyre nxihen nga mosbesimi e injoranca, moralet ligen, nderi shkilet, të drejtat rrëmbehen, e thënë troç, e keqja shfaqet gjithkund, në Tokë, e në det. Në rrjedhën logjike të një analize të denjë, mendari vrojtues e kupton se njerëzimi paskësh qenë në agoni vdekje dhe po nxirte grahamat e fundit. Por, jo, nuk ndodhi ajo! Njerëzimin e shpëtoi Zoti me një reformator madhështor, që e bartte kandilin e profetësisë dhe fenerin e udhëzimit, që shoqërisë njerëzore, t’ia ndriçojë rrugën dhe t’i udhëzonte në udhën e drejtë.

Asokohe Zoti dha leje që profetësia e përhershme, prej Mekës në të cilën ishte “Shtëpia madhështore”, të lëshonte rrezet e dritës për mbarë njerëzimin. Mjedisi mekas u

ngjante mjediseve të tjera të njerëzimit, tek të cilat nuk mungonte idhujtaria, injoranca, padrejtësia dhe tirania. Mirëpo, kishte diçka që atë ambient e dallonte nga të tjerët:

Ishte mjedis i papërlyer prej filozofive greke, romake, e indiane. Pjesëtarët e asaj shoqërie gëzonin elokuencë të thellë, mendjemprehtësi të rrallë e gjenialitet të veçantë shpikës.

Si vend kishte pozicion të veçantë gjeografik, gjegjësisht binte në mes të Botës, ndërmjet Evropës, Azisë dhe Afrikës. Ky pozicion ishte faktor i rëndësishëm që mesazhi i përhershëm, për pak kohë, të arrinte të përhapej gjithandej.

Ai vend gëzonte siguri të veçantë. Kur Abrahaja (mbreti etiopas i një mbretërie në jug të Gadishullit Arabik), kishte organizuar ekspeditë ushtarake kundër Mekës, Zoti ia asgjësoi përpjekjet dhe e ruajti atë vend të shenjtë. Asnjë perandori fqinje, qoftë ajo Romake apo Perse, nuk arritën ta mbizotëronin atë. Aty dominonte siguria e qetësia. Edhe tregtitë zhvilloheshin në ambient sigurie. E tërë kjo ishte si përgatitje për nisjen e misionit të Profetit të nderuar. Zoti ua kujtoi mekasve këtë mirësi kur tha:

﴿... أَوْلَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا ءَامِنًا يُجْبَىٰ إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ...﴾ [القصص:

[57

"Vallë, a nuk ua kemi mundësuar, që të jetojnë në një vend të shenjtë e të sigurt, ku sillen fruta të llojlojshme..." (Kurani, 28:57)

Në Mekë, në atë ambient shkretëriror, njerëzit kishin ruajtur shumë virtyte, si bujaria, fqinjësia, xhelozia, e të tjera veçori, nëpërmjet të cilave, ai mjedis gatitej të ishte i përshtatshëm për mesazhin e përhershëm.

Nga ky vend madhështor, prej fisit "Kurejsh", fis i njohur për elokuencë, retorikë, moral, pozitive e udhëheqje, Zoti e përzgjedhi Profetin e Tij, Muhamedin, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, që ai të jetë vula e profetëve dhe e të dërguarve. Lindi në shekullin e gjashtë, diku rreth vitit 570, u rrit jetim, e madje, ende pa lindur, babai i tij kishte vdekur. Më vonë, kur ishte në moshën gjashtëvjeçare do t'i vdes; edhe e ëma dhe gjyshi i tij. Përgjegjësine e mbikëqyrjes së tij e mori xhaxhai i tij Ebu Talibi. Që herët tek ai dukeshin shenjat e sipëroritetit e gjenialitetit. Me zakonet, sjelljet dhe virtytet e tij dallohej nga populli i vet. Ai nuk gënjente kur fliste, s'e lëndonte askë, shquhej për vërtetësi, ndershmëri e besnikëri, aq sa populli i tij ia linin pasuritë e çmuara që t'i

ruante, ndaj të cilave ishte i kujdesshëm si për vetveten dhe pasurinë vetjake, për çka nga populli i tij thirrej e njihej me emrin “Besnik”. Ishte i turpshëm, andaj si i rritur, asnjëherë nuk kishte dalë para dikujt i zhveshur. Ai ishte shpirtmirë, i dëlirë, e i devotshëm. E mundonte shumë ajo çka shihte te populli i tij: adhurim idhujsh, pije dehëse e gjakderdhje. Nuk ngurronte të ishte bashkë me popullin e tij kur vepronin punë të mbara, mirëpo kur u rrekeshin punëve të mbrapshta e shfrenimit, ai shmangej nga ata. Ishte kujdestar zemërmirë për bonjakët, të vejat e të uriturit. Kur iu afrua moshës katërdhjetëvjeçare, filloi që ndjeshëm e rëndë ta përjetonte gjendjen e mjerueshme të popullit të tij. Ndaj, filloi të vetmohej dhe t’i përkushtohej adhurimit të Zotit, duke e lutur që ta përudhë në rrugën e drejtë. Gjatë kësaj periudhe i erdhi engjëlli me shpallje prej Zotit, e me urdhër që ta kumtojë këtë të vërtetë tek njerëzit, t’i urdhërojë që ta adhurojnë vetëm Zotin, e t’i braktistin adhurimet e idhujve. Shpallja filloi dhe në vazhdimësi shpalosej, vinin ligje e dispozita, ditë pas dite, vit pas viti, derisa Allahu e përsosi këtë fe për njerëzinë, po edhe e përkreu dhuntinë e Tij për ta. E kur Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, e përfundoi detyrën që pati, ndërroi jetë në moshën gjashtëdhjetëtrivjeçare, prej të cilave, dyzet

ishin para profetësisë, kurse njëzet e tre duke qenë profet dhe i dërguar i Zotit.

Në saje të shqyrtimit dhe studimit të historisë së profetëve, gjithsecili mund të vijë në përfundim se, po ato metoda dhe rrugë nëpërmjet të cilave verifikohej profetësia e ndonjë profeti, ishin aktive dhe edhe më të qarta në rastin e profetësisë së Muhamedit, *-sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-*, për ta vërtetuar atë.

Nëse e shikon me kujdes se si është transmetuar profetësia e Musait dhe Isait, *-alejhima's-selam!-*, gjegjësisht në rrugët më autentike, do të shohësh se po me atë rrugë është përcjellur edhe profetësia e Muhamedit, *-sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-*, e madje, me shkallë autenticiteti e besueshmërie edhe më të lartë, duke mos harruar edhe distancën kohore, ku profetësia e fundit, ishte ajo e reja - e afërmja.

Me po të njëjtën shkallë të lartë të autenticitetit janë transmetuar edhe mrekullitë e provat e tyre dhe, madje, sa i përket Muhamedit, *-sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-*, ajo shkallë besueshmërie është edhe më e avancuar, ngase argumentet e tij janë të shumta, të prira nga Kurani Madhështor, i cil vazhdon të transmetohet, leximi dhe

shkrimi i tij, me autenticitetin më sipëror dhe besueshmërinë më të palëkundshme.

Nëse krahasohen besimi i drejtë, ligjet e urta dhe dituritë e dobishme, me të cilat kishin ardhur Musai e Isai, -alejhima's-selam!-, me ato me të cilat kishte ardhur Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, do të zbulojë se drita e tyre vinte nga i njëjti kënd, nga ai i profetësisë.

Po edhe nëse krahasohen pasuesit e profetëve me ata të Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, do të bëhet e qartë se bëhet fjalë për një palë njerëzish. Këta ishin njerëzit më të dobishëm për shoqërinë njerëzore, po edhe ndjekësit më të denjë të mbarë profetëve e që më së shumti ndikuan te gjeneratat pas tyre, ishin të angazhuar në përhapjen e monoteizmit, promovimin e së drejtës dhe shpërndarjen e mëshirës për të dobëtit e të vobektit.

Nëse dëshiron shpjegime argumentuese shtesë për profetësinë e Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, po t'i paraqes disa prova dhe shenja të cilat i kishte gjetur Ali Bin Raban El-Taberi, një i krishterë i cili kishte kaluar në Islam pasi i kishte kuptuar këto të vërteta:

Thirrja e tij këmbëngulte që vetëm Zoti të adhurohet dhe të braktiset adhurimi i çdokujt tjetër përveç Tij, thirrje kjo e njëjtë me atë të profetëve të mëparshëm.

Ai demonstroi shenja të qarta, me të cilat nuk mund të paraqitet askush përpos profetëve të Zotit.

Ai paralajmëroi për ndodhi të së ardhmes, të cilat ndodhën ashtu siç ai i kishte dëftuar.

Ai predikoi për ngjarje të shumta të botës e të vendeve të saj, të cilat ngjanë siç i paralajmëroi ai.

Libri me të cilin erdhi Muhamedi, *-sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-*, pra Kurani, është një prej provave më dëftuese të profetësisë së tij. Kjo ngase ai është libri me retorikën më të lartë, kurse personi të cilit i vinte shpallja ishte analfabet, që nuk lexonte e nuk shkruante. E, madje, mbarë elokuentët ishin sfiduar në mundshin të vijnë me diçka sikur ai apo të sjellin goftë vetëm një pjesë (sure) sikur të tij. Zoti e mori për detyrë ta ruajë këtë libër, me të cilin e ruajti besimin e vërtetë dhe legjislacionin më të përkryer, me të cilat e ngriti dhe e konsolidoi komunitetin dhe popullin më të mirë.

Ai ishte vula e profetëve, e sikur të mos dërgohej, atëherë të gjitha profetësitë e mëparshme që e

paralajmëronin ardhjen e tij, do të ishin të pavlera e të pavërteta.

Profetët, -alejhimu's-selam!-, që herët e kishin predikuar ardhjen e tij, e madje kishin dhënë përshkrime për misionin dhe vendin e tij. Po ashtu, kishin treguar se popujt e mbretërit do t'i nënshtroheshin atij dhe komunitetit të tij, kurse feja e tij do të përhapej gjithandej.

Ngadhënjimi i tij kundrejt armiqve që iu kishin kundërvënë është një prej provave të profetësisë së tij. Është e pamundur një pretendues i rrejshëm i profetësisë të ndihmohet nga Zoti me fitore, pushtet, përhapje të thirrjes dhe shtim të pasuesve. Të gjitha këto realizohen vetëm tek një profet i vërtetë.

Ritet, ndershmëria, vërtetësia dhe virtytet e larta, me të cilat ai dhe kauza e tij shquheshin, nuk harmonizohen tek askush tjetër përpos se tek një profet.

Pasi i radhiti këto prova, ky fatlum që e kishte gjetur udhëzimin, tha:

“Ai që pajiset me këto tipare të ndritshme, e prova të mjaftueshme, doemos është profet, fitimtar e ngadhënjimtar. Është obligim ta besosh, e kush e mohon atë, i shkon mundi huq dhe i dergjet jeta në të dy botët!”

Në përfundim të kësaj pjese, po të ofroj dy dëshmi:

Dëshminë e mbretit bizantinas, i cili ishte kohanik i Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, dhe dëshminë e një të krishterit anglez, e që ishte edhe thirrës në Krishterizëm, John Saint.

Dëshmia e Herakliut

Buhariu e shënon rrëfimin e Ebu Sufjanit, kur këtë e kishte thirrur perandori i Bizantit:

“Na ka dëftuar Ebu’l-Jeman El-Hakem ibn Nafi, i cili tha se më ka treguar Shuajbi, e ai prej Zuhriut, i cili tha se më ka treguar Ubejdullah ibn Abdullah ibn Utbe ibn Mesudi, se Abdullah ibn Abasi i ka dëftuar se Ebu Sufjan ibn Harbi i kishte rrëfyer atij se: “Tek sa ishim me karavanin kurejsh që tregtonte në Sham, Herakliu na e dërgoi një kumtar, pikërisht në atë kohë kur i Dërguari i Allahut, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, ishte në paqe të përkohshme me Ebu Sufjanin dhe jobesimtarët kurejshë. Këta u shkuan atyre në Aelia (emër greko-romak i Jerusalemit), ku qenë të ftuar në atë mbledhi, në të cilën perandori përreth vetes kishte edhe shtresën fisnike të Bizantit. I thirri ata, po edhe përkthyesin e vet. U tha: “Cili prej jush është familjari më i afërm i këtij burri që pretendon se është profet?!” Ebu

Sufjani tha: “Nga këta këtu, unë jam më i afërmi i tij!” Tha: “Ma sillni mua këtu pranë, e prapa tij le të afrohen shoqëruesit e vet!” I tha përkthyesit të vet: “Unë këtë kam për ta pyetur rreth këtij burri, andaj nëse ai më gënjen, ju përgënjeshtrojani!” Tha: “Për Zotin, veç turpi nga të gënjerit qoftë edhe vetëm një herë, se përndryshe e kisha mendjen të flisja rrejtshëm për të!” Pyetja e parë ishte se: “Çfarë loze ka ai në shoqërinë tuaj?!” I thashë: “Loza e tij tek ne llogaritet fisnike!” Tha: “Këtë që ai e thotë sot, a e thoshte dikush tek ju përpara tij?!” I thashë: “Jo!” Tha: “A ishte ndonjëri prej etërve të tij mbret?!” Thashë: “Jo!” Tha: “Cila klasë e shoqërisë po e pason, ajo fisnike apo ajo e dobët?!” Thashë: “Shtresa e dobët!” Tha: “A shkojnë duke u shtuar apo pakuar?!” I thashë: “Veç çka shtohen!” Tha: “A ngjan që dikush pasi ta ketë pranuar fenë e tij ta lërë atë i revoltuar?!” Thashë: “Jo!” Tha: “Në të kaluarën, para se të dilte me këto fjalë, a e keni akuzuar ndonjëherë për genjeshtra?!” Thashë: “Jo!” Tha: “A tradhton dhe a shkel në besë?!” Thashë: “Jo! Ne tani veçse e kemi me të një marrëveshje, e nuk e dimë se si do të veprojmë me të!” Tha (Ebu Sufjani): “Nuk pata ndonjë shkas të them ndonjë gjë kundër tij, përveç kësaj!”. Pastaj tha: “A e keni luftuar?!” Thashë: “Po!” Tha: “Si vete lufta?!” Thashë: “Luftat tona ishin të dyanshme për nga fitoret dhe humbjet!” Tha:

“Çfarë ju urdhëron?!” Thashë: “Thotë: ‘Adhurojeni vetëm Zotin, e mos i shoqëroni Atij askë; braktisni atë çfarë thonin etërit tuaj’; Po ashtu, na urdhëron me namaz, vërtetësi, ndershmëri e ruajtje të farefisnisë.” I tha përkthyesit: “Thuaji: Të pyeta për lozën e tij, e ti më the se, ai vjen nga një lozë fisnike. E, pra, kështu janë profetët, ata dërgohen tek lozat më të nderuara të popullit të tyre! Të pyeta nëse ndokush më parë kishte pohuar atë që ai po e thotë, e ti më the se jo. E, pra, sikur dikush ta kishte thënë më parë këtë çfarë ai e pohon, do të thosha se ky po imituaka ndonjë fjalë të thënë më parë. Të pyeta se a ishte mbret dikush nga paraardhësit e tij, e ti më the se jo. E, pra, sikur të ishte dikush nga baballarët e tij mbret, do të thosha se ky kërkua mbretërinë e etërve të vet. Të pyeta nëse në të kaluarën, para se të thoshte këtë çfarë po e pohon, e keni akuzuar për gënjeshtër, e ti më the se, jo. E nga kjo kuptoj se, përderisa ai ka braktisur gënjeshtërën ndaj njerëzve, s'ka si të gënjejë ndaj Zotit. Të pyeta se kush po e ndjek atë, shtresat fisnike apo ato të dobëta, e ti më the se të dobëtit. E, pra, përherë këta janë pasuesit e profetëve. Të pyeta se a po shtohen apo pakohen, e ti më the se po shtohen. E, pra, kështu është çështja e besimit, derisa ai të kompletohet. Të pyeta nëse, ndonjëri prej tyre pasi ta pranojë fenë, e lë atë i revoltuar, e ti më the se, jo. E, pra,

kështu ngjan me besimin, kur këndshmëria dhe kënaqësia e tij mishërohet me zemrat. Të pyeta nëse bën tradhëtira, e ti më the se jo. E, pra, kështu janë profetët, ata nuk tradhetojnë e as nuk prejnë në besë. Të pyeta se çfarë ju urdhëron, e ti më the se ai thotë: ‘Adhurojeni vetëm Zotin, e mos i shoqëroni Atij askë; braktisni atë çfarë thonin etërit tuaj’, e po ashtu the se na urdhëron me namaz, vërtetësi, ndershmëri e ruajtje të farefisnisë. E, pra, nëse ajo çfarë na dëftove është e vërtetë, atëherë, pa dyshim, këtë tokë që e kam shkelur unë ai ka për ta sunduar. E dija se ai do të paraqitej në këtë kohë, po s’e mendoja se do të ishte nga ju, e sikur të sigurohesha se do të arrija tek ai, nuk do të ngurroja që t’ia mësyja takimit me të, e po të isha pranë tij, do t’ia laja këmbët (do ta laja fytyrën time me ujin me të cilin ai i ka larë këmbët)!” Pastaj kërkoi t’i sjellnin letrën e profetit të Zotit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, të cilën Dihja ia kishte dërguar prijësit të Bosrasë, kurse ai Herakliut. E lexoi çfarë kishte në të: “Me emrin e Allahut, të Mëshirshmit, Mëshiruesit! Nga Muhamedi, robi dhe i dërguari i Zotit, për perandorin e Bizantit. Paqja qoftë për atë që e ndjek udhëzimin! Kështu, pra, unë të thërras në Islam. Bëhu musliman, do të shpëtosh, ashtu si edhe do të shpërblehesh dyfish nga Zoti. Po nëse zmrapsesh dhe refuzon, atëherë mbi ty bie mëkati i arianëve (ithtarëve të

Ariusit, pra mëkati i atyre që i ke nën pushtet): “Thuaj: “O ithtarët e Librit, ejani të biem në një fjalë të përbashkët mes nesh dhe jush: se do të adhurojmë vetëm Allahun, se nuk do t’i shoqërojmë Atij asgjë (në adhurim) dhe se nuk do ta mbajmë për zot njëri-tjetrin në vend të Allahut!” Nëse ata nuk pranojnë, atëherë thuaju: “Dëshmoni se ne i jemi nënshtruar Allahut (jemi muslimanë)!” (Kurani, 3:64)

Dëshmia e thirrësit anglez në Krishterizëm, John Saint

Ai thotë:

“Pasi kisha lexuar gjerë e gjatë rreth Islamit, mësova se parimet e tij ishin në shërbim të individit e shoqërisë e, po ashtu, e kuptova se kjo fe, nëpërmjet drejtësisë së saj, ndërton shoqëri stabile mbi themelet e barazisë dhe monoteizmit. Fillova t’i qasem dhe të anoj nga ai me mendje e shpirt, andaj që atëherë i dhashë besën Zotit të Lartësuar se kam për ta përhapur e promovuar Islamin në çdo vend!”

Ai kishte arritur tek kjo bindje e fortë, pas studimit të hollësishëm të krishterizmit, tek e cila fe nuk mori përgjigje për pyetjet e zakonshme që kanë njerëzit në këtë jetë. Aty ishte filli i dyshimit dhe lëkundjes së tij. Ndaj, përpjekja e radhës ishte studimi i komunizmit dhe budizmit, mirëpo as

aty nuk e gjeti atë që e kërkonte. Më pastaj iu qas studimit të Islamit me një qasje të thellë, nga e cila përfundoi ithtar dhe propagandues i kësaj feje.

Përfundimi i profetësisë

Më parë treguam realitetin, shenjat dhe provat e profetësisë. Po ashtu, i radhitëm argumentet e profetësisë së profetit tonë, Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-. Tani, para se të flasim rreth përfundimit dhe vulosjes së profetësisë, duhet të mësojmë arsyet pse Zoti i dërgon profetët:

Kur një profet dërgohet me mision vetëm tek një popull, për çka ai edhe nuk është i obliguar të angazhohet me kumtim tek popujt fqinj, atëherë Zoti e dërgon një profet tek populli tjetër, me mision të veçantë për të.

Kur misioni i profetit të mëparshëm shuhet në tërësi, atëherë Zoti e dërgon një profet që t'ua ripërtërijë njerëzve fenë e tyre.

Kur legjisllacioni i kumtuar nga një profet është i vlefshëm dhe i përshtatshëm vetëm për kohën e veprimtarisë së tij, atëherë, pasi të përfundojë periudha e tij, Zoti e dërgon një profet, i cili vjen me mesazh e legjisllacion të përshtatshëm për vendin dhe kohën e misionit të ri. Me urtësinë e Tij, Ai, madhëruar qoftë, e dërgoi profetin Muhamed, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, me një mesazh të përgjithshëm për mbarë banorët e rruzullit tokësor, po edhe të përshtatshëm

për çdo kohë e vend, e përveç kësaj, atë që ai e kumtoi, e ruajti nga duart e falsifikimit dhe shtrembërimit, në mënyrë që proklamata e tij të mbesë e gjallë për sa të jenë njerëzit dhe në të ata të gjejnë gjallëri, po edhe e pastër dhe e papërlyer nga njollat e shfityrimit dhe modifikimit. Pra, kështu ky mesazh mbeti i fundit dhe vulë e tërë mesazheve të mëparshme.

Pra, Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, u veçua nga Zoti, si vulë e profetësisë, pas të cilit nuk ka më profet. Me të Zoti i komplotoi mesazhet, i vulosi legjislacionet dhe e përfundoi ndërtesën, kështu u realizua profetësia dhe paralajmërimi përgëzues i Mesihut, -alejhi's-selam!-, i cili tha:

﴿قُلْ مَنْ يَكْلُوكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ

مُعْرِضُونَ ﴿٤٢﴾ [الأنبياء: 42]

“A nuk e lexuat asnjëherë në Shkrimin e shenjtë: ‘Guri që ndërtesit e qitën jashtë përdorimit u bë guri i këndit’” (Besëlidhja e re, Mateu, 21:42)

Prifti Ibrahim Halil, i cili mëpastaj është bërë musliman, vlerëson se ky tekst biblik është në përputhshmëri me fjalën e profetit Muhamed, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-:

“Shembulli im në krahasim me atë të profetëve të mëparshëm është sikur rasti i një njeriu që e ndërton një shtëpi për bukuri e lakmi, mirëpo e lë mangët pa një tullë tek një qoshe. Kur njerëzit aty pari kalojnë, mbesin të mahnitur, mirëpo edhe thonë: “Sikur t’i vendosej edhe kjo tullë!” E, pra, tulla jam unë, e unë jam vula e profetëve”.

Për këtë arsye, Zoti e bëri librin e shenjtë me të cilin erdhi Muhamedi, *-sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-*, shfuqizues të librave të mëparshëm, sikurse e bëri fenë dhe legjislacionin e kumtuar nga ai abrogues të të gjitha legjislacioneve të mëparshme. Ai e mori për detyrë që Vetë ta ruajë mesazhin e tij, ndaj kjo proklamata u transmetua me shkallën më të lartë të autenticitet, qoftë Kurani, i cili, në tërësi, si lexim e shkrim, u transmetua me autenticitetin më kulmor, po ashtu edhe Suneti i tij – fjala, udha e shembulli profetik, u transmetua me besueshmërinë më të lartë.

Edhe zbatimi praktik i mësimëve e ligjeve të kësaj feje, që nga adhurimet, e deri te dispozitat, është përcjellur në rrugë mëse të sigurt e autentike.

Nëse i lexon koleksionet dhe librat që e kanë shënuar jetëpërshkrimin dhe traditën profetike, do të kuptosh se

shokët e tij, -paçin kënaqësinë e Zotit!-, ia kishin ruajtur e transmetuar njerëzimit çdo hollërisë që kishte të bënte me të: situatat e jetës, fjalët e thëna, veprimet, adhurimet e bëra për Zotin, luftërat, përmendjen e Zotit, kërkimin e faljes tek Ai, bujarinë e trimërinë që kishte, po edhe mirësjelljen shembullore me të cilën i trajtonte shokët dhe delegacionet, sikurse edhe detalet që lidhëshin me gëzimin, mërzinë, udhëtimin, banimin, hajen, pijen, veshjen, zgjimin dhe gjumin e tij. E kur ta ndiesh madhështinë e kësaj përpikërie në transmetimin e gjithçkaje që ndërli dhej me të, do të bindesh se kjo fe është e garantuar dhe e ruajtur nga vetë Zoti, sikurse do të kuptosh se bëhet fjalë për vulë të profetëve, ngase Zoti na ka treguar se ky profet është vula e profetëve. I Larti tha:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ﴾ ...

[الأحزاب: 40]

"Muhamedi nuk është babai i askujt prej burrave tuaj, por është i Dërguari i Allahut dhe vula e profetëve..." (Kurani, 33:40)

E i Dërguari i Zotit, Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sellem!-, tha për vetveten:

“Jam dërguar për mbarë krijesat, e me mua u vulos vargu i profetëve!”

Tani erdhi koha që t'ju njoftojmë me Islamin – realitetin, burimet, shtyllat dhe shkallët e tij.

Domethënia e fjalës ‘Islam’

Nëse u referohemi fjalorëve gjuhësorë, do të gjejmë shpjegimin e nocionit ‘islam’ të përpiluar siç vijon: “T’i bindesh, nënshtrohesh, e dorëzohesh, po edhe ta respektosh, pa kurrfarë kundërshtimi, Atë që të urdhëron e të ndalon!” E Zoti e ka quajtur fenë e vërtetë me këtë emër, pra ‘islam’, ngase kjo fe shpjegohet si bindje, nënshtroshmëri e respekt, pa ndonjë kundërshtim, për Zotin, duke e njësuar në adhurim e duke i besuar. Kështu, pra, nocioni ‘islam’, u bë emërtim i fesë me të cilën erdhi Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-.

Prezantimi i Islamit

Pse kjo fe e mori emrin ‘Islam’?!

Çdo fe në botë e ka emrin e saj të përveçëm, që herë i atribuohet emrit të ndonjë personaliteti, e herë ndonjë komuniteti të caktuar. Krishterimi e mori emrin nga Krishti, kurse budizmi nga themeluesi i saj,

Buda, kurse zoroastrianizmi e mori këtë emër, ngase themeluesi dhe flamurtari i saj ishte Zoroasteri, ndërsa hebreizmi – jehudizmi, u paraqit tek një fis i quajtur jehuda – judah, e kështu me radhë. Përveç Islamit, i cili nuk i atribuohet asnjë personit të veçantë, e as ndonjë popullit të caktuar, mirëpo emri i tij flet për një përshkrim specifik që vetë domethënia e fjalës ‘Islam’ e përfshin ndër vete. Kjo domethënie nxjerr në pah se kjo fe nuk është produkt njerëzor, po as nuk i dedikohet një populli të veçantë. Thënë troç, synimi dhe thelbi i kësaj feje është që mbarë banorët e Tokës të vishen e t’i atribuohen cilësisë së ‘Islamit’, së cilës, kushdo që i përshkruhet, qoftë në të kaluarën, në të tashmen apo në të ardhmen, e merr emrin dhe vlerësimin e të qenët musliman.

Realiteti i Islamit

Gjithçka në këtë gjithësi i detyrohet një rregullore të caktuar dhe një ligji e zakoni të paluhatshëm. Dielli, hëna, yjet e Toka, të gjitha i nënshtrohen një sistemi të

pashmangshëm, nga i cili asses i nuk mund të dalin a të lëvizin. Po kështu edhe njeriu. Nëse e vrojton çështjen e tij, të bëhet e qartë se edhe ai u detyrohet zakoneve e ligjeve të përcaktuara nga Zoti, kështu që e tërë qenia e tij, që nga frymëmarrja, e deri te ndjenjat e nevojës për ujë, ushqim, dritë e nxehtësi, janë në harmoni me parapërcaktimin hyjnor dhe sistemimin që Zoti i ka bërë jetës së tij, andaj, i tërë organizmi i bindet këtij sistemi, po edhe funksionimi i organeve nuk realizohet ndryshe përpos se në përputhshmëri me atë që e ka sistemuar Zoti.

Ky parapërcaktim gjithpërfshirës, të cilit i nënshtrohet e i bindet çdo gjë në gjithësi, që nga planeti më i madh në qiell, e deri te thërrmija më e imët në rërën e Tokës, është parapërcaktim i Zotit Madhështor e të Fuqishëm. E nëse gjithçka në gjithësi iu nënshtruaka këtij parapërcaktimi, atëherë i bie që gjithçka i bindet urdhrit të këtij Mbreti të Fuqishëm. Shikuar nga ky këndvështrim, qartësisht e perceptojmë se Islami është feja e gjithësisë. Ngase 'Islam' do të thotë: t'i bindesh e ta respektosh urdhërin dhe ndalesën e urdhëruesit, pa ndonjë kundërshtim, siç e mësove më parë. Kështu që, gjithçka në gjithësi është e nënshtruar dhe e dorëzuar, që të gjithë pa përjashtim: dielli, hëna, Toka, ajri, uji, drita, errësira, nxehtësia, pemët,

gurët, e kafshët. Po, pra, të gjithë, madje edhe njeriu që s'ë njuh Zotin, e që e mohon ekzistencën dhe shenjat e Tij, e që e adhuron dikë tjetër përveç Tij, e që i përshkruan Atij ortakë, edhe ky njeri, për nga natyra e tij në të cilën është krijuar, i është dorëzuar e nënshtruar Zotit.

Tani, pasi ta kemi kuptuar këtë koncept, le të analizojmë rastin e qenies njerëzore dhe do të gjejmë aty dy faktorë themelorë:

I pari:

Natyra fillestare dhe e paprekur në të cilën Zoti e ka krijuar njeriun. Edhe ajo i nënshtrohet dhe i bindet Zotit. Tek ajo është e skalitur dashuria që ta adhurojë Atë, të afrohet tek Ai, ta dojë atë që Ai e do: të vërtetën, të mirën, vërtetësinë, e tjerë; po edhe ta urrejë atë që Ai e urren: të kotën, të keqën, padrejtësinë, e tjerë. Njashtu, aty është e ngulitur dashuria për pasurinë, familjen e fëmijët, po edhe dëshira për haje, pije, marrëdhënie intime, e të tjera nevoja fizike, nëpërmjet të cilave funksionion organizmi dhe angazhohet në realizimin e atyre nevojave.

I dyti:

Vullneti dhe zgjedhja e njeriut, të cilit Zoti i dërgoi profetë e i shpalli libra, që të bëjë dallimin në mes të

vërtetës dhe të pavërtetës, udhëzimit dhe devijimit, të mirës dhe të keqës. Po ashtu, i dha mendje e intelekt, që këtë përzgjedhje ta bëjë nën dritën e diturisë. E pas kësaj, ai me dëshirën e vet e zgjedh rrugën e së mirës, për të shkuar drejt së vërtetës e udhëzimit, apo rrugët e së keqës, për të shkuar drejt së ligës dhe humbjes.

Njeriu, shikuar nga aspekti i parë, është i gatitur të jetë i dorëzuar, e i nënshtruar, sikurse krijesat e tjera.

Ndërsa, shikuar nga aspekti i dytë, e gjejmë përzgjedhës të lirë, o musliman o femohues,

o falënderues, o mosmirënjohës.

Andaj, i gjejmë njerëzit dy llojesh:

Tek lloji i parë bien ata që e njohin Krijuesin e tyre, të Cilin e besojnë për Zot, Mbret e Posedues të çdo gjëje dhe e veçojnë me adhurim. Këta, po sikurse që në natyrën e tyre i binden dhe i dorëzohen ligjit dhe parapërcaktimit të Zotit, njashtu edhe në aspektet e tjera të jetës ku mund të përzgjedhin, ata e ndjekin ligjin e Tij. Këta pra janë muslimanët e kompletuar – të dorëzuarit e përkryer, ngase Islami (dorëzimi) i tyre është i plotë. Dituria e tyre shkon kah e mbara, ngase e njohin Zotin dhe Krijuesin e tyre, i Cili u ka dërguar profetë dhe u dhuroi efikasitet intelektual, për

çka mendja e tyre është e shëndoshë dhe mendimet e tyre janë të qëndrueshme. Pas meditimit të tyre, ata nuk kanë tjetër vendim përpos që ta adhurojnë vetëm Zotin, i Cili i ka nderuar me dhuratën e quajtur logjikë e mendje. Gjuhët e tyre e shqiptojnë vetëm të vërtetën, ngase e pohojnë vetëm një Zot, i Cili u dhuroi aftësinë e shqiptimit dhe fjalës. Jeta e tyre përthakon thujse vetëm të vërtetën, ngase ajo, në çështjet ku njeriu ka mundësi zgjedhjeje, i është dorëzuar ligjit të Zotit. Kështu, mes tyre dhe krijesave të tjera në gjithësi forcohet lidhja e njohjes dhe e shoqërimit, ngase ata nuk i kushtojnë adhurime askujt tjetër përveç Zotit, të Urtit, e të Gjithdijsimit, të Cilin e adhurojnë dhe tek urdhri e parapërcaktimi i Tij dorëzohen të gjitha krijesat, të cilat në esencë janë të nënshtruara për dobinë e vetë njeriut.

Realiteti i mosbesimit - mohimit

Tek lloji i dytë, shohim njerëz të tjerë. Ata lindin dhe jetojnë duke qenë të nënshtruar, mirëpo pa e ndierë dhe pa e logjikuar këtë dorëzim e nënshtrim. Ata nuk e njohin Zotin e tyre, nuk i besojnë ligjit hyjnor, nuk i ndjekin profetët, nuk i shfrytëzojnë dituritë dhe mendjen, këto dhurata të Zotit, për ta njohur Atë që i solli në ekzistencë e u dha dëgjim e shikim. E mohojnë ekzistencën e Zotit, me

kryeneçesi refuzojnë ta adhurojnë, e nuk i nënshtrohen ligjit të Zotit në ato çështje ku nënshtrimi i tyre realizohet në bazë vullnetare (kanë mundësi zgjedhjeje), i përshkruajnë Zotit të tyre ortakë, si dhe këmbëngulin në mospranimin e provave që flasin për njëshmërinë e Tij, këta pra janë jobesimtarët – kafirët. Në gjuhën arabe, fjala “kufër” – prej nga vjen fjala “kafir” – jobesimtar, e ka domethënien e mbulimit, mbështjelljes dhe fshehjes. Ndaj, arabët thonë:

“E mbështjelli (kefere) parzmakun me rroba” kur duan të tregojnë se mbi të është veshur një rrobë. Kështu pra, jobesimtarit, të cilin e përshkruam më lart, i thuhet “kafir”, ngase ai e ka mbuluar dhe mbështjellur natyrën e tij me injorancë dhe cektësi. Më parë e kuptove se të gjithë njerëzit lindin në natyrën e dorëzimit – Islamit, andaj edhe organizimi i tyre nuk funksionon ndryshe veçse në harmoni me natyrën e dorëzimit – Islamit. Po as bota përreth njeriut nuk qarkullon ndryshe veçse në saje të zakonit dhe ligjit të dorëzimit. Mirëpo, ky njeri mohues mori për gëzof injorancën dhe mendjelehtësinë, të cilat ia mbuluan mendjes së tij natyrën e botës dhe natyrën e vetes së tij, e për pasojë, nuk i shfrytëzon aftësitë intelektuale për gjë

tjetër përveçse për atë që përplaset me natyrën fillestare të tij, të cilën natyrë përpiqet ta zhvleftësojë e shkatërrojë.

Ti vetë mund ta vlerësosh se sa i thellë është devijimi e humbja e kafirit – jobesimtarit!

Ky Islam, i cili kërkon nga ti që t'i përmbahesh, nuk është çështje e vështirë, përkundrazi është i kollajshëm me lehtësimin që vetë Zoti i ka bërë, ngase Islami – dorëzimi, është rregulli të cilit i përmbahet e tërë gjithësia.

﴿... وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا...﴾ [آل عمران: 83]

"...ndërkohë që Atij i përulën të gjithë ata që gjenden në qiej dhe në Tokë, me hir a me pahir..." (Kurani, 3:83)

Islami është feja e Zotit, siç ka thënë Ai, madhëruar qoftë:

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ...﴾ [آل عمران: 19]

"Feja e vërtetë tek Allahu është vetëm Islami." (Kurani, 3:19).

Po ashtu, Islami është t'i nënshtrohesh Zotit me tërë qenien tënde, siç ka thënë i Madhërishmi:

﴿فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ...﴾ [آل عمران: 20]

"Nëse ata të kundërshtojnë ty (o Muhamed) thuaju: "Unë i përulem vetëm Allahut, e po ashtu edhe ata që më pasojnë mua". (Kurani, 3:20)

Profeti i Zotit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, na e bëri të qartë domethënien e Islamit; Tha:

"T'ia dorëzosh Zotit zemrën tënde, të drejtohesh kah Ai me adhurim dhe ta japësh lëmoshën e detyrueshme!"

Dikush e pyeti të dërguarin e Zotit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-:

"Ç'është Islami?!" Ai tha: "T'ia dorëzosh Zotit zemrën tënde dhe të jesh, me dorën dhe gjuhën tënde, i padëmshëm për muslimanët!" Tha: "E cili Islam (cila vepër) është më me vlerë?!" Tha: "Besimi!" Tha: "E ç'është besimi?!" Tha: "Ta besosh Zotin, e engjëjt e Tij, po edhe librat dhe të dërguarit e Tij, si dhe ringjalljen pas vdekjes!"

E siç ka thënë i Dërguari, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-:

"Islami është të dëshmosh se s'ka të adhuruar me të drejtë, përveç Allahut, dhe se Muhamedi është i Dërguari i Allahut, ta falësh namazin, ta japësh zekatin,

ta agjërosh ramazanin dhe, kur të kesh mundësi, ta bësh haxhin në Qabe!"

Po ashtu, ai ka thënë:

“Musliman i vërtetë është ai që me dorën dhe gjuhën e vet s’e dëmton askë prej muslimanëve!”

Ky është Islami, përveç të cilit, Zoti nuk i pranon njerëzimit asnjë fe tjetër. Mbarë profetët ishin në këtë fe. Zoti tregon për Nuhun:

"Tregoju atyre historinë e Nuhut, kur i tha popullit të vet: “O populli im, nëse për ju është e rëndë prania ime midis jush dhe që t’ju përkujtoj shenjat e Allahut, (dijeni se) unë jam mbështetur vetëm tek Allahu!" Deri te fjala e Tij:

﴿* وَأْتَلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يٰقَوْمِ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذْكَيرِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ ﴿٧١﴾ فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِن أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأَمْرٌ أَن أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾﴾ [يونس: 71-

[72

"Mua më është urdhëruar të jem prej atyre që (i) nënshtrohen (Atij) (të jem njëri prej muslimanëve)." (Kurani, 10:71-72)

E për Ibrahimin, i Lartmadhërishmi tha:

﴿إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ وَأَسْلِمَ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [البقرة: 131]

"Kur Zoti i tij i tha: "Përulu!" - ai u përgjigj: "Iu përula Zotit të gjithësisë!" (Kurani, 2: 131)

E për Musain, i Larti tha:

﴿وَقَالَ مُوسَىٰ يَقَوْمِ إِن كُنتُمْ ءَامِنْتُمْ بِاللّٰهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنتُمْ مُّسْلِمِينَ﴾

[يونس: 84]

"Musai tha: "O populli im! Nëse besoni Allahun, mbështetuni tek Ai, nëse jeni myslimanë!" (Kurani, 10:84)

E për rastin e Mesihut - Isait, tha:

﴿وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ ءَامِنُوا بِي وَبِرَسُولِي قَالُوا ءَامَنَّا وَأَشْهَدُ بِأَنَّنَا

مُسْلِمُونَ﴾ [المائدة: 111]

"Dhe se si kur i urdhërova dishepujt: "Besomëni Mua dhe të Dërguarit Tim!" - ata u përgjigjën: "Ne besojmë,

prandaj dëshmo se Ty të jemi dorëzuar!” (Kurani, 5:111)

E kjo fe – Islami, i merr ligjet, besimet dhe dispozitat e veta nga shpallja hyjnore – Kurani dhe tradita profetike, për çka në vijim do të jap një trajtesë të shkurtër.

Bazat dhe burimet e Islamit

Ithtarët e feve të kota e të sajua e kanë zakon t'i shenjtërojnë librat e tyre të trashëguara - të shkruara në kohë të lashta, për të cilat mbase nuk kanë asnjë dijeni se kush i shkroi, e kush i përktheu apo në cilën kohë janë shkruar. I shenjtërojnë, edhe pse ato janë shkruar nga vetë njerëzit, të cilët nuk zhveshen dot nga cilësitë njerëzore, si dobësia, mangësia, ëndja e harresa.

Islami dallon rrënjësisht! Ai bazohet në burimin e vërtetë, pra në shpalljen hyjnore – Kuranin dhe traditën profetike. Në vijim do t'ju njoftoj shkurtimisht me këtë burim.

Kurani madhështor

Treguam më parë se Islami është feja e Zotit. Ai ia shpalli profetit të Tij, Muhamedit, *-sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-*, Kuranin – udhëzim për të devotshmit, normë e kushtetutë për muslimanët, shërim për gjokset e fatlumëve, e dritë për fatbardhët. Ky libër përmban bazat për të cilat janë dërguar mbarë profetët, ndaj ai nuk konsiderohet i pari libër i shpallur, po as profeti Muhamed, *-sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-*, nuk është i pari profet i dërguar tek njerëzit nga Zoti.

Zoti ia shpalli Ibrahimit fletushkat, Musait Tevratin, Davudit Zeburin, e Mesihut Ingjilin. Këto libra janë nga Zoti, i Cili ua shpalli profetëve dhe të dërguarve të Tij. Mirëpo, pjesa më e madhe e librave të mëparshëm humbi, u shua dhe në to u fut dora gjarpëruese, duke bërë shtrembërime e ndryshime.

Për dallim nga Kurani madhështor, të cilin Zoti e garantoj dhe e bëri shfuqizues të librave të mëparshëm. I Madhërismi thotë:

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ...﴾ [المائدة: 48]

"Ne të kemi zbritur ty (o Muhamed) Librin me të vërtetën, si përmbushës të shkrimeve të mëparshme dhe mbrojtës të tyre." (Kurani, 5:48)

E cilësoi këtë shpallje si sqarim të çdo gjëje. I Larti tha:

﴿... وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيِينًا لِكُلِّ شَيْءٍ...﴾ [النحل: 89]

"Ne ta zbritëm ty Librin, si shpjegim për çdo çështje." (Kurani, 16:89)

Po ashtu, e përshkroi si udhëzim e mëshirë. I Madhërismi tha:

﴿...فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ...﴾ [الأنعام: 157]

"Pra, ju ka ardhur nga Zoti juaj provë e qartë, udhërrëfim dhe mëshirë!" (Kurani, 6:157)

Njashtu, e cilësoi si shpirje drejt më të mirës. I Larti tha:

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ...﴾ [الإسراء: 9]

"Në të vërtetë, ky Kuran udhëzon drejt asaj që është më e mira." (Kurani, 17:9)

Pra, ky libër e udhëzon njerëzimin, në çdo pore të jetës së tyre, në rrugën më të drejtë e më të mirë.

Ky libër është një prej provave të përhershme që dëshmon deri në ditën e fundit për profetin Muhamed, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-. Provat dhe mrekullitë që profetët e mëparshëm i kishnin, merrnin fund me përfundimin e jetës së tyre, për dallim nga Kurani, atë e bëri Zoti argument të përjetshëm.

Po ashtu, e bëri provë bindëse, e argument mahnitës. Me të Zoti e sfidoi mbarë njerëzimin, duke i bërë thirrje të sjellin diçka si ai, nja dhjetë kapituj apo të paktën vetëm një kaptinë. Por askush s'ia doli, edhe pse ky libër përbëhet nga

shkronja e fjalë, e madje, i qe zbritur një popullit të njohur për elokuencë e retorikë. I Madhërishmi tha:

﴿أَمْ يَقُولُونَ أَفْتَرَّهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ ۚ وَادْعُوا مَنِ اسْتَعْظَمْتُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ

إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾ [يونس: 38]

"Nëse ata thonë: "Ai (Muhamedi) e ka trilluar atë (Kuranin)", thuaju: "Atëherë, sillni një sure të ngjashme me të dhe thirrni (në ndihmë) kë të mundni, përveç Allahut, nëse thoni të vërtetën." (Kurani, 10:38)

Prej provave që dëshmojnë se ky Kuran është shpallje prej Zotit, prezenca e shumë lajmeve rreth popujve të mëparshëm, po edhe e paralajmërimeve për ngjarje të së ardhmës, të cilët ngjanë siç janë parathënë, si dhe e argumenteve shkencore të pazbuluara nga shkencëtarët më parë, përveçse në kohën tonë moderne që janë zbuluar disa nga to. Gjithashtu, këtë e dëshmon edhe fakti se profetit të cilit i ka zbritur Kurani, nuk i ka zbritur para tij, e as nuk ka pretenduar më parë që t'i ketë zbritur diç e njëjtë apo e ngjashme me të. I Larti thotë:

﴿قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ ۖ عَلَيكُمْ وَلَا أَدْرِكُمْ بِهِ ۚ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ

عُمْرًا مِّن قَبْلِهِ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾ [يونس: 16]

"Thuaj: "Sikur të kishte dashur Allahu, unë nuk do t'jua kisha lexuar dhe as që do të bënte Ai që ta mësoni ju atë. Unë kam jetuar një kohë (të gjatë) në mesin tuaj para profetësisë, a nuk po mendoni?" (Kurani, 10:16)

Ai ishte një analfabet – nuk lexonte, e as nuk shkruante. Ai nuk kishte frekuentuar ndonjë klerik, po as që ishte ulur tek ndonjë mësues. Por, megjithatë, askush nga njerëzit, e asnjë elokuent e retorik, edhe pse u sfiduan, nuk arritën të vinë me diçka sikur ky libër:

﴿وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ إِذًا لَأَرْتَابَ الْمُبْطِلُونَ﴾ [العنكبوت: 48]

"Para këtij, ti (Muhamed) nuk kishte lexuar kurrfarë libri e as që kishte shkruar gjë me dorën tënde; përndryshe, ndjekësit e së pavërtetës do të dyshonin." (Kurani, 29:48)

Tek ky burrë që nuk lexonte e nuk shkruante, e të cilin edhe Tivrati e Ingjili e përshkruante se është analfabet, vinin murgjit dhe dijetarët e hebrenjve dhe të krishterëve, që ta pyesnin e të merrnin verdiktin e tij në lidhje me mospajtimet dhe përplasjet e tyre. Kurse lajmi për këtë

profet ishte përmendur edhe në Tevrat e Ingjil; Zoti na tregon:

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ
وَإِنْجِيلٍ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ
عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ ...﴾ [الأعراف: 157]

"Dhe atyre që ndjekin të Dërguarin Tonë, Profetin që nuk di shkrim e lexim, të cilin ata do ta gjejnë të shënuar në shkrimet e tyre, në Teurat dhe Ungjill. Ai do t'i urdhërojë ata të bëjnë vepra të mira dhe do t'i ndalojë nga të këqijat; do t'ua lejojë të mirat e do t'ua ndalojë të këqijat..." (Kurani, 7:157)

E për pyetjet e hebrenjve dhe të krishterëve për Profetin Muhamed, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, Zoti na tregon:

﴿يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنزِلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِّنَ السَّمَاءِ ...﴾ [النساء: 153]

"Ithtarët e Librit kërkojnë prej teje (o Muhamed) që t'u zbresësh një libër prej qiellit." (Kurani, 4:153)

Njashtu, Zoti i Lartmadhërishëm tha:

﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ ...﴾ [الإسراء: 85]

"Do të të pyesin ty për shpirtin." (Kurani, 17:85)

Gjithashtu, Ai thotë:

﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقُرْنَيْنِ...﴾ [الكهف: 83]

"Ata (hebrenjtë) të pyesin ty (Muhamed) për Dhulkarnejnin..." (Kurani, 18:83)

Po ashtu, ka thënë:

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾

[النمل: 76]

"Njëmend, ky Kuran u tregon bijve të Izraelit shumë nga çështjet, për të cilat nuk pajtoheshin." (Kurani, 27:76)

Priifti Abraham Philips, gjatë përpilimit të disertacionit të doktoraturës, me ngulm ishte munduar ta cenonte disi Kuranin, por nuk pati sukses. Kurani me argumentet, provat dhe dëshmitë bindëse, e mposhti atë. E ai më pastaj iu dorëzua Zotit dhe botërisht tregoi kthimin e tij tek feja hyjnore – Islami.

Kur një musliman ia kishte dhuruar doktorit amerikan Jeffrey Lang një kopje të përkthimit të domethënies të Kuranit, ai ishte mahnitur nga ajo që kishte gjetur aty. Ai zbuloi se ky libër i fliste shpirtit të tij, i sillte përgjigje për

pyetjet që kishte, sikurse e rrënonte çdo pengesë në mes tij dhe shpirtit. Ai tha:

“Ai që e ka shpallur Kuranin, sikur më njih mua më shumë sesa që unë e njoh vetveten!”

E si të mos jetë kështu?!

Kur Ai që e ka zbritur Kuranin është Ai që e ka krijuar njeriun, e Ai është Zoti i Lartësuar.

﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ [الملك: 14]

"E si të mos dijë Ai që ka krijuar gjithçka, kur Ai njih çdo gjë me imtësi dhe është i Gjithinformuari?!"
(Kurani, 67:14)

Ai përkthim që kishte lexuar ishte shkak i kalimit të tij në Islam dhe i përpilimit të një libri, nga i cili të citova fjalën e tij.

Kurani i madhërishtëm përmban gjithçka që i nevojitet njeriut. Aty gjenden të gjitha bazat e besimit, dogmës, dispozitave, bashkëveprimeve ndërnjerëzore dhe sjelljeve. I Larti tha:

﴿... مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ...﴾ [الأنعام: 38]

"Ne nuk kemi harruar asgjë në Librin Tonë." (Kurani, 6:38)

Aty janë mësimet dhe thirrja për monoteizëm, po edhe mësimet rreth emrave, cilësive dhe veprimeve hyjnore të Zotit. Aty vërtetohen proklamatat e profetëve. Aty pohohet ringjallja, shpërblimi e llogaria, e për këto të vërteta tregohen argumente e prova. Në këtë libër përmenden lajmet e popujve të mëhershëm, se çfarë dënime e mundime u kishin rënë, po edhe çfarë ndëshkime po i presin ata në botën tjetër.

Ky libër është përplot argumente, fakte e prova me të cilat mahniten edhe shkencëtarët dhe hulumtuesit, të cilët, megjë ky libër është për çdo epokë, përherë aty kanë çka të gjejnë e të zbulojnë. Në vijim po përmendi vetëm tre shembuj, për të shpalosur diçka nga ky realitet:

Fjala e të Lartit:

﴿ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ

بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٥٣﴾ [الفرقان: 53]

"Është Ai që i ka lënë të lirë dy ujëra, njëri i pijshëm e i ëmbël, kurse tjetri i njelmët e i hidhur, duke ngritur pengesë e kufi të prerë ndërmjet tyre." (Kurani, 25:53)

Njashtu, Zoti i Lartmadhërishëm tha:

﴿أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرِ لُجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ
ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدُهُ لَمْ يَكَدْ يَرَاهَا وَمَنْ لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ
لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِن نُّورٍ﴾ [النور: 40]

"Ose janë si errësirat në detin e thellë, të cilat mbulohen nga dallgët që ngrihen njëra mbi tjetrën, duke pasur sipër tyre retë: shtresa errësire njëra mbi tjetrën, aq sa kur e nxjerr dorën e vet, njeriu pothuajse nuk e sheh fare atë. Ai të cilit Allahu nuk i jep dritë, nuk do të gjejë më dritë." (Kurani, 24:40)

Është e ditur se Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sellem!-, nuk ka lundruar kurrë në det, sikurse në kohën e tij, nuk ka pasur vegla e elemente të atilla që zbulonin thellësitë e detit. E kush përveç Zotit e pajisi atë me këto informacione?!

I Larti tha:

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ طِينٍ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ
مَّكِينٍ ﴿١٤﴾ ثُمَّ خَلَقْنَا النَّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا

فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٤﴾
 [المؤمنون: 12-14]

"Me të vërtetë, Ne e kemi krijuar njeriun prej palcës së baltës, e pastaj, e bëmë atë pikë fare dhe e vumë në një vend të sigurt (mitër). E mandej pikën e farës e bëmë droçkë gjaku, e pastaj e bëmë copëz mishi pa formë; mandej, me atë mish bëmë eshtrat, pastaj i veshëm eshtrat me mish dhe pastaj e bëmë atë (njeriun) krijesë tjetër (duke i futur shpirtin). Qoftë lartësuar Allahu, Krijuesi më i përsosur!" (Kurani, 23:12-14)

E shkencëtarët nuk kanë arritur t'i zbulojnë këto hollësi rreth etapave të krijimit të fetusit, përveçse në këtë kohë.

I Madhërishti thotë:

﴿* وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يُعَلِّمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظِلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾﴾ [الأنعام: 59]

"Ai i ka çelësat e së padukshmes dhe vetëm Ai i njeh ato. Ai e di ç'ka në tokë dhe në det; asnjë gjeth nuk bie, pa e ditur Ai dhe nuk ekziston asnjë kokërr në errësirën

e tokës, as e njomë, as e thatë, që të mos jetë shënuar në Librin e qartë (Leuhi Mahfudh)." (Kurani, 6:59)

Një perceptim i këtillë gjithpërfshirës i gjërave, nuk është i njohur tek qenia njerëzore, e madje ajo as nuk mund ta bëjë. Kur një ekip shkencëtarësh e vëzhgojnë një bimë apo insekt, e regjistrojnë çdo zbulim e hollësi që e hasin, nga të cilat të gjithë mahnitemi, edhe pse e kemi parasysh se e pazbuluara tek ajo bimë a insekt është dominante.

Shkencëtari francez, Maurice Bucaille, kishte bërë disa studime krahasuese në mes të librave fetarë qiellorë (Tevratit -Besëlidhjes së Vjetër, Ingjilit - Besëlidhjes së Re, dhe Kuranit) dhe zbulimeve bashkëkohore shkencore, gjegjësisht kishte krahasuar trajtimet e tyre në lidhje me krijimin e qiejve, Tokës dhe njeriut. Rezultati i studimit të tij thoshte se zbulimet e sotme shkencore janë në përputhshmëri me atë që përmban Kurani, për dallim nga Tevratit dhe Ingjili i sotshëm, të cilat përmbajnë shumë informacione të gabuara në lidhje me krijimin e qiejve, Tokës, njeriut dhe kafshës.

Suneti – Tradita profetike

Zoti ia zbriti Kuranin Profetit, -sal-lallahu alejhi ue sellem!-, po bashkë me të edhe diçka të ngjashme, gjegjësisht

Sunetin – traditën profetike, e cila e shpjegon dhe e qartëson Kuranin. Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, ka thënë:

“Vërtet, mua më është dhënë Kurani, e me të edhe diçka që i ngjason!”

Zoti i dha leje Profetit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, të shpjegojë nocionet e përgjithshme e specifike të Kuranit. I Larti tha:

﴿... وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾

[النحل: 44]

"(Të dërguarit i çuam) me prova të qarta dhe libra. Ndërsa ty (o Muhamed) të zbritëm Përkujtesën (Kuranin), me qëllim që t'u shpjegosh njerëzve atë që u është shpallur dhe që ata të mendojnë." (Kurani, 16:44)

Suneti është burim i dytë i fesë Islame, e me të është për qëllim gjithçka e transmetuar autentikisht nga Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, gjegjësisht fjalë, veprime, aprovime apo edhe përshkrime të fizionomisë dhe karakterit të tij.

Edhe Suneti është shpallje e Zotit për Profetin e Tij, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, i cili nuk flet me hamendje. Zoti thotë:

﴿إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ۖ عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ﴾ [النجم: 4-5]

"Por ajo (që thotë) është vetëm shpallje hyjnore që i vjen atij. Atë ia ka mësuar atij një (engjëll) shumë i fuqishëm (Xhebraili)." (Kurani, 53:4-5)

Ai e kumton vetëm atë që i shpallet. I Larti thotë:

﴿...إِنْ أَتَّبِعْ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ﴾ [الأحqاف: 9]

"Unë ndjek vetëm atë që më është shpallur dhe kam për detyrë vetëm të jap paralajmërime të qarta." (Kurani, 46:9)

Tradita e çiltër e Profetit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, është zbatim praktik i Islamit, që nga dispozitat, dogmat (besimi), ritet, bashkëveprimet ndërnjerëzore, e deri te sjelljet dhe moralet fisnike. Ai, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, u bindej urdhrave hyjnore, të cilat ua qartësonte edhe njerëzve. Ai i urdhëronte ata që të vepronin sipas praktikave të tij, siç është rasti kur tha:

“Faluni ashtu si më patë duke u falur!”

E Zoti i urdhëroi besimtarët ta pasojnë Profetin, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, në veprimet dhe fjalët e tij, si rrugë drejt përkryerjes së besimit të tyre. I Madhi thotë:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ

وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۝﴾ [الأحزاب: 21]

"Në të Dërguarin e Allahut ka një shembull të mrekullueshëm për atë, që shpreson tek Allahu dhe Dita e Fundit dhe e përmend shumë Allahun." (Kurani, 33:21)

Shokët e Profetit, sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, me besnikëri të patundshme i transmetuan fjalët dhe veprimtaritë e tij, e kështu pas tyre gjeneratë pas gjenerate na u përcollën ato transmetime, derisa ato më vonë edhe u koleksionuan në libra të veçantë. Përcjellësit e Sunetit – traditës profetike, ishin tejet të përpiktë e korrektë gjatë transmetimit të hadithit, duke krijuar kritere të vështira e precize, sikurse që ishte kriteri i bashkëkohësisë së një transmetuesi me atë nga i cili transmeton, në mënyrë që zinxhiri i transmetuesve, që parimisht duhej të ishte me burra të drejtë e të besueshëm, të ishte edhe i pashkëputur deri te Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-.

Suneti, përpos që është aplikim praktik i Islamit, njashtu është shpjegues i Kuranit, gjegjësisht ofron sqarime rreth ajeteve dhe dispozitave të përmendura në Kuran. Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, e shpjegonte atë që i shpallej, herë me fjalë, e herë me praktikë, e ndonjëherë me të dyjat. Por jo vetëm kaq! Tradita profetike mund të jetë edhe e mëvetësishme me disa shpjegime, dispozita dhe ligje.

Besimi se Kurani dhe Suneti janë dy burime themelore të fesë Islame është besim i detyrueshëm. Po ashtu, jemi të obliguar të ndjekim atë që e promovojnë këto dy burime, tek të cilat duhet të gjykojemi. Sikurse e kemi për detyrë të pashmangshme që urdhëresat t'i zbatojmë, kurse nga ndalesat të shmangemi. Gjithçfarë që na tregohet aty, që nga lajmet e ndryshme, e deri te hyjnorja e Zotit siç janë emrat, cilësitë dhe veprat e Tij, premtimi i Tij për besimdrejtët, e kërcënimi i Tij për jobesimtarët, ne duhet ta besojmë. Zoti thotë:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي

أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾ [النساء: 65]

"Jo, për Zotin tënd, ata nuk do të jenë besimtarë të vërtetë, derisa të të marrin ty për gjyqtar për kundërshtitë mes tyre; e pastaj, të mos ndiejnë kurrfarë

dyshimi ndaj gjykimit tënd dhe të të binden ty plotësisht." (Kurani, 4:65)

Gjithashtu, Ai thotë:

﴿... وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمُ عَنْهُ فَأَنْتَهُوا...﴾ [الحشر: 7]

"Çfarëdo që t'ju japë i Dërguari, merreni atë, e çfarëdo që t'ju ndalojë, hiqni dorë prej saj." (Kurani, 59:7)

Deri këtu i prezantuar burimet e fesë islame. Tani dua të trajtoj gradët e kësaj feje, të cilat janë: Islami – dorëzimi, Imani – besimi dhe ihsani – mirëbërësia, duke treguar shkurtimisht se cilat janë shtyllat e tyre.

Grada e parë

Islami Shtyllat e tij janë pesë: Dy dëshmitë, namazi, zekati – lëmosha, agjërimi dhe haxhi – pelegrinazhi.

E para:

Dëshmia se s'ka të adhurar me të drejtë përveç Allahut dhe se Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, është i Dërguari i Tij.

Domethënia e dëshmisë se: S'ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut

Asgjë në Tokë, e as në qiell, nuk meriton të adhurohet përveç Zotit; Ai është Hyjnija e vërtetë, e çdo hyjni tjetër përveç Tij është e kotë. Kjo dëshmi kërkon që adhurimi në tërësi të jetë vetëm për Zotin, si dhe t'i mohohet denjësia për t'u adhuruar gjithkujt tjetër përveç Tij. Në mënyrë që kjo dëshmi të jetë e dobishme për thënësin e saj, duhet të realizohen dy çështje:

Së pari:

Të shqiptohet fraza “S'ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut”, me një shqiptim që shoqërohet me dije, bindje, besim, konfirmim dhe dashuri për të.

Së dyti:

Të mohosh e refuzosh secilindo që adhurohet përveç Zotit. Shqiptimi pa këtë mohim nuk ka kurrfarë dobie.

Të dëshmosh se Muhamedi është Profet i Zotit do të thotë: t'i besosh asaj që ai e thotë, t'i bindesh urdhëresave të tij, t'u shmangesh ndalesave të tij, e të mos e adhurosh ndryshe Zotin përveçse sipas mësimave të tij. Po ashtu, duhet të besosh se ai është profet për mbarë njerëzimin

është një rob e krijesë, ndaj nuk meriton të adhurohet, është profet që nuk përgënjeshtrohet, por ai duhet të respektohet e pasohet, e kushdo që e pason atë, fiton parajsën e përhershme, kurse cilido që nuk i bindet, futet në skëterrën e errët. Gjithashtu, duhet të besosh se feja e Zotit merret vetëm nëpërmjet këtij profeti, duke përfshirë këtu të gjitha përbërësit e fesë, që nga besimi, ritet fetare, çështjet e qeverisjes dhe legjislacionit, normat morale, çështjet familjare e deri tek njohja e së lejuares dhe së ndaluares. Kjo ngase ai është profeti, i dërguari dhe lajmëtari i Zotit, i çuar për të na e kumtuar fenë dhe ligjin e Tij.

E dyta:

Namazi

Tek shtyllat e fesë radhitet e dyta, po ajo, vërtet, është kolona dhe boshti i Islamit, ngase salati – namazi, është lidhja në mes robit dhe Zotit. Robi e përsërit namazin pesë herë – aty e ripërtrin besimin, e dëlirëson shpirtin nga lëmishtet e mëkateve dhe kështu namazi shndërrohet tek ai në pengesë mes tij dhe punëve të ulëta e mëkateve. Kur robi të zgjohet në mëngjes, me pastëri e dëlirësi i paraqitet Zotit të tij, e para se të angazhohet me gërmadhat e botës,

e madhëron Atë, e pranon se vetëm Atë e adhuron, i kërkon ndihmë e udhëzim. Po ashtu, e ripërtërin besën e dhënë tek Zoti, besën e bindjes dhe nënshtrueshmërisë, duke qenë i përkulur e i gjunjëzuar, me ballin në tokë – duke bërë sexhde për Zotin, për çdo ditë, pesë herë. E për ta kryer këtë adhurim, kërkohet pastërtia e brendësisë, trupit, rrobave dhe vendfaljes. Këtë ritual muslimani e kryen bashkërisht me vëllezërit e tij, të drejtuar me fytyra kah Qabeja e nderuar – shtëpia e Zotit. Ky adhurim ka një formë e domethënie jashtëzakonisht të bukur e të përkryer, me të cilat Zoti i porositi robërit e Vet që ta adhurojnë Atë. Ky rit përmban madhërim të Zotit nëpërmjet gjymtyrëve të trupit – që nga gjuha që shqipton e deri te duart, këmbët, koka, shqisat e të tjerat, të cilat pa përjashtim secili ka një hisë në këtë adhurim madhështor.

Kështu e tërë qenia e jetëson adhurimin, si shqisat, ashtu edhe organet e trupit. Ja edhe zemra ka hisen e vet, tek ajo është lavdërimi e madhërimi i Zotit, po edhe dëshmia për të vërtetën. Po ashtu, ajo është funksionale edhe kur gjymtyrët e tjera janë në adhurim, fjala bie, kur lexon Kuran apo kur qëndron përpara Zotit në namaz, me një qëndrim të përvullur që i ka hije robit përpara Zotit Mbarështues, e që në këtë pozicion, zemra manifeston nënshtrimin,

përlësinë dhe përpjekjen për afrim tek Zoti. Pastaj, përkulja para Tij, po edhe gjuhëzimi me ballin në tokë, janë përpjekje për të shfaqur përlësinë e frikërespektin për Zotin, po edhe nderimin për madhësinë e Tij, duke qenë zemra e përkulur, kurse trupi i përlur, ku çdo gjymtyrë e shfaq respektin për Të, kurse fundi i këtij adhurimi - pra namazit, është falënderimi për Zotin, po edhe lutja që Ai ta lavdërojë e ta bekojë Profetin Muhamed, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, po edhe përgjërimi për çdo gjë që e dëshiron njeriu në të dy botët.

E treta: Lëmosha obligative - zekati

Ky adhurim është shtylla e tretë e Islamit. Muslimani i kamur e ka për detyrë të nxjerrë një sasi nga pasuria e tij, respektivisht një sasi e vogël, si lëmoshë për të varfrit e të mjerët, po edhe për të tjerët që e meritojnë (që bëjnë pjesë në njërin prej kategorive merituese të zekatit, e të cilat janë përmendur në Kuran).

Muslimani duhet, me plot zemër, t'ia japë atë lëmoshë meritoret, të cilin nuk guxon që, për shkak të kësaj ndihmeseje, ta lëndojë apo ngushtojë. Ai me këtë vepër synon kënaqësinë e Zotit, ndaj nuk kërkon asgjë nga

njerëzit, as shpërblim, e as falënderim, pra çiltërisht e bën vetëm për Zotin, e asesi për syfaqe.

Duke e dhënë lëmoshën, arrihet begatia e pasurisë, po edhe qetësimi e gëzimi i zemrave të varfanjakëve e nevojtarëve. Kur u jep lëmoshë kësaj kategorie të ndieshme, ti i ke kursyer ata nga përulja që sjell shtrirja e dorës. Lëmosha është mëshirë për ta, në mungesë të së cilës ata mund të shkojnë në shkatërrim e gjendje të rëndë. Njeriu duke e bërë këtë vepër, fiton cilësi të larta, si bujaria, fisnikëria, altruizmi, zemërgjerësia, e përdëllimi. Po ashtu, ai u shmanget cilësive të koprracëve e zemërngushtëve. Në këtë formë, komuniteti musliman mbahet në mes vete, ku i pasuri e mëshiron të varfrin. E nëse ky adhurim jetësohet në tërësi, atëherë nuk mbetet asnjë varfanjak i rraskapitur nga skamja, e as ndonjë borxhli i zhytur në probleme, po as ndonjë udhëtar pa furnizimin e duhur.

E katërta:

Agjërimi

Është fjala për agjërimin e muajit ramazan, në të cilin muaj agjërimi për çdo ditë, fillon me ngrysjen e agimit dhe përfundon me muzgun e perëndimit. Gjatë kësaj periudhe kohore, ai duhet në formë adhurimi për Zotin, të braktisë

hajn, pjen dhe marrëdhëniet intime. Ekzistojnë disa lehtësime për të sëmurin, udhëtarin, shtatzënë, mëkuesen dhe gruan me cikël mujor dhe lehoni. Çdo njëri nga këta ka dispozitën e vet të përshtatshme.

Në këtë muaj, muslimani e ndal vetveten nga epshet. Ai kështu e thyen përngjasimin me botën kafshërore, duke iu afruar përngjasimit me engjëjt e përkushtuar. Sytë e tij e injorojnë këtë botë dhe përqëndrohen tek fitimi i kënaqësisë së Zotit.

Agjërimi e gjallëron zemrën, e ftoh atë nga jeta e kësaj bote dhe e stimulon për të fituar premtimet e Zotit. Po ashtu, agjërimi ua kujton pasanikëve gjendjen e të varfërve, e si rrjedhojë zemrat e tyre zbuten, po edhe mbushen me bindje, hare dhe falënderim për mirëqenien që gëzojnë.

Agjërimi e fisnikëron shpirtin dhe e drejton atë kah e mbara e ka respektimi i Zotit. Shoqëria dhe individi, nëpërmjet agjërimit, e përjetojnë vëzhgimin e Zotit, në cilëndo gjendje që mund të jenë, qoftë të mirë, a të vështirë, në publik, a në vetmi, ngase i tërë rrethi shoqëror e jeton një muaj të plotë me përkushtim ndaj këtij adhurimi, duke pasur në dijeni se Zoti po i përcjell, dijeni kjo e cila tek zemrat e tyre mbjell besim e frikërespekt për

Zotin, besim në Ditën e Llogarisë, po edhe bindje se Zoti e di çdo gjë, qoftë ajo e fshehur apo e shfaqur, dhe njeriu ka për t'u paraqitur përpara Tij, që të japë llogari për të gjitha veprat e tij, të vogla, e të mëdha.

E pesta: Haxhi - pelegrinazhi

Është një adhurim që kryhet nëpërmjet shkruarjes tek shtëpia e shenjtë e Zotit - Qabeja, në Mekën e nderuar. Kjo veper është obligim për çdo musliman moshërritur, i shëndoshë me mend dhe i aftë. Aftësia shpjegohet si në vijim: mjete apo pagesa e udhëtimit për të arritur e për t'u kthyer nga atje, mirëqenie financiare e mjaftueshme për shpenzimet personale gjatë kësaj periudhe kohore, po edhe financa të bollshme për familjarët të cilët i lë në shtëpi gjatë kësaj kohe, si dhe gjetja e rrugës së përshtatshme, ku nuk cenohet siguria e tij, po edhe gatitja e një ambienti të sigurt për familjarët që i lë pas vete. Haxhi është i obligueshëm vetëm një herë për gjatë tërë jetës, për atë i cili ka mundësi ta kryejë atë.

Ai që dëshiron të kryejë haxhin, duhet ta shoqërojë këtë adhurim me pendim të singertë, në mënyrë që të dëlirësohet nga njollat e mëkateve. Kur të arrijë në Mekën e nderuar dhe në vendet e shenjta, ai duhet t'i jetësojë

ritualet dhe praktikat e haxhit, duke manifestuar robërinë e tij për Zotin. Gjithsesi, duhet ta ketë të qartë se vendet e shenjta, si Qabeja e të tjerat, nuk adhurohen në vend të Zotit, ato nuk bëjnë ndonjë dobi a dëm, e madje, sikur të mos kishte urdhëruar vetë Zoti që pelegrinazhi të bëhet aty, atëherë shkuarja aty për pelegrinazh nuk të do të ishte valide.

Haxhiu gjatë ritualeve i vesh dy pëlhura si çarçafë të bardhë, njëren për pjesën e poshtme, e tjetrën për pjesën e sipërme të trupit. Muslimanët nga mbarë bota tubohen në një vend, me një lloj veshjeje dhe e adhurojnë vetëm Një Zot. Aty nuk ka dallim në mes të parisë e masës, të pasurit e të varfrit, të bardhit e të ziut - të gjithë janë krijesa dhe robër të Zotit, vlera e të cilëve mund të epërsohet vetëm në saje të devotshmërisë dhe veprave të mira.

Aty muslimanët arrijnë të formojnë një afri, bashkëpunim e njohje në mes vete, ku kujtojnë se një ditë Zoti do t'i ringjallë të gjithë, e do t'i tubojë në një vend për t'i marrë në llogari, ndaj këta përgatiten me vepra të mira për atë që vjen pas vdekjes.

Adhurimi në Islam

Domethënia dhe realiteti i adhurimit është të qenët rob i Zotit – Ai është Krijues, e ti një krijesë adhuruese e Tij. E nëse është kështu, atëherë njeriu doemos duhet në jetën e tij të ecë në rrugën e drejtë të Zotit, t'i pasojë fenë dhe ligjet e Tij, si dhe të ndjekë gjurmët e profetëve. Zoti i ka ligjësuar atij ligje e adhurime madhështore, siç është realizimi i monoteizmit – njësimi i Zotit të botëve, namazi, lëmosha obligative, agjërimi e haxhi.

Mirëpo, këto nuk e paraqesin konceptin e adhurimit në tërësi, ngase adhurimi në Islam ngërthen ndër vete një domethënie më të gjerë, e përkufizuar siç vijon:

“Çdo gjë, vepër e fjalë, e dukshme apo e fshehtë, e cila gëzon dashurinë dhe pëlqimin e Zotit!” Pra, çdo punë e vepruar apo fjalë e thënë, të cilat janë të dashura për Zotin dhe të miratueshme tek Ai, vlerësohen si adhurime. E madje edhe çdo praktikë e mirë, të cilën e jetëson me qëllim të afrimit tek Zoti, është adhurim. Pra, edhe sjellja jote e mirë me prindin, familjen, bashkëshorten, fëmijët dhe fqinjët e tu vlerësohet si adhurim, atëherë kur me të është për qëllim kënaqësia e Zotit. Po ashtu, edhe raportet e tua të mira në shtëpi, treg e punë e gjetkë, konsiderohen si të tilla. Ky rregull është valid për çdo princip të mirë e vlerë fisnike, siç janë parimet e besnikërisë, vërtetësisë,

drejtësisë, mosdëmtimit të të tjerëve, ndihmesës së nevojtarit, fitimit legjitim të pasurisë, shpenzimeve për familjen e fëmijët, lehtësimit i dhimbjeve të njeriut të ngratë, vizitimi i të sëmurit, ushqyerja e të uriturit, përkrahja e të shtypurit, e kështu me radhë. Çdo vepër që e bën për të mirën tënde apo të familjes, shoqërisë dhe vendit tënd është një adhurim kur me të është për qëllim Fytyra e Zotit. E, jo vetëm kaq! Bile edhe realizimi i dëshirave epshore, në suaza të kufijve të vendosura nga Zoti, vlerësohet adhurim, kur praktika shoqërohet me qëllim fisnik. Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, ka thënë:

“Edhe në intimitetin e ndonjërit prej jush është një farë lëmoshe!” I thanë: “O kumtar i Zotit! Po si bëhet që dikush prej nesh nëpërmjet realizimit të epshit të fitojë shpërblime?!” Ai u tha: “Mendojeni sikur ai ta kishte shfryer atë tek e ndaluara, a nuk do të kishte mëkat?! E, pra, kështu është kur ai e vë atë tek e lejuara, atij i takon shpërblimi!

Po ashtu, ai -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, ka thënë:

“Secili musliman duhet të japë një lëmoshë!” I thanë: “E nëse s'ka gjë për të dhënë?!” Tha: “Le të punojë me

duart e veta – kështu është i dobishëm për vetveten, po edhe jep lëmoshë!” Thanë: “E nëse s'ka mundësi?!” Ai tha: “Le t'i ndihmojë ndonjë nevojtarit të ngratë!” E pyetën: “E nëse s'ka mundësi?!” Tha: “Le të urdhërojë për të mira!” Thanë: “E nëse nuk vepron ashtu?! Atëherë u përgjigj: “E ndal vetën nga e keqja – kjo vërtet është një lëmoshë!”

Grada e dytë:

Besimi - imani, shtyllat e të cilit janë gjashtë: Besimi në Zotin, engjëjt, librat dhe profetët e Tij, si dhe besimi në ditën e fundit - jetën e mëtejme, dhe në parapërcaktimin hyjnor.

E para:

Besimi në Zotin

Është për qëllim besimi në hyjnoren e Zotit, se Ai është Zotëruesi, Krijuesi, Mbreti dhe Mbarështuesi i gjithçkaje. Po ashtu, besimi në denjësinë e Tij për t'u adhuruar, se Ai është Hyjnia e vërtetë dhe se çdo i adhuruar përveç Tij është i kotë. Njashtu, besimi në emrat dhe cilësitë e Tij, gjegjësisht në bukurinë e emrave të Tij dhe përsosmërinë e cilësive që Ai ka.

E po ashtu, besimi në njëshmërinë e Tij – se Atë nuk e shoqëron askush në hyjnoren e Tij, as në denjësinë e Tij për t'u adhuruar, po as në emrat dhe cilësitë që ka. Zoti i Madhërishëm thotë:

﴿رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ

سَمِيًّا﴾ [مریم: 65]

"Ai është Zoti i qiejve, i Tokës dhe i gjithçkaje që është midis tyre, prandaj vetëm Atë adhuroje dhe bëhu i qëndrueshëm në adhurimin ndaj Tij. A njeh ti ndokënd që ka Emrin e Tij?!" (Kurani, 19:65)

Njashtu, të besosh se atë s'e kaplon as dremitja, e as gjumi, se Ai ka dijeni për gjithçka – qoftë e dukshme apo e padukshme, se Ai i zotëron qiejt dhe Tokën:

﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبُرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظِلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ [الأنعام: 59]

"Ai i ka çelësat e së padukshmes dhe vetëm Ai i njeh ato. Ai e di ç'ka në tokë dhe në det; asnjë gjeth nuk bie pa e ditur Ai dhe nuk ekziston asnjë kokërr në errësirën e tokës, as e njomë, as e thatë, që të mos jetë shënuar në Librin e qartë (Leuhi Mahfudh)." (Kurani, 6:59)

Po edhe të besosh se Ai është ngritur mbi Arsh, sipër krijesave të Tij – e sheh gjendjen e tyre, i dëgjon fjalët që thonë, e sheh se ku ndodhen, ua mbarështon punët, e

furnizon të varfrin, e forcon të ngratin, i jep pushtet cilit të dojë Ai vetë, po edhe ia merr atë kujt të dojë, vërtet Ai ka mundësi të bëjë çdo gjë.

Në vijim disa nga frytet e besimit në Zot:

Si rrjedhojë e besimit në Zot, tek robi mbillet dashuria dhe madhërimi për Të, të cilat e shpiejnë atë drejt realizimit të urdhëresave dhe shmangies nga ndalesat e Zotit. E atëherë kur robi të veprojë kësisoj, ai e arrin kulmin e lumturisë në jetën e kësaj bote, po edhe në atë të jetës së mëtejme.

Si rrjedhim i besimit në Zot, tek shpirti i besimtarit zhvillohet krenaria dhe vullneti, ngase ai kështu e ka të qartë se Zoti është Zotëruesi e Mbreti i vërtetë i gjithçkaje në këtë gjithësi - s'ka kush që mund të bëjë dobi a dëm përveç Tij. Kjo dijeni të bën të pavarur nga të tjerët përveç Zotit dhe ta shkulë nga zemra frikën prej gjithkujt tjetër përveç Tij, ndaj vetëm Atë e shpreson dhe vetëm prej Tij ka drojë.

Po ashtu, ky besim mbëlton tek besimtari modesti, ngase ai e di se çdo mirësi që e gëzon ajo vjen vetëm prej Zotit, ndaj nuk mashtrohet nga djalli, e të bie në thellomat e

mendjemadhësisë apo të mburrjes me fuqinë dhe pasurinë që posedon.

Besimtari bindshëm beson se nuk ka rrugë shpëtimi përveçse veprat e mira – të miratueshme tek Zoti. Në anën tjetër, të tjerët besojnë dogma të kota, si, fjala bie, besimi se qenka kryqëzuar, gjoja i biri i Zotit, për mëkatet e tona, besimi në hyjni të ndryshme, gjoja se ato realizojnë dëshirat e njerëzve, kurse ato në të vërtetë nuk bëjnë kurrfarë dobie a dëmi apo mosbesimi në ekzistencën e Zotit, besime këto të cilat do ta tradhtojnë njeriun e lajthitur, i cili kur do t'i paraqitet Zotit në Ditën e Llogarisë dhe kur do t'i shohë të vërtetat, do të kuptojë se ka qenë në një devijim të qartë.

Besimi tek Zoti i vërtetë kultivon në zemrën e besimtarit një fuqi madhështore, përplot vendosmëri, përpjekje, durim, stabilitet e mbështetje tek Zoti. Kështu besimtari i përballon dhe i realizon veprat madhore në këtë jetë, përherë duke synuar kënaqësinë e Zotit, po edhe i bindur se është i mbështetur tek Mbreti i qiejve dhe i Tokës, i Cili e ndihmon dhe e përkrah atë, ndaj palëkundshmëria e tij përplot durim, stabilitet e mbështetje tek Zoti, i ngjan vendosmërisë dhe palëkundshmërisë së kodrave.

E dyta:

Besimi në engjëjt (melekët):

Se ato janë krijuar që ta respektojnë e adhurojnë Zotin, i Cili i përshkroi duke thënë:

﴿... عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ﴿٢٦﴾ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ يَعْلَمُ مَا
بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِّنْ خَشْيَتِهِ
مُشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾﴾ [الأنبياء: 26-28]

"Jo, ata (engjëjt) janë robër të nderuar. Ata nuk flasin para (Fjalës së) Tij dhe veprojnë me Urdhrin e Tij. Ai e di se ç'ka para tyre (ç'kanë vepruar) dhe ç'ka pas tyre (çfarë do të veprojnë), ndërsa ata ndërmjetësojnë vetëm për atë me të cilin Ai është i kënaqur, e prej frikës së Tij qëndrojnë me nderim dhe frikë (se mos i ndëshkon)." (Kurani, 21:26-28)

Se ato:

﴿... لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ
لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾﴾ [الأنبياء: 19-20]

"(Engjëjt) nuk ngurrejnë për të adhuroar Atë (nuk shprehin mendjemadhësi në adhurim ndaj Tij) e nuk

ndiejnë lodhje, por e lavdërojnë (Atë) natën dhe ditën, paprerë." (Kurani, 21:19-20)

Zoti i fshehi ato nga sytë e njerëzve, me përjashtim të ndonjë rasti tek ndonjë profet.

Engjëjt kanë detyra me të cilat i ka ngarkuar Zoti. Për shembull Xhibrili, një prej engjëjve, është i autorizuar me përcjelljen e shpalljes nga Zoti për tek profetët; Një engjëll tjetër është i ngarkuar me marrjen e shpirtave, e disa të tjerë kanë për detyrë fetusët nëpër mitra, e disa engjëj janë të angazhuar me ruajtjen e njerëzve, kurse disa me shkruarjen e veprave të tyre. Tek çdo person janë dy engjëj:

﴿... عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ ﴿١٧﴾ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ

﴿١٨﴾ عَتِيدٌ﴾ [ق: 17-18]

"Dy engjëj i rrinë atij nga e djathta dhe e majta, dhe, për çdo fjalë që ai thotë, ka pranë vetes një mbikëqyrës të gatshëm (për ta shënuar atë)." (Kurani, 50:17-18)

Prej besimit në engjëj vijnë këto rezultate:

Besimi i muslimanit pastrohet nga njollat dhe llumet e idhujtarisë, ngase ai beson në ekzistencën e engjëjve të ngarkuar me punë madhështore, e si rrjedhim, ai zhvishet

nga çdo besim i kotë në ekzistencën e krijesave iluzionare, të cilat, sipas dogmave prapanike, kanë hise në mbarështimin e gjithësisë.

Muslimani e ka në dijeni se engjëjt nuk bëjnë ndonjë dobi a dëm, ngase ato në të vërtetë janë thjesht robër të nderuar të Zotit, të dëgjueshme e të bindura ndaj urdhëresave të Tij. Pra, muslimani nuk i adhuron ato, as nuk u drejtohet me lutje, e as që lidhet me to.

E treta:

Besimi në librat e shpallur:

Bëhet fjalë për besimin se Zoti u ka shpallur libra profetëve dhe kumtarëve të Tij, që me to t'u shpjegohet njerëzve e drejta e Zotit, po edhe të thirren drejt Tij. I Madhërishmi thotë:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ

بِالْقِسْطِ ...﴾ [الحديد: 25]

“Ne i çuam të dërguarit Tanë me prova të qarta dhe bashkë me ta zbritëm Librat (e shenjtë) dhe peshoren (e drejtësisë): që njerëzit të veprojnë drejt.” (Kurani, 57:25)

E këta libra janë të shumta, prej tyre:

Fletushkat e Ibrahimit, Tevrati që iu shpall Musait, Zeburi që iu zbrit Davudit dhe Ingjili, me të cilin erdhi Mesihu, -alejhimu's-selam!-.

Tanimë këta libra, rreth të cilave na ka njoftuar Zoti, veçse janë shuar. Sa u përket fletushkave të Ibrahimit, ato nuk ekzistojnë fare më në botën e sotme, kurse Tevrati, Ingjili e Zeburi, edhe pse ekzistojnë si emërtime tek hebrenjtë dhe të krishterët, ato janë përplot shtrembërime, ndryshime, mangësime e shtime. Ato iu atribuohen atyre që s'u kanë zbritur ato. Tek Dhjata e vjetër, gjejmë se prej dyzet librave (kapitujve), vetëm pesë prej tyre i përshkruhen Musait, -alejhi's-selam!-, kurse tek Dhjata e re, asnjë prej ungjijve s'i përshkruhet Mesihut, -alejhi's-selam!-.

Besimi në këta libra të mëparshëm realizohet nëpërmjet pranimit se ato i shpalli Zoti tek profetët e Tij dhe se në to njerëzve u është kumtuar ligji i Zotit për kohët përkatëse.

Libri i fundit i zbritur nga Zoti është Kurani madhështor, i cili i është shpallur Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sellem!-. Originaliteti i tij vazhdon të jetë i paprekshëm – libër

i ruajtur nga vetë Zoti. Atij s'i ka ngjarë asnjë shtrembërim e ndryshim, qoftë në shkronjat, fjalët apo domethëniet e tij.

Në mes të Kuranit madhështor dhe librave të mëparshme, ekzistojnë dallime të shumta, prej tyre:

Sa u përket librave të mëparshëm, ato të gjitha kanë pësuar humbje të madhe në përmbajtjen e tyre, disa kanë humbur terësisht, kurse pjesa e mbetur nuk ka shpëtuar nga ndryshimet dhe shtrembërimet, por jo vetëm kaq, asaj i janë shtuar shpjegime e interpretime njerëzore, ndaj tek këta libra ka shumëçka që nuk përkon me shpalljen hyjnore, mendjen dhe natyrën fillestare njerëzore.

Në anën tjetër, Kurani Fisnik është i mbrojtur e i ruajtur nga Zoti – akoma në mesin tonë janë po ato shkronja e fjalë të cilat Zoti ia ka shpallur Muhamedit, *-sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-*. Atë s'e ka prekur asgjëfarë ndryshimi, shtrembërimi a shtimi. Muslimanët kanë qenë shumë të vëmendshëm që ta ruajnë atë të çiltër e të panjëllosur, e nuk e kanë përzier me jetëpërshkrimin e Profetit, *-sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-*, e të shokëve të tij, apo me shpjegimin e Kuranit fisnik dhe dispozitave të adhurimeve e të bashkëveprimeve ndërnjerëzore.

Sa u përket librave të lashtë, ata nuk kanë ndonjë mbështetje historike verifikuese, kështu që për disa as nuk dihet se kujt i janë zbritur e në çfarë gjuhë janë shkruar, e madje disa nuk u atribuohen proklamuesve të vet, por tjetërkujt që nuk ka të bëjë me ta.

Në anën tjetër, muslimanët e kanë transmetuar Kuranin nga Muhamedi, *-sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-*, me metodën më të lartë të autenticitetit, qoftë si lexim apo shkrim. Me mijëra memorizues, në çdo epokë, brez pas brezi, e mbajnë Kuranin në gjokset e tyre, e nëpërmjet tyre gjithnjë verifikohet autenticiteti i kopjeve të shkruara, prej të cilave pranohen vetëm ato që janë në harmoni me atë që e recitojnë memorizuesit.

Kurani është transmetuar me një formë verbale unike, e cila nuk është parë tek asnjë libër tjetër, gjegjësisht është metodë ekskluzive e ithtarëve të Muhamedit, *-sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-*. Ajo përshkruhet siç vijon:

Nxënësi e memorizon Kuranin tek mësuesi i tij, sikurse edhe mësuesi i tij, në cilësinë e nxënësit, dikur më parë e ka mësuar atë tek mësuesi i vet. Mësuesi i jep nxënësit një dëftesë, e quajtur “ixhazet”, ku dëshmon se ia ka lexuar e mësuar nxënësit atë që, ai më parë, e ka lexuar e mësuar

tek mësuesit e vet, kështu duke i përmendur një nga një mësuesit e zinxhirit transmetues, derisa të arrijë te Profeti Muhamed, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-. Kështu ky zinxhir verbal fillon tek nxënësi dhe përfundon tek Kuntari i Zotit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-.

Shtoja kësaj edhe argumentet stoike dhe faktet historike autentike për çdo hollësi rreth Kuranit, gjegjësisht informacionet rreth çdo kaptine, ku dhe kur i është shpallur Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-.

Të kujtojmë faktin se librat e mëparshëm janë zbritur në gjuhë të lashta, të cilat sot janë shuar thuajse në tërësi, e madje nuk ka kush që komunikon me to, sikurse pakkush i kupton. Në anën tjetër Kurani është zbritur në një gjuhë, e cila akoma vazhdon të jetë e gjallë, e folur nga qindra miliona njerëz. Në çdo vend të botës ekzistojnë mundësitë e studimit të saj, po edhe nëse nuk mësohet, ekzistojnë shpjeguesit e shumtë të Kuranit për gjithsecilin që nuk e kupton këtë gjuhë.

Po ashtu, duhet të dimë se librat e mëparshëm kanë qenë të adresuara për një epokë e popull të caktuar. Madje, edhe dispozitat në ata libra, i gjejmë specifike për ato

kohëra e popuj. E si të tilla, ato nuk mund të jenë të përshtatshme për mbarë njerëzimin.

Në anën tjetër, Kurani madhështor është një libër i vlefshëm, domethënës e i përshtatshëm për çdo kohë e vend. Dispozitat, rregullat e bashkëveprimeve ndërnjerëzore dhe moralet e larta, që të gjitha janë valide për çdo popull, po edhe të përshtatshme për çdo epokë, ngase ky libër i është adresuar tërë qenies njerëzore.

Nga kjo kuptojmë se argumenti i Zotit për njerëzit nuk mund të jetë nëpërmjet atyre librave, ekzemplarët origjinalë të të cilave janë zhdukur apo gjuha e të cilave është tretur, e nuk flitet më nga njerëzit. Në të vërtetë, argumenti i Zotit për njerëzimin është në një libër të mbrojtur, autentik, të paprekur nga shtimi, pakimi a shtrembërimi, ekzemplarët e të cilit janë të shpërndara gjithandej, libër ky i shkruar me një gjuhë të gjallë, të cilën e lexojnë dhe e kumtojnë miliona njerëz... E, pra, pikërisht ky libër është Kurani madhështor, të cilin Zoti ia zbriti Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, i cili libër është shfuqizues i të gjitha librave të mëparshëm, po edhe vërtetues e dëshmi për ta. Pasimi i këtij libri është obligim për mbarë njerëzimin, ngase nëpërmjet ndjekjes së tij ky

libër bëhet dritë, shërim, udhëzim e mëshirë për ta. I Larti ka thënë:

﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [الأنعام:

[155

"Ky Libër që kemi shpallur është i bekuar, prandaj ndiqeni dhe druajuni kundërshtimit, në mënyrë që të mëshiroheni." (Kurani, 6:155)

Njashtu, Zoti i Lartmadhërishëm tha:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا...﴾ [الأعراف: 158]

"Thuaj (Muhamed): O njerëz, unë jam i Dërguari i Allahut për të gjithë ju." (Kurani, 7:158)

E katërta:

Besimi në profetët dhe të dërguarit e Zotit, paçin bekimin dhe lavdërimin e Zotit!

Zoti ka dërguar profetë tek njerëzit, për t'i përgëzuar me begati nëse i besojnë Zotit dhe profetëve të tij, po edhe për t'i paralajmëruar për ndëshkimin e rëndë, nëse kundërshtojnë e rebelohen. I Madhërishmi tha:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

[النحل: 36]

“Çdo populli Ne i çuam një të dërguar (që u thoshte):
“Adhurojeni Allahun dhe shmangiuni idhujve!” (Kurani,
16:36)

Njashtu, Zoti i Lartmadhërishëm tha:

﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

...﴾ [النساء: 165]

"(Këta janë) të dërguar që kanë sjellë lajme të mira e kanë paralajmëruar, në mënyrë që njerëzit të mos kenë ndonjë justifikim ndaj Allahut." (Kurani, 4:165)

Ata profetë janë të shumtë, i pari i tyre është Nuhu, kurse i fundit Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-. Për disa prej tyre na ka njoftuar Zoti, siç është Ibrahim, Musai, Isai, Davudi, Jahja, Zekerija e Salihu... E për disa të tjerë Zoti nuk na ka sjellë ndonjë haber. I Larti thotë:

﴿وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ...﴾

[النساء: 164]

"Për disa të dërguar të kemi treguar më parë dhe për disa të tjerë nuk të kemi treguar ty." (Kurani, 4:164)

Këta profetë janë thjesht njerëz – krijesa të Zotit, ndaj nuk kanë kurrfarë cilësie hyjnore apo merite për t'u adhuruar. Assesi nuk duhet diçka prej adhurimeve t'u kushtohet atyre. Ata nuk posedojnë kurrfarë dobie a dëmi. Zoti na tregon se profeti i parë, Nuhu, -alejhi's-selam!-, i tha popullit të vet:

﴿وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ

... ﴿[هود: 31]

"Unë nuk ju them se kam thesarin e Allahut apo që e di të padukshmen. As nuk them se unë jam engjëll."
(Kurani, 11:31)

Të fundin prej tyre, Zoti e urdhëroi të thotë:

﴿قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي

مَلَكٌ... ﴿[الأنعام: 50]

"Unë nuk ju them se kam thesarin e Allahut apo që e di të padukshmen. As nuk them se unë jam engjëll."
(Kurani, 6:50)

Po ashtu, të thotë:

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ... ﴿[الأعراف: 188]

"Thuaj: "Unë nuk mund t'i sjellë vetes as dobi, as dëm, përveçse aq sa dëshiron Allahu." (Kurani, 7:188)

Pra, profetët janë robër të nderuar të Zotit, i Cili i përzgjedhi ata dhe i nderoi me shpallje, por edhe i përshkroi se janë robër, feja e të cilëve është Islami, përveç të cilës, Zoti nuk pranon asnjë fe tjetër. I Larti tha:

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ...﴾ [آل عمران: 19]

"Feja e vërtetë te Allahu është Islami!" (Kurani, 3:19).

Doktrinat dhe misionet e profetëve, nëse shikohen në bazamentet e tyre, janë unike, për dallim nga legjislacionet, ato mund të jenë të ndryshme. I Larti thotë:

﴿... لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا...﴾ [المائدة: 48]

"Ne për secilin nga ju kemi sjellë një ligj dhe një rrugë të qartë." (Kurani, 5:48)

E ligji vulosës i të gjitha ligjeve të mëparshme është ai i Muhamedit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, ligj ky shfuqizues i legjislacioneve të mëparshme dhe përmbyllës i të gjitha misionëve profetike.

Andaj, kushdo që e beson një profet, ai rrjedhimisht e ka për obligim t'i pranojë e t'i besojë që të gjithë profetët,

sikurse kushdo që e përgënjeshton dhe e mohon një profet, në realitet ai i ka përgënjeshtuar mbarë profetët. Kjo ngase të gjithë kumtarët dhe profetët e Zotit i thërrisin njerëzit që t'i besojnë Zotit, engjëjve, librave, profetëve, e ditës së fundit, thënë troç, ata kishin një fe të përbashkët, prandaj ai i cili i pranon disa profetë, e në anën tjetër i mohon disa të tjerë, në të vërtetë i ka mohuar që të gjithë, ngase tek doktrina dhe feja e tyre ishte e theksuar qartazi domosdoshmëria e pranimit dhe e besimit në të gjithë profetët e Zotit. I Lartësuari tha:

﴿عَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ ۚ وَكُتُبِهِ ۚ وَرُسُلِهِ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ ۚ...﴾ [البقرة: 285]

“I Dërguari beson në atë (Kuranin) që i është shpallur nga Zoti i tij e po ashtu dhe besimtarët: të gjithë besojnë në Allahun, engjëjt e Tij, librat e Tij dhe të dërguarit e Tij (duke thënë): “Ne nuk bëjmë dallim mes asnjërit prej të dërguarve të Tij”. Ata thonë: “Ne dëgjojmë dhe bindemi. Faljen Tënde kërkojmë, o Zoti Ynë dhe te Ti do të kthehemi!” (Kurani, 2:285)

Gjithashtu, Zoti i Lartmadhërishëm tha:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾ [النساء: 150]

"Vërtet, ata që mohojnë Allahun dhe të dërguarit e Tij dhe dëshirojnë të ndajnë Allahun nga të dërguarit e Tij, duke thënë: "Ne disa i besojmë e disa nuk i besojmë" dhe duke dashur që kështu të zgjedhin një rrugë të ndërmjetme." (Kurani, 4:150)

E pesta:

Besimi në ditën e fundit, gjegjësisht në të vërtetën e qartë se fundi i çdo krijese në këtë botë është vdekja!

E cili është destinacioni i njeriut pas vdekjes?!

Po destinacioni i mizorëve të padënuar në këtë botë, cili do të jetë?! A do të shpëtojnë nga e keqja e padrejtësisë së tyre?!

Po vepërmirët që s'u shpërblyen në këtë botë, a do të kenë ku t'i marrin shpërblimet e merituar?!

Njerëzimi jeton me rregullin e pashmangshëm që, gjeneratë pas gjenerat e të përjetojnë vdekjen, derisa Zoti

të japë urdhrin që, kjo botë të marrë fund dhe krijesat të shuhet në tërësi. Mëpastaj, në një ditë në të cilën, që të gjithë do të jenë prezentë, Zoti do t'i ringjallë krijesat dhe do t'i bëjë bashkë, që t'i marrë në llogari për veprat e tyre që kanë punuar, qofshin të mira apo të këqija, që tutje besimtarët të përfundojnë në parajsë, kurse jobesimtarët në zjarr.

Parajsa është:

Mirëqenie dhe kënaqësi, të cilat Zoti i ka gatuar për besimtarët e Tij të denjë. Aty begatitë janë të llojlojshme dhe nuk përshkruhen dot. Bëhet fjalë për njëqind gradë epërsimi, në të cilat besimtarët vendosen për banim, varësisht besimit dhe përkushtimit të tyre ndaj Zotit. Në gradën më të poshtme, besimtarit i jepet begatia dhe mirëqenia dhjetëfishe e një mbreti të kësaj bote.

E zjarri – skëterra është dënimi që Zoti e ka përgatitur për gjithsecilin mohues. Aty ndëshkimet janë të shumta, e veç përmendja e tyre do të na llahtariste. E, madje, sikur të ekzistonte mundësia e vdekjes në jetën tjetër, banorët e ferrit do të vdisnin me të parën herë kur do ta shihnin banesën e dënimit.

Veprat dhe fjalët e njeriut – të mira a të këqija, të fshehta a publike qofshin, të gjithat i ka ditur Zoti i Gjithëdijshëm, gjithashtu ato janë shënuar edhe nga engjëjt – të autorizuarit e Zotit për këtë detyrë. Njëri prej tyre i shkruan veprat e mira, kurse tjetri të këqijat, pa u ikur asgjë. I Lartësuari ka thënë:

﴿مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ﴾ [ق: 18]

"...dhe ai nuk e thotë asnjë fjalë e që pranë tij të mos jetë ai që mbikëqyr." (Kurani, 50:18)

E këto vepra shënohen në një libër, i cili do t'i jepet njeriut në Ditën e Gjykimit. I Larti ka thënë:

﴿وَوُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَالِ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾ [الكهف: 49]

"Dhe Libri (i veprave të tyre) do t'u vihet përpara, e do t'i shohësh gjynahqarët se si do të tmerrohen nga ato që gjenden në të dhe do të thonë: "Të mjerët ne! Çfarë është ky libër që nuk paska lënë asnjë vepër të madhe apo të vogël pa e shënuar atë". Aty do të gjejnë

të shënuar gjithçka që kanë punuar. Zoti yt nuk i bën padrejtësi askujt." (Kurani, 18:49)

Do ta lexojë këtë libër, e nuk do ketë mundësi të mohojë diçka nga shënimet. E nëse bën diçka të tillë, atëherë Zoti do t'i japë mundësi foljeje dëgjimit, shikimit, duarve, këmbëve dhe lëkurës së tij, që të tregojnë për të bëmat e tij. I Madhërishmi ka thënë:

﴿وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٩﴾ حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَرُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾ وَقَالُوا لَوْلَا جُلُودُهُمْ لَمْ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَرُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٢﴾﴾ [فصلت: 19-22]

"Paralajmëroji ata për Ditën, kur do të tubohen armiqtë e Allahut për në zjarr e do të shtyhen me radhë. Kur të vijnë afër zjarrit, kundër tyre do të dëshmojnë veshët, sytë dhe lëkurët e tyre për atë që kanë bërë. Ata do t'u thonë lëkurave të veta: "Pse dëshmuat kundër nesh?" e ato do të përgjigjen: "Allahu, i Cili ia jep aftësinë e të folurit gjithçkaje, na ka bërë që të flasim.

Ai ju ka krijuar për herë të parë dhe tek Ai do të ktheheni". Ju nuk u fshehët, që kundër jush të mos dëshmonin veshët, sytë e lëkura juaj, por ngaqë besonit se Allahu nuk i dinte shumë nga ato që bënit." (Kurani, 41:19-22)

Besimi në ditën e fundit – atë të gjykimit, ringjalljes e tubimit, është besim i mbarë profetëve dhe kumtarëve të Zotit. I Plotfuqishmi ka thënë:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ
وَرَبَّتْ إِنَّ اللَّهَ لَذِي فَضْلٍ وَكَرَمٍ﴾ [فصلت: 39]

"Ndër shenjat e Tij është edhe ringjallja e tokës. Ti e sheh tokën të thatë e të shkretë, por, kur zbresim shi mbi të, ajo lëviz dhe gjallërohet. Pa dyshim, Ai që e ngjall atë, i ngjall edhe të vdekurit. Ai është vërtet i pushtetshëm për çdo gjë." (Kurani, 41:39)

Njashtu, i Madhërishti thotë:

﴿أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعْزُبْ عَنْهُمُ الْجَهَنَّمَ
بِقَدْرٍ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ...﴾ [الأحقاف: 33]

"A nuk e shohin ata se Allahu, i Cili krijoi qiejt dhe Tokën pa u lodhur aspak në krijimin e tyre, është i Fuqishëm t'i ngjallë të vdekurit?" (Kurani, 46:33)

Gjithashtu ringjallja për llogari e shpërblim, është një e vërtetë që buron nga urtësia hyjnore e Zotit, ngase Ai nuk i ka sjellur krijesat në ekzistencë për kot, e as që i ka lënë kuturu. Madje, edhe njeriu me logjikën më të dobët, nuk bën punë për kot, pa pasur ndonjë qëllim të caktuar. E nëse kjo thuhet për njeriun, vallë si mund të mendojë njeriu se Zoti e krijoi atë për kot dhe e la kuturu?! Zoti është i Lartë e i Pastër nga këto fjalë! I Madhërishmi tha:

﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ﴾ [المؤمنون:

[115

"Mos vallë keni menduar që Ne ju kemi krijuar kot dhe që nuk do të ktheheshit te Ne (për t'ju gjykuar)?!" (Kurani, 23:115)

Njashtu, Zoti i Lartmadhërishëm tha:

﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَطْلًا ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ﴾ [ص: 27]

“Ne nuk e kemi krijuar kot qiellin, Tokën dhe çfarë ndodhet midis tyre. Kjo është hamendja e jobesimtarëve; prandaj mjerë jobesimtarët kur të hidhen në zjarr!” (Kurani, 38:27)

Për besimin në jetën e mëtejme dëshmojnë mbarë mendarët, ngase ky koncept është një rrjedhë e natyrshme logjike, së cilës i nënshtrohet edhe natyra fillestare e shëndoshë njerëzore. Njeriu kur beson në ditën e ringjalljes do të kuptojë pse duhet të lihet diçka apo të veprohet diçka tjetër – duke shpresuar premtimin e Zotit. Po ashtu, e kupton se ai që shtyp njerëzit do të gjejë rezultatin e padrejtësive të tij, në Ditën e Gjykimit kur njerëzit do t'i hakmerren atij. Njashtu, do të kuptojë se njeriu patjetër duhet të marrë shpërblimin e merituar për veprat e veta, në pastë bërë mirë, me mirësim, e në pastë bërë keq, me keqësim. Kështu, duke u trajtuar secili varësisht përpjekjes së tij, realizohet drejtësia hyjnore. I Madhërishmi tha:

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾﴾

[الزلزلة: 7-8]

"Kush ka bërë ndonjë të mirë, qoftë sa një thërrmijë, do ta shohë atë, e kush ka bërë ndonjë të keqe, qoftë sa një thërrmijë, do ta shohë atë." (Kurani, 99:7-8)

Asnjë krijesë nuk ka dijeni se kur do të jetë dita e kataklizmës së madhe – kijametit, as profetë e as engjëj. Këtë çështje e di vetëm Zoti i Madhëruar. Ai thotë:

﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَلُهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجِيبُهَا
لَوْ قَتَبْتَهَا إِلَّا هُوَ...﴾ [الأعراف: 187]

"Ata të pyesin ty (Muhamed) rreth Orës (së Kiametit). Thuaju: "Atë e di vetëm Zoti im. Kohën kur do të ndodhë ajo do ta tregojë vetëm Ai." (Kurani, 7:187)

Po ashtu, i Larti ka thënë:

﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ...﴾ [لقمان: 34]

"Pa dyshim, vetëm Allahu e di Orën e caktuar." (Kurani, 31:34)

E gjashta:

Besimi në parapërcaktimin hyjnor dhe fatin (besimi në kada dhe kader):

Kjo do të thotë që të besosh se Zoti i Madhëruar ka dituri absolute mbi gjithçka që ka qenë, e që do të jetë, kështu që dituria e Tij i përfshin krijesat në tërësi: gjendjen, veprat, jetëgjatësinë dhe furnizimet e tyre. I Larti ka thënë:

﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّى يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ

اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾﴾ [التوبة: 115]

"Me të vërtetë, Allahu është i Dijshëm për çdo gjë."
(Kurani, 9:115)

Njashtu, Zoti i Lartmadhërishtëm tha:

﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا

تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظِلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ

إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾﴾ [الأنعام: 59]

"Ai i ka çelësat e së padukshmes dhe vetëm Ai i njeh ato. Ai e di ç'ka në tokë dhe në det; asnjë gjeth nuk bie pa e ditur Ai dhe nuk ekziston asnjë kokërr në errësirën e tokës, as e njomë, as e thatë, që të mos jetë shënuar në Librin e qartë (Leuhi Mahfudh)." (Kurani, 6:59)

E gjithçka është shënuar në Librin që është tek Ai. E Ai thotë:

﴿... وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ ﴿١٢﴾﴾ [يس: 12]

"Ne e kemi llogaritur çdo gjë në një Libër të qartë."
(Kurani, 36:12)

Po ashtu, ka thënë:

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ

عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [الحج: 70]

"A nuk e di ti, se Allahu di çdo gjë, që është në qiej e në Tokë? Të gjitha këto janë (shënuar) në Libër. Me të vërtetë, kjo është e lehtë për Allahun." (Kurani, 22:70)

Kur Zoti dëshiron diçka, vetëm i thotë asaj:

"Bëhu dhe ajo bëhet! I Larti thotë:

﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ وَاكُنْ فَيَكُونُ﴾ [يس: 82]

"Vërtet, urdhri i Tij, kur Ai dëshiron diçka, është që t'i thotë asaj "Bëhu!" - dhe ajo bëhet." (Kurani, 36:82)

E Zoti që ka parapërcaktuar gjithçka, Ai është po ashtu Krijuesi i gjithçkaje. Ai, madhëruar qoftë, thotë:

﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ [القمر: 49]

"Vërtet, Ne çdo gjë e kemi krijuar me masë të paracaktuar." (Kurani, 54:49)

Po ashtu, i Madhërishmi tha:

﴿اللَّهُ خَلِقُ كُلَّ شَيْءٍ ۖ...﴾ [الزمر: 62]

"Allahu është Krijuesi i çdo gjëje." (Kurani, 39:62)

Ai i solli krijesat në ekzistencë, që ato t'i binden Atij, ndaj edhe u dha shpjegimet e duhura – urdhëresa e ndalesa. Ai u dha atyre aftësi e vullnet, me të cilat do t'i zbatonin urdhëresat e Zotit, e për rezultat të fitonin shpërblimin e Tij, ose t'i praktikonin ndalesat, e për pasojë ta meritonin dënimin e Tij.

Si rrjedhim i besimit në parapërcaktimin hyjnor dhe fatin (kada dhe kader), njeriu arrin që:

T'i mbështetet Zotit tek të gjitha shkaqet e përditshmërisë jetësore, ngase e di që shkakut dhe synimit (rezultati) që arrihet nëpërmjet atij shkakut, që të gjithë janë parapërcaktuar nga Zoti.

Po ashtu, arrin ta qetësojë e rahatojë zemrën e shpirtin e vet, ngase kur ai e ka parasysh se gjithçka që i vjen është si rrjedhojë e fatit dhe parapërcaktimit hyjnor të Zotit, ai rri i qetë dhe pajtohet me të, edhe nëse bëhet fjalë për diçka të padëshiruar, e cila në të vërtetë ka qenë e pashmangshme. Prandaj është e ditur mirëfilli se, askush

nuk ka jetë më të mirë, e shpirt më të qetë, e rehati më të plotë, sesa ai që beson në këtë të vërtetë të madhe.

Njashtu, arrin t'i shmanget vetëpëlqimit, atëherë kur e realizon ndonjë synim, ngase e di mirëfilli diçka e tillë është realizuar si rrjedhim i begatisë së Zotit, i Cili i ka parapërcaktuar shkaqet e së mirës dhe suksesit, ndaj edhe e falënderon Atë.

Po ashtu, arrin ta flakë dëshpërimin dhe mërzinë, në ato raste kur nuk arrin diçka të dëshiruar apo ballafaqohet me diçka të padëshiruar. Kjo ngase ai e ka të qartë se kjo vjen si rezultat i parapërcaktimit hyjnor të Zotit, urdhrin e gjykimin e të Cilit askush nuk mund ta largojë apo ta thyejë, pra pashmangshëm urdhrat e Tij realizohen, kështu që robi përzgjedh të durojë dhe të shpresojë në shpërblimin e Zotit:

﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٢٢﴾ لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا ءَاتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿٢٣﴾﴾ [الحديد: 22-23]

"S'ka fatkeqësi që godet tokën dhe ju, që të mos jetë e shënuar në Libër (Leuhi Mahfûdh) më parë se ta krijojmë atë. Kjo për Allahun është vërtet e lehtë! (Këtë paracaktim e kemi bërë) që ju të mos dëshpëroheni për

atë që ju ka kaluar, por edhe për të mos u gëzuar së tepërmi për atë që Ai ju ka dhënë. Allahu nuk i do kryelartët mburravecë." (Kurani, 57:22-23)

Gjithashtu, arrin t'i mbështetet tërësisht Zotit të Lartësuar, ngase muslimani e di se vetëm në Dorë të Zotit është dobia e dëmi, andaj s'i trembet fare syri nga ndonjë i fortë, e as që ngurron të veprojë vepra të mira për shkak të frikës prej dikujt prej njerëzve. Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, i tha Ibën Abasit, -radijallahu anhuma!-:

“Dije se nëse mbarë Umeti bëhen bashkë për të të sjellë një dobi, ata nuk mund të të japin asnjë dobi tjetër përveç asaj që Zoti ta ka shkruar ty, po edhe sikur të mblidhen për të të dëmtuar disi, ata assesi nuk ka mundësi të të sjellin ndonjë dëm, përveç atij që Zoti ta ka shkruar ty.”

Grada e tretë:

Ihsani – mirëbërësia, e cila ka vetëm një kolonë (shtyllë), e ajo është:

“Ta adhurosh Zotin sikurse po e sheh; edhe nëse ti nuk e sheh Atë, është Ai që të shikon ty!” Pra, bëhet fjalë për një gradë ku adhurimi i Zotit realizohet duke e ndier afërsinë e Tij. Kështu, në zemrën e besimtarit mbillet frikë-respekti, trembja e madhërimi për Zotin, po ashtu dëlirësohet qëllimi i tij gjatë adhurimit dhe forcohet përpjekja e përkryerjes së adhurimit.

Gjatë kryerjes së adhurimit, robi e ndien se është i vëzhguar nga Zoti, ndaj edhe e përjeton afërsinë e Tij aq shumë, sikurse të ishte duke e parë Atë. E nëse kjo ndjenjë nuk jetësohet me këtë përshkrim, atëherë përpiqet ta realizojë nëpërmjet besimit se Zoti e shikon atë – e sheh sekretin, të dukshmen, të brendshmen, e të jashtmen e tij, pra Atij nuk i fshihet asgjë.

E besimtari që e arrin këtë gradë, e adhuron Zotin duke e pasur qëllimin të çiltër, ngase ai më ska asgjë për synim përveç Zotit – nuk i interesojnë lëvdatat e njerëzve, po as

kritikat e kërcënimet e tyre. Synimi i tij është arritja e kënaqësisë së Zotit dhe lavdërimi i Tij për të.

Ai bëhet një personalitet i tillë, ku jeta e tij private dhe ajo publike janë të njëjta. E adhuron denjësisht Zotin, edhe kur është në vetmi, po edhe kur e shohin sytë e njerëzve. Ai ka bindje të thellë se Zoti e sheh çfarë fsheh zemra e tij, po edhe çfarë i pëshpërit egoja. Besimi ia ka kapluar zemrën, e cila e ndien se është e vëzhguar nga Zoti, ndaj edhe gjymtyrët e trupit i dorëzohen Krijuesit të vet – nuk veprojnë asgjë përpos asaj që e do dhe e miraton Zoti.

Zemra e tij lidhet fort me Zotin, andaj ai nuk i kërkon ndihmë krijesave, ngase i mjafton Zoti. As që i ankohet njeriut, ngase kërkesat e veta i ka paraqitur tek Zoti i Lartë, e Ai i mjafton për Ndhimëtar. Asnjë frikë apo ndjenjë se është vetëm s’e rrëmben atë, sikurse askush nuk mund ta frikësojë, ngaqë ai e ka në dijeni se Zoti është me të në çdo situatë, dhe Ai i mjafton atij pasi që është Ndhimësi më i mirë. Po ashtu, ai nuk e lë ndonjë urdhëresë të Zotit pa e realizuar, sikurse nuk i vepron ndalesat e Tij, për arsye se ka turp prej Zotit, e nuk ka dëshirë të mungojë aty ku Zoti dëshiron ta sheh apo të prezentojë aty ku Zoti nuk dëshiron ta shohë robin e Vet. Ai nuk e shtyp askë, e as që i bën dikujt ndonjë padrejtësi, pasi e di fort mirë se Zoti e sheh, e një

ditë do ta marrë në llogari për bëmat e tij. Ai nuk bën parregullsi në Tokë, ngase e ka parasysh se të mirat që janë këtu, Zoti i bëri për dobinë e krijesave të Tij, e kështu besimtari i shfrytëzon ato varësisht nevojës dhe e falënderon Zotin – Begatuesin që ia ka lehtësuar ato.

Kjo që të kam përmendur e prezentuar në këtë libërth përbën konceptet më themelore e shtyllat më madhështore të Islamit, të cilat, nëse besohen e zbatohen, me to njeriu bëhet musliman. Islami, siç u sqarua më parë, është fe, adhurim e metodologji jete. Ai është sistem hyjnor, i cili me ligjet dhe kodet e veta, e përfshin individin dhe shoqërinë në të gjitha sferat e jetës, si ato dogmatike, politike, ekonomike, sociale, e sigurie. Njeriu në këtë fe i gjen ato rregulla, baza dhe dispozita, me të cilat rregullohen paqeja, lufta dhe të drejtat e njeriut. Me këtë fe ruhen dinjiteti e vlera e njeriut, shpendëve, kafshëve dhe e ambientit përreth njeriut. Kjo fe e shpjegon realitetin e njeriut, jetës, e të vdekjes, po edhe të ringjalljes pas vdekjes. Po ashtu, në këtë fe arrin të gjesh formën më të përkryer se si të sillësh me njerëzit përreth teje. I Larti thotë:

﴿... وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا...﴾ [البقرة: 83]

"Do t'u thoni fjalë të mira njerëzve." (Kurani, 2:83)

Po ashtu, fjala tjetër e të Madhërishtmit:

﴿... وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ...﴾ [آل عمران: 134]

"...dhe ua falin fajet njerëzve" (Kurani, 3:134)

Po ashtu, fjala e Tij:

﴿... وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَٰٓىٓ اَلَّا تَعْدِلُوْٓا اَعْدِلُوْٓا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى...﴾

[المائدة: 8]

"Le të mos ju nxisë urrejtja ndaj njerëzve për të bërë padrejtësi. Bëhuni të drejtë, se kjo është më afër devotshmërisë..." (Kurani, 5:8)

Pas prezentimit të gradave të kësaj feje, po edhe shtyllave të secilës gradë, është e përshtatshme të përmendim diçka rreth bukurive dhe vlerave të Islamit.

Prej bukurive të Islamit:

T'i përshkruash e t'i përmendësh në tërësi bukuritë dhe vlerat e Islamit është shumë e vështirë. E si të mos jetë kështu, kur bëhet fjalë për fenë e Zotit të Lartësuar, të Cilin nuk e shohin dot njerëzit në këtë botë, në të cilën, edhe dituritë rreth Tij nuk mund të përthakohen. Kështu ngjan edhe me fenë e Tij, përshkrimi i së cilës vështirë që mund të përfundojë. Ibnu'l-Kajimi, -rahimehullah!-, thotë:

“Kjo fe e drejtë, e kjo udhë e prirë kah e vërteta – proklamata profetike ngërthen në vete urtësi të mahnitshme e të papërshkrueshme me fjalë. Bukuria e saj nuk përshkruhet dot në tërësi, edhe nëse kësaj detyre i përveshen më të mençurit e botës. E mendarët me mendje të shëndoshë e të dalluar, gjithherë i kanë perceptuar këto vlera, për të cilat edhe kanë dëshmuar. Bota nuk ka pasur asnjëherë ligj e fe më të përsosur, e më madhështore se feja Islame. Sikur Zoti të mos ofronte asnjë argument dëshmues për këtë fe, do të ishte i mjaftueshëm fakti se ajo vjen nga Zoti, me të cilën fe na është bërë e qartë përsosmëria e urtësisë së Tij, gjerësia e mëshirës, mirësisë dhe mirëbërësisë së Tij, si dhe absolutësia e diturisë së Tij që përfshin të fshehtën, e të dukshmen, fillimin e gjërave

dhe mbarimin e tyre. Mirësia më e madhe hyjnore për qenien njerëzore është të përudhen në këtë fe, e të bëhen ithtarë të saj. Zoti i Madhërisëm thotë:

﴿لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ
آيَاتِهِ ۗ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِن كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ
مُّبِينٍ﴾ [آل عمران: 164]

"Allahu u ka dhënë besimtarëve dhuratë të madhe, kur u solli një të dërguar nga gjiri i tyre, i cili ua lexon shpalljet e Tij, i pastron nga gjynahet dhe u mëson Librin (Kuranin) e urtësinë (diturinë e thellë fetare), edhe pse më parë, me të vërtetë, ata ishin në rrugë krejt të gabuar." (Kurani, 3:164)

Po ashtu, duke ua kujtuar e treguar robërve madhështinë e mirësisë së dhënë, po edhe duke i thirrur që të jenë falënderues ndaj Tij, pasi i përzgjodhi që të jenë nga këta të begatuar, Ai tha:

﴿... أَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ...﴾ [المائدة: 3]

"Sot jua përsosa fenë tuaj..." (Kurani, 5:3)

E në shenjë mirënjohje për Zotin që na begatoi me këtë fe, po i përmendim disa nga vlerat dhe bukuritë e fesë islame:

Është feja e Zotit:

Këtë fe e miratoi vetë Zoti, e me të i delegoi profetët tek njerëzit, të cilët i urdhëroi ta adhurojnë Zotin vetëm nëpërmjet saj. Ashtu sikurse nuk ka pështjellim në mes Krijuesit dhe krijesës, po ashtu nuk ngatërrohet kjo fe hyjnore me ligjet dhe fetë njerëzore. Ashtu sikurse që Zoti përshkruhet me absolutësi të përkryer, ashtu cilësohet edhe feja e Tij, e cila ka të gjitha ligjet rregulluese për të dy botët. Kjo fe e qartëson çdo të drejtë – të drejtat e Zotit, po edhe obligimet e robërve për Zotin, si dhe të drejtat dhe obligimet që vetë njerëzit kanë ndërmjet vete.

Është gjithëpërfshirëse:

Prej vlerave më të theksuara të Islamit është se përfshin gjithçka. I Larti thotë:

﴿... مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ...﴾ [الأنعام: 38]

"Ne nuk kemi harruar asgjë në Librin Tonë." (Kurani, 6:38)

Kjo fe ka përfshirë gjithçka që ndërlidhet me Krijuesin – që nga emrat, cilësitë, e deri te të drejtat e Tij. Po ashtu, në këtë fe është trajtuar gjithçka rreth krijesës – që nga normat, obligimet, moralet, e deri te sjelljet ndërnjerëzore. Ky religjion na ka pajisur me dituri për të parët e për të fundmit, për engjëjt, profetët, e kumtarët, po edhe për qiellin, Tokën, orbitat, yjet, detrat e gjithësinë. Gjithashtu, na ka treguar arsyen e ardhjes në ekzistencë, po edhe destinacionin e krijesave. Njashtu, na e ka përmendur parajsën dhe fundin e besimtarëve, po edhe ferrin dhe fundin e mohuesve.

Është lidhja e krijesës me Krijuesin:

Çdo fe e kotë e lidh njeriun me qenie njerëzore, e cila qenie assesi nuk mund të zhvishet nga cilësitë e veta njerëzore, si dobësia, paaftësia, sëmundja e vdekja. Madje, disa fe e lidhin ithtarin e tyre me njerëz të vdekur, të cilët janë tretur para qindra vjetësh, e janë shndërruar në eshtra e dhe. Islami si fe dallohet me karakteristikën e saj të pashoqe: e lidh njeriun drejtpërsëdrejti me Krijuesin e vet – pa priftërinj, shenjëtorë, e sekrete të shenjta. Është lidhje direkte në mes krijesës dhe Krijuesit, në të cilën lidhet mendja me Zotin, nga i Cili kërkon dritë, udhëzim, lartësi, ngritje e përsosmëri, duke hequr dorë nga gjërat e pavlera,

të ulëta e të cekëta. Çdo zemër e palidhur me Krijuesin e vet është më e humbur se sa kafshët.

Kjo fe si lidhje në mes të Krijuesit dhe krijesës është edhe rrugë për të mësuar se çfarë dëshiron Zoti prej robërve të Tij, e si rrjedhojë robi e realizon adhurimin nën dritën e diturisë, në saje të së cilës po ashtu e kupton se çfarë e kënaq Zotin dhe e praktikon, e çfarë e hidhëron Atë dhe largohet nga ajo.

Kjo fe është lidhje në mes të Krijuesit të Madhërishëm dhe krijesës së dobët dhe të varfër, prandaj kërkon nga Zoti i tij ndihmë, sukses dhe mbrojtje nga kurthat e kurthangritësve si dhe nga devijimet e kotësitë e djajve.

Kjo fe i ruan interesat e jetës së kësaj bote dhe asaj të mëtejme

Feja dhe ligji islam i ruan interesat e kësaj jete dhe të tjetrës me konsideratë të lartë, sikurse i promovon e i përsos moralet e larta e fisnike.

Sa u përket interesave të jetës tjetër,

ato i ka shpjeguar e qartësuar feja në hollësi, e nuk ka lënë gjë pa përmendur – e tregoi premtimin me begatim dhe kërcënimin me dënim!

Kurse, sa u përket interesave të kësaj jete,

ato ruhen denjësisht nëpërmjet asaj që Zoti e ka ligjësuar në këtë fe, e cila e mbron fenë, shpirtin, pasurinë, lozën, nderin dhe mendjen e njeriut.

Ndërsa, sa u përket moraleve të larta e fisnike,

ithtarët e Islamit janë të urdhëruar të pajisen me to në çdo situatë jete, në vetmi e publik. Kjo fe i ka ndaluar të gjitha punët e ulëta e të pavlera. Prej moraleve të dukshme mund të përmendet pastrimi nga papastërtitë dhe ndytësitë, parfumosja, e rregullimi i pamjes, po edhe ndalimi i gjërave të turpshme e të ulëta, si kurvëria, alkooli, ngrënia e cofëtinës, pirja e gjakut dhe konsumimi i mishit të dërrit. E, njashtu, edhe urdhëresa fetare që të hahen vetëm gjërat e mira dhe të mos shpërdorohet pasuria.

Kurse sa i përket pastërsisë së brendshme, ajo manifestohet nëpërmjet heqjes dorë nga veset e këqija dhe stolisjes me virtyte të larta e të çmuara. Në këtë fe si ves i ulët gjykohet gënjeshtria, shthurria, nervoza, zilia, koprracia, poshtërsia, dëshira për pozitë, materializmi, mendjemadhësia, vetëpëlqimi e syfaqësia. Kurse si moral i lartë e virtyt fisnik

vlerësohet sjellja e mirë, shoqërimi shembullor, mirëbërësia, drejtësia, modestia, vërtetësia, bujaria, mbështetja tek Zoti, dëlirësimi i qëllimit për Të, frika prej Tij dhe durimi e falënderimi.

Lehtësia

Një prej karakteristikave të Islamit është edhe fakti se çdo ritual e adhurim është i lehtë dhe nuk paraqet ngarkim:

Zoti i Madhërishëm thotë:

﴿... وَمَا جَعَلْ عَلَيكُم فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ ...﴾ [الحج: 78]

"...dhe nuk ju ka vënë asnjë barrë në fenë tuaj..."
(Kurani, 22:78)

Kjo lehtësi duket që në fillim,

kur dikush dëshiron të përqafojë Islam; Atij nuk i kërkohet ndonjë ndërmjetësim njerëzor, pranim të së kaluar, e ndonjë gjë tjetër. Ai vetëm duhet të pastrohet dhe të shqiptojë dëshminë se s'ka të adhuruar me të drejtë përveç Zotit dhe se Muhamedi, -sal-lallahu alejhi ue sellem!-, është Profeti i Tij. Këtë dëshmi e deklaron duke e besuar kuptimin që ajo ngërthen në vete, si dhe duke u përpjekur ta jetësojë me vepra.

Po ashtu, tek çdo adhurim e ritual është mundësia e lehtësimit kur besimtari është në rrugëtim apo i sëmurë, në të cilat situata veprat i shënohen me shpërblimin e ditëve të shëndetit dhe qëndrimit në vendbanimin e vet. Thënë troç, jeta e besimtarit në tërësi është përplot lehtësi e qetësi, për dallim nga ajo e pabesimtarit, ajo është e mbushur me shpirtngushtësi e vështirësi. Madje, besimtarit edhe vdekja i vjen me lehtësi – shpirti i del kollaj, ashtu siç pikon një enë. I Larti thotë:

﴿الَّذِينَ تَتَوَفَّيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ أُدْخِلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ [النحل: 32]

"...të cilëve engjëjt ua marrin shpirtat, duke qenë të pastër. U thonë atyre: "Shpëtimi qoftë mbi ju! Hyni në Xhenet, si shpërblim për veprat që keni kryer!" (Kurani, 16:32)

Kurse jobesimtarit i ngjan diçka tjetër. Tek ai vijnë engjëjt më të rreptë e më të ashpër dhe tek sa ia marrin shpirtin, e godasin me kamxhikë. I Madhërishmi thotë:

﴿... وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ
 أَخْرَجُوا أَنفُسَكُمْ يَوْمَ تَجُزَّوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ
 الْحَقِّ وَكُنتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ﴾ [الأنعام: 93]

"Ah sikur t'i shihje keqbërësit gjatë agonisë së vdekjes, kur engjëjt zgjasin duart (duke thënë): "Dorëzojini shpirtrat tuaj! Sot ju do të ndëshkoheni me dënim poshtërues për shkak të të pavërtetave që keni thënë për Allahun dhe që keni shpërfillur shpalljet e Tij". (Kurani, 6:93)

Po ashtu, thotë:

﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ
 وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ﴾ [الأنفال: 50]

"Eh, sikur të shihje se si engjëjt ua marrin shpirtrat mohuesve! I godasin ata në fytyrë dhe shpinë (duke u thënë): "Shijojeni dënimin e zjarrit!" (Kurani, 8:50)

Drejtësia:

Ai që i ka ligjësuar normat islame është vetë Zoti, Krijuesi i mbarë krijesave – të bardhëve, të zinjve, meshkujve, e femrave. Të gjithë përpara urtësisë, drejtësisë dhe

mëshirës së Tij janë të barabartë. Meshkujve e femrave, të dyve Zoti u solli asi kode të cilat u përshtaten për mrekulli. Ky ligj nuk i jep mashkullit favor në llogari të femrës, po as femrës s'i jep ndonjë përparësi duke e shtypur mashkullin. Kjo fe nuk e veçon të bardhin me diçka apo ta privojë të ziun me diçka tjetër. Që të gjithë përpara ligjit hyjnor janë të njëjtë, e epërsimi i tyre mund të ngjajë vetëm në saje të devotshmërisë.

Urdhërimi për punë të mira dhe ndalimi nga të këqijat:

Kjo fe ka një veçori fisnike e të lartë, e cila është:

urdhërimi i të tjerëve për vepra të mira dhe ndalimi i tyre nga të këqijat. Çdo mysliman moshërritur e i aftë mendërisht e ka për obligim varësisht mundësisë, që të urdhërojë për vepra fisnike dhe t'i ndalë njerëzit nga përpjekja për punë të liga. Ky rit i rëndësishëm islam realizohet duke ruajtur gradat normative të tij, filli i të cilave është urdhërimi e ndalimi nëpërmjet dorës, i pasuar me, nëse nuk ka mundësi, gjuhë, e, nëse nuk ka mundësi tjetër, atëherë me zemër. Në këtë formë, komuniteti e vëzhgon njëri-tjetrin, pasi çdo pjesëtar i shoqërisë islame është i ngarkuar me këtë detyrë fisnike, që ta urdhërojë

neglizhentin të bëjë vepra të mira dhe ta ndalë mëkatarin nga vepra e ligë. Këtë vepër duhet ta jetësojë shoqëria në tërësi, varësisht mundësisë, qofshin ata udheheqësi apo masë e gjerë, duke mos lënë anësh etikën dhe normën fetare e cila e precizon këtë punë.

Kjo vepër, siç mund ta vëresh, është detyrë e tërë komunitetit, madje edhe e shoqërisë civile, varësisht mundësive që kanë. E sot disa sisteme politike bashkëkohore krenohen pse i japin të drejtë një pjesës së shoqërisë, gjegjësisht opozitës, që të vëzhgojnë proceset dhe funksionimin e pushtetit dhe institucioneve zyrtare.

Këto janë shkurtimisht disa vlera të Islamit, e sikur t'i qaseshim trajtesës gjerësisht, do të duhej të ndaleshim tek çdo ritual, obligim, urdhëresë, e ndalesë fetare, për të nxjerrë në pah se çfarë vlera, urtësi të thella, bukuri të rralla dhe përsosmëri mahnitëse ato ngërthejnë. E tërë kjo e forcon bindjen se ligjet dhe dispozitat islame janë prej Zotit, se janë të vërteta dhe në to ka udhëzim të plotë.

E nëse dëshiron t'i kthehesh Zotit, të ndjekësh fenë e Tij dhe të pasosh profetët e nderuar, atëherë dije se dera e pendimit është e hapur, e Zoti yt është Falës e Mëshirues, Ai të fton që të fitosh faljen e Tij!

Pendimi:

Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, ka thënë:

"Çdo bir i Ademit është gabimtar, e gabimtarët më të mirë janë të penduarit!"

Njeriu nuk mund të zhvishet dot nga ligështia njerëzore e pashmangshme, ndaj ai është i dobët kur vendos, e kur synon. E ka të vështirë të mbajë barrën e mëkateve dhe të gabimeve të veta. Prandaj, Zoti me mëshirën e Tij, i dha njeriut mundësinë e pendimit, realiteti i të cilit pendim është:

të lësh mëkatin për shkak të shëmtisë që ka, nga frika prej Zotit dhe shpresa për të fituar premtimin e Tij. Esenca e pendimit është të bëhesh pishman dhe të vendosësh që kurrë të mos kthehesh më në gjendjen e mëparshme, kurse të ardhmën ta ndriçosh me vepra të mira. Pendesa, siç mund ta shohësh, është vepër e zemrës - në mes të robit dhe Zotit të tij, ndaj ajo nuk ka ndonjë mundim a lodhje, thjesht duhet të ndalesh nga mëkatet, e të futesh në botën e lumturisë dhe rehatisë.

Në Islam, pendimi realizohet pa iu rrëfyer qenies njerëzore, e cila mund të mos ngurrojë që të të dëmtojë

nëpërmjet komprometimit dhe shfrytëzimit. Pendesa jote është një bisedë e këndshme në mes teje dhe Zotit, nga i Cili ti kërkon falje e udhëzim, ndërsa Ai të përgjigjet me pranim.

Në këtë fe të mrekullueshme nuk ekziston diçka që quhet “mëkat i trashëguar”, e as ndonjë personalitet që llogaritet si “shpëtues i prituri i njerëzimit”. Në fakt, në Islam, ashtu siç përshkruan ish-hebreu austriak Muhamed Esed, i cili më pastaj edhe e ka përqafur këtë të vërtetë:

“Askund në Kuran nuk kam gjetur të përmendet nevoja për një “shpëtimtar”. Në Islam nuk ekziston koncepti i mëkatit fillestar të trashëguar, që qëndron në mes të individit dhe ardhmërisë së tij, ngase:

﴿وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى﴾ [النجم: 39]

"Dhe se njeriut nuk i takon tjetër pos asaj që ka punuar." (Kurani, 53:39)

Nga njeriu nuk kërkohet assesi që të ofrojë ndonjë sakrificë apo të vetveritet, që kështu t'i hapen dyert e pendesës dhe të pastrohet nga mëkati."

Përkundrazi, siç thotë i Madhërishmi:

﴿قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغَىٰ رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا
عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا
كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾ [الأنعام: 164]

"Askush nuk ngarkohet me barrën e tjetrit." (Kurani, 6:164)

Nga pendimi vjelim disa fryte madhështore, prej tyre:

Robi e kupton gjerësinë e butësisë dhe bujarisë së Zotit, i Cili ia mbulon mëkatet, e po të dëshironte, do ta diskreditonte ndër njerëz e do t'ia prishte jetën. Mirëpo jo, Ai i dha madhështi, fuqi, furnizim e ushqim dhe e mbuloi me butësinë e Vet.

Po ashtu njeriu e kupton realitetin e shpirtit të vet, i cili është i prirur dhe nxit për ligësi, e prej të cilit dalin shkarjet, mëkatet dhe mangësitë. Ky realitet e nxjerr në pah paaftësinë dhe dobësinë e njeriut kundrejt ëndjeve të ndaluara, për çka ai duhet të lidhet fort me Zotin, që Ai t'ia pastrojë shpirtin dhe ta përudhë!

Pendimi ia hap besimtarit rrugët e lumturisë – kthehet tek Zoti duke i kërkuar mbrojtje e ndihmë. Po ashtu, besimtari nëpërmjet derës së pendimit kalon tek lutja,

përlja, nënshtrimi, nevoja, dashuria, frika e shpresa. Kështu shpirti afrohet tek Krijuesi i vet, me një afërsi të cilën nuk do ta arrinte pa pendim dhe kthim tek Ai.

Me pendim, Zoti ia fal njeriut mëkatet e së kaluarës. I Larti ka thënë:

﴿قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ...﴾ [الأنفال: 38]

"Thuaju atyre që nuk besojnë: nëse largohen (nga mosbesimi), do t'u falet e kaluara." (Kurani, 8:38)

Po ashtu, i shndërrohen njeriut mëkatet e veta në punë të mira. I Madhërishmi thotë:

﴿إِلَّا مَنْ تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ

حَسَنَاتٍ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٠﴾﴾ [الفرقان: 70]

"Përrjashtim bën ai që pendohet, beson dhe punon vepra të mira. Një njeriu të tillë Allahu ia ndërron veprat e këqija në të mira. Allahu është Falës e Mëshirëplotë." (Kurani, 25:70)

Nga pendimi njeriu merr mesazhin që, kur lloji i vet njerëzor të gabojë kundrejt tij, ai të sillet me ta ashtu siç dëshiron që Zoti të sillet me të gjatë rënies në mëkate e gabime. Kjo ngase soji i shpërblimit është nga vetë lloji i

veprës. Kur sjellja e njeriut me të tjerët ndërtohet mbi parimin e së mirës, ai pret vetëm se mirë nga Zoti, i Cili do ta trajtojë me mirëbërësi gjatë rënies në mëkate e gabime.

Pendimi i tregon njeriut se sa shumë mëkate, të meta e rrëshqitje që ka. Si rrjedhim, njeriu nuk i vrojton më të metat e të tjerëve, ngase përpjekja për të përmirësuar vetën, ta largon mundësinë që të merresh me të tjerët.

Këtë temë dua ta përfundoj me ngjarjen e personit që erdhi te Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, e i tha: “O i Dërguari i Zotit! S’kam lënë gjë pa bërë!” E ai i tha:

“A nuk je që dëshmon se s’ka të adhuruar me të drejtë përveç Zotit dhe se Muhamedi është Profeti i Tij?!” – ia përsëriti pyetjen tri herë radhazi! “Po!” – u përgjigj ai. Atëherë i tha: “E, pra, kjo e zhbën atë!” E në një tjetër variant transmetimi, tha: “E, pra, kjo e zhbën atë në tërësi!”

Kjo ngjarje transmetohet edhe në një variant (transmetim) tjetër, në të cilin dëfthohet se ai erdhi tek Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, e i tha:

“Çfarë thua për një burrë që s’ka lënë mëkat e të zeze, përveç shirkut, pa bërë?! A ka pendim për të?! I

tha: “A ke hyrë në Islam?!” Ai u përgjigj: “Sa më përket mua, unë dëshmoj se s'ka të adhuruar me të drejtë, përveç të vetmit Zot, i paortak dhe se ti je Profet i Zotit!” Tha: “Po! Le të punojë vepra të mira, e le t’i lërë veprat e liga, e kështu Zoti i Madhërishëm ia shndërron të gjitha bëmat e tij në vepra të mira.” Tha: “A edhe pabesitë dhe poshtërsitë e mia?” I tha: “Po!” Atëherë ai tha: “Zoti është më madhështori!” dhe nuk u ndal së madhëruari Perëndinë, derisa na iku sysh!”

Islami dhe pendimi i vërtetë e fshijnë të kaluarën e njeriut, siç është vërtetuar në fjalët e Profetit, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-.

Pasojat e mospranimit të Islamit

Në këtë libër të është qartësuar e vërteta e pashmangshme e Islamit, se ajo është feja e vetme e Zotit, feja e vërtetë dhe promovuar nga të gjithë profetët. Zoti i Madhëruar ka premtuar e përcaktuar shpërblime madhështore për ata që i besojnë Atij, sikurse e ka kërcënuar me dënim të ashpër çdo mohues.

Zoti është Krijuesi dhe Mbarështuesi i gjithësisë, kurse ti, o njeri, je një prej krijesave të Tij. Ai ka vënë në shërbimin dhe dobinë tënde gjithçka në këtë gjithësi. Të ka përcaktuar ty një ligj e normativë dhe të ka urdhëruar ta pasosh atë. Nëse i përmbahesh udhëzimit të Tij, duke i zbatuar urdhëresat dhe duke iu shmangur ndalesave, do të arrish premtimin e Zotit – begatinë e pasosshme, si dhe do të lumturohesh në këtë jetë duke u kapluar prej mirësive të Tij. Ti do të jesh një krijesë që u ngjan atyre krijesave me mendjet më të shëndosha dhe shpirtrat më të pastër: profetëve të Zotit, besimtarëve të denjë dhe engjëjve.

Po nëse e mohon Zotin tënd dhe nuk i bindesh Atij, jeta jote në të dy botët është humbje, shembë dhe qeder. Hidhërimi dhe dënimi i Zotit për ty janë të pamënjanueshme. Duke qenë mohues e rebel, u ngjan

krijesave më të poshtra e më mendjetrasha: djajve, mizorëve, shtypësve e tiranëve. Thënë shkurt, ky është fundi i jobesimtarëve.

Pasojat e mosbesimit janë të shumta, e në rreshtat në vijim ke një shpjegim më të gjerë:

Frika dhe mungesa e sigurisë:

Zoti u ka premtuar besimtarëve dhe ndjekësve të profetëve siguri e qetësi të plotë, si në këtë botë dhe në tjetrën. I Larti ka thënë:

﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ

مُهْتَدُونَ﴾ [الأَنْعَام: 82]

“Sa për ata që besojnë dhe nuk e molepsin besimin e tyre me padrejtësi (idhujtari), pikërisht atyre u takon siguria dhe ata janë të udhëzuar.” (Kurani, 6:82)

Siguria buron vetëm nga Zoti i Madhërishëm, nga emrat e të Cilit janë edhe se Ai është Siguruesi e Mbikëqyrësi, prandaj nën mbikëqyrjen dhe zotërimin e Tij është e tërë gjithësia. Kur Ai ta dojë dikë prej besimtarëve, i dhuron siguri, qetësi e rehati, me të cilat nuk e begaton jobesimtarin, i cili përherë jeton me frikë nga jeta e

mëtejme, fatkeqësitë, sëmundjet, ardhmëria e tij në këtë jetë e kështu me radhë. Meqë nuk kanë siguri dhe mbështetje tek Zoti, jobesimtarët vrapojnë pas kompanive të sigurimit për të siguruar vetveten dhe pasuritë.

Jeta e vështirë dhe e zyrtë:

Zoti e solli njeriun në ekistencë, e për të i nënshtroi mbarë krijesat, të cilave ua caktoi fatin, furnizimin dhe ymrin. Ja, shikoje shpendin hareplotë; Ai, në kërkim të furnizimit, del nga foleja e vet, fluturon e këndon me melodinë e vet të këndshme, nga degë në degë, gjithnjë i hareshëm. Po edhe njeriu është një nga këto krijesa, të cilat e kanë të prerë furnizimin dhe ymrin. Nëse ai i zë besë Zotit të vet dhe i përmbahet fesë hyjnore, Zoti do t'i japë lumturi e mirëqenie, e do t'ia lehtësojë të gjitha punët, edhe nëse elementet dhe mjetet e jetës i ka minimale.

E nëse e mohon Zotin, bëhet kryelartë dhe nuk e adhuron Atë, Ai ia vrerëron dhe ia zyrtëson jetën. Kështu njeriu do të jetojë me brenga e halle, edhe nëse materialisht qëndron shumë mirë. A nuk e ke parë se sa shumë vetëvrasje ndodhin tek vendet e pasura që kanë luks?!

E ke parë se sa shumë shpenzime e shpërdorime bëjnë ata, në orendi, udhëtime, e gjëra të tjera, vetëm e vetëm që të kënaqen?!

Në të vërtetë, ata janë dhënë pas materializmit për shkak të mungesës së besimit dhe ndjenjës së ngushtësisë që nuk i lë rehat. Përpiqen që, në forma të ndryshme, e me mjete të llojllojta, ta heqin qafe stresin që i shoqëron në vazhdimësi. Zoti e ka thënë të vërtetën, kur tha se:

﴿وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

أَعْمَى﴾ [طه: 124]

“Kushdo që i kthen shpinën Këshillës Sime, do të ketë jetë të mjeruar dhe Ne, në Ditën e Kiametit, do ta ringjallim të verbër.” (Kurani, 20:124)

Jobesimtari jeton i përplasur me vetvetën dhe gjithësinë përreth tij:

Kjo ngase ai e ka ngarkuar kot shpirtin e tij, në të cilin është skalitur monoteizmi e besimi, e jo mosbesimi. I Madhërishmi thotë:

﴿... فَطَرْتُ اللَّهُ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا...﴾ [الروم: 30]

“...natyrën fillestare, në të cilën Allahu i ka krijuar njerëzit!” (Kurani, 30:30)

Madje, edhe trupi i tij i është dorëzuar Zotit dhe funksionon sipas sistemit të Tij. Mirëpo, megjithëkëtë, jobsimtari bëhet kryeneç dhe kundërthënës me natyrën e vet fillestare. Me vullnetin e vet, aty ku ka mundësi zgjedhjeje, e kundërshton urdhrin e Zotit Fuqiplotë, të Cilit, në anën tjetër i bindet pareshtur vetë trupi i tij.

Po ashtu, ai përleshet edhe me gjithësinë, e cila, që nga galaktika më e madhe, e deri te insekti më i vogël, funksionon sipas sistemit që Zoti e ka gatuar. I Larti thotë:

﴿ثُمَّ أَسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا

قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ ﴿١١﴾ [فصلت: 11]

"Pastaj Ai iu kthye qiellit, që ishte në gjendje mjegullie e i tha atij dhe Tokës: “Ejani të dy me hir a me pahir!”. Ata u përgjigjën: “Erdhëm me gjithë dëshirë e të bindur!” (Kurani, 41:11)

Madje, edhe gjithësia që i bindet Zotit, e do të bindurin dhe e urren të pabindurin prej llojit njerëzor. Për shkak të daljes së tij nga rregulli i përgjithshëm, jobsimtari që e kundërshton Zotin e vet, e meriton që qiejt, Toka dhe

krijesat e tjera ta urrejnë për shkak të mosbesimit dhe mohimit të tij. I Larti thotë:

﴿وَقَالُوا أَخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۗ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا ۝٨٨﴾ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ۝٩٠ أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ۝٩١ وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ۝٩٢﴾ إِنَّ كُلَّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾ [مریم: 88-93]

"Ata thonë: "I Gjithëmëshirshmi ka një bir". Keni thënë diçka vërtet të tmerrshme! Qiejt gati sa nuk copëtohen prej kësaj; Toka gati sa s'çahet e malet sa s'rrëzohen të thërrmuar, ngaqë ata i veshin një bir të Gjithëmëshirshmit. Kurrë nuk i shkon (madhërisë së) të Gjithëmëshirshmit të ketë një bir. S'ka krijesë që gjendet në qiej dhe në Tokë e që të mos vijë si rob para të Gjithëmëshirshmit." (Kurani, 19:88-93)

I Madhërishti thotë për Faraonin dhe ushtrinë e tij:

﴿فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ۝٢٩﴾ [الدخان: 29]

"Nuk i vajtoi ata as qielli, as Toka, as nuk iu dha afat atyre." (Kurani, 44:29)

Jobesimtari bën jetë injoranti:

Mosbesimi është injoranca më e madhe, madje kulmi i injorancës, ngase bëhet fjalë për mosnjohje të Zotit, të Vërtetit absolut. Jobsimtari nuk e njeh Krijuesin e vet, edhe pse e sheh tek vetvetja dhe gjithësia krijimtarinë e mrekullueshme dhe të përkryer të Zotit. E, vallë, a nuk është kjo injoranca më e madhe?!

?

Jobsimtari jeton me padrejtësi ndaj vetes dhe rrethit:

Jobsimtari e vë vetveten aty, për ku nuk është krijuar; Ai nuk e adhuron Zotin e vet, e jo vetëm kaq, ai e adhuron dikë tjetër përveç Tij. E ç'është padrejtësia përpos se, mosvendosje e gjërave në vendin e duhur?! E, a ka padrejtësi më të madhe sesa t'ia kushtosh adhurimin dikujt tjetër, e jo të Denjit?! E Lukmani i urtë, duke e shpjeguar shëmtinë e idhujtarisë, i tha birit të vet:

﴿...يَبْنِي لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ [لقمان: 13]

"O djali im, mos i shoqëro Allahut asgjë (në adhurim)! Pa dyshim, idhujtaria është një padrejtësi shumë e madhe". (Kurani, 31:13)

Po ashtu, jobesimtari është i padrejtë edhe kundrejt të tjerëve, pasi nuk është i denjë për t'ia njohur secilit të drejtën e vet. Ai në Ditën e Gjykimit do të ballafaqohet me një realitet të trishtueshëm për të; Çdo i shtypur nga dora e tij, qoftë njeri a kafshë, do t'i kërkojë Zotit të hakmerret për të!

Në këtë jetë, mbi jobesimtarin bie hidhërimi i Zotit

Hidhërimi i Zotit në jetën e pabesimtarit shfaqet nëpërmjet qedereve dhe fatkeqësive, të cilat vijnë tek ai si dënim i përsheptuar. I Madhërishmi thotë:

﴿أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ
الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾ أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقَلُّبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٤٦﴾
أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٤٧﴾﴾ [النحل: 45-47]

"A janë të sigurt ata që bëjnë plane djallëzore se Allahu nuk do t'i fusë në tokë ose që dënimi nuk do t'u vijë andej nga nuk e presin? A janë të sigurt ata se Allahu nuk do t'i dënojë gjatë ecejakeve të tyre, pa qenë në gjendje ta pengojnë Atë? Ose, se nuk do t'i godasë dënimi pak nga pak? E, megjithatë, Zoti juaj është i Butë dhe Mëshirëplotë." (Kurani, 16:45-47)

Po ashtu, ka thënë:

﴿... وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِّنْ
دَارِهِمْ حَتَّى يَأْتِيَ وَعْدُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿٣١﴾﴾ [الرعد: 31]

"Kurse, jobsimtarët (e Mekës), për atë që kanë bërë, vazhdon t'i godasë shkatërrimi apo të bjerë pranë shtëpive të tyre, derisa të kryhet premtimi i Allahut. Nuk ka dyshim se Allahu e kryen premtimin e Tij." (Kurani, 13:31)

Po ashtu, i Madhërishmi tha:

﴿أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ﴾ [الأعراف: 98]

"A janë të sigurt ata se nuk do t'iu vijë dënimi Ynë ditën, ndërkohë që argëtohen?!" (Kurani, 7:98)

Kështu është puna e secilit që shmanget nga Zoti. Ai, duke na treguar për dënimet e popujve të mëparshëm mohues, thotë:

﴿فَكَلَّا أَخَذْنَا بِذَنبِهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ [العنكبوت: 40]

"Ne të gjithë i dënuam për gjynahun e vet: disave u dërguam furtunë, disa syresh i goditi një zë i tmerrshëm, disa prej tyre i gëlltiti toka dhe të tjerët i

përmbyti uji. Allahu nuk u bëri atyre padrejtësi, por ata i bënë padrejtësi vetvetes." (Kurani, 29:40)

E njerëzit e dënuar nga Zoti janë gjithandej, e ti mund t'i vësh edhe përreth teje.

Fati i jobesimtarit është dështimi, zhgënjimi dhe humbja:

Njeriu mohues, për shkak të hatasë së bërë, jeton pa kënaqësinë më të madhe të shpirtit e të zemrës. Ajo kënaqësi është njohja e Zotit, afria me Të dhe gjetja e prehjes tek Ai. Vërtet, jobesimtarit i shkon huq kjo jetë, të cilën ai e jeton me mjerim e dilemë. Ai humb edhe shpirtin e vet, për kënaqjen e të cilit ka bërë çmos. E përderisa nuk e ka realizuar qëllimin e krijimit të tij, assesi nuk arrin të lumturohet në këtë jetë, në të cilën ai jeton me mjerim e dëshpërim, e me të cilat halle do ta gjejë edhe vdekja, për t'u ringjallur më pastaj me llojin e vet, pra me të dëshpëruarit. I Larti thotë:

﴿وَمَنْ حَقَّ مَوْزِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ...﴾ [الأعراف: 9]

"...kurse ata që e kanë të lehtë peshoren me vepra të mira, do të humbin veten e tyre..." (Kurani, 7:9)

Ai po ashtu i humb edhe familjarët e vet, me të cilët ka jetuar jetë mohimi të Zotit, jetë mjerimi e dëshpërimi, e me të cilët ka të njëjtin destinacion – ferrin. I Madhërishmi thotë:

﴿... إِنَّ الْخٰسِرِيْنَ الَّذِيْنَ خَسِرُوْا اَنْفُسَهُمْ وَاَهْلِيْهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ...﴾ [الزمر:

[15] [الشورى: 45]

"Të humburit e vërtetë janë ata që do të humbin veten dhe familjen e tyre në Ditën e Kiametit." (Kurani, 39:15)

E në Ditën e Gjykimit, ata tubohen në skëterrë, e sa vendbanim i keq që është. I Larti thotë:

﴿* اٰحْسِرُوْا الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا وَاَرْوٰجَهُمْ وَمَا كَانُوْا يَعْبُدُوْنَ ﴿٢٢﴾ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ

فَاَهْدُوهُمْ اِلٰى صِرٰطِ الْجَحِيْمِ ﴿٢٣﴾﴾ [الصافات: 22-23]

"(Engjëjve do t'u thuhet): "Mblidhni njerëzit e këqij, shokët e tyre (djaj) dhe idhujt që i kanë adhuruar krahas Allahut e tregojuni atyre rrugën e Zjarrit flakërues!" (Kurani, 37:22-23)

Ai jeton duke qenë mohues i Zotit të vet dhe mosmirënjohës ndaj Tij:

Është Zoti Ai që e solli atë në ekzistencë prej asgjësë dhe e mbuloi me mirësi të shumta, mirëpo jobesimtari dikujt tjetër i shpreh adhurim e falënderim. Vallë, a ka mosmirënjohje më të madhe se kjo?!

A ka mohim më të shëmtuar se kjo?!

Jobesimtari privohet nga jeta e vërtetë

Si të mos të jetë kështu kur, jeta e denjë është tek ata që e besojnë Zotin, e dinë qëllimin e jetës, e fundin e misionit dhe patjetërsueshmërinë e ringjalljes. Janë këta që e trajtojnë secilin me të drejtën që e meriton, pa shtypur e pa dëmtuar askë. Ata, në të dy botët, jetojnë jetë të fatlumëve – jetë të këndshme. I Madhërishti thotë:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَوةً طَيِّبَةً...﴾

[النحل: 97]

"Cilindo mashkull apo femër që kryen vepra të mira, duke qenë besimtar, Ne do ta bëjmë që të kalojë jetë të bukur dhe do ta shpërblejmë sipas veprave më të mira, që ka bërë." (Kurani, 16:97)

E në botën tjetër:

﴿... وَمَسْكِنٍ طَيِّبَةٍ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ [الصف: 12]

"...në banesa të mrekullueshme në Xhenetin e Adnit. Kjo është fitorja më e madhe." (Kurani, 61:12)

Sa u përket atyre që bëjnë asi jete, të ngjashme me atë shtazore, e që nuk e njohin Zotin, qëllimin e jetës dhe destinacionin e mëtutjeshën;

Të cilët, në të vërtet për synim jetësor kanë thjesht hajen, pijen e gjumin... Ma thuaj, këta çfarë dallojnë prej kafshëve, të cilat, madje janë edhe më të mirë? I Larti thotë:

﴿وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَّا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَّا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَّا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَآلَآ نَعَمٍ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾ [الأعراف: 179]

"Ne kemi paracaktuar për Xhehenemin shumë xhindë dhe njerëz, sepse ata kanë zemra, por nuk kuptojnë, kanë sy, por nuk shohin dhe kanë veshë, por nuk dëgjojnë. Ata janë si bagëtitë, madje edhe më zi. Pikërisht këta janë të shkujdesurit." (Kurani, 7:179)

Po ashtu, i Madhërishmi tha:

﴿أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَآلَآ نَعَمٍ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾ [الفرقان: 44]

"A mendon ti se shumica e tyre dëgjojnë dhe kuptojnë? Ata nuk janë tjetër, veçse si bagëti. Madje, ata janë edhe më të shmangur nga rruga e drejtë." (Kurani, 25:44)

Jobesimtari ndëshkohet me dënim të përhershëm.

Ndëshkimet nuk kanë të ndalur për mohuesin; vuajtjet e tij nuk marrin fund me vdekje, përkundrazi. Para se engjëjt e vdekjes t'i vijnë për t'ia marrë shpirtin, tek ai veçse arrijnë engjëjt e ndëshkimit, për t'ia dhënë dënimet e merituarat. I Madhërishtmi thotë:

﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَرَھُمْ﴾

﴿... [الأنفال: 50]

"Eh, sikur të shihje se si engjëjt ua marrin shpirtrat mohuesve! I godasin ata në fytyrë dhe shpinë!" (Kurani, 8:50)

E kur t'i dalë shpirti e të varroset, i fillojnë dënimet edhe më të ashpra. Zoti, duke na treguar për familjen e Faraonit, thotë:

﴿التَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ

أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾ [غافر: 46]

"Ata do të çohen para Zjarrit në mëngjes dhe mbrëmje (në jetën e varrit) e, kur të arrijë Ora (e Kiametit), do të thuhet: "Hidhni ithtarët e Faraonit në dënimin më të rëndë!" (Kurani, 40:46)

E në Ditën e Kijametit, kur mbarë krijesat do të ringjallen dhe do të shfaqen veprat e tyre, jobesimtarit do t'i shfaqen të gjitha veprat e bëra, të regjistruara në një libër, për të cilin Zoti thotë:

﴿وَوُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَالِ

هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا... ﴿[الكهف: 49]

"Dhe Libri (i veprave të tyre) do t'u vihet përpara, e do t'i shohësh gjynahqarët se si do të tmerrohen nga ato që gjenden në të dhe do të thonë: "Të mjerët ne! Çfarë është ky libër që nuk paska lënë asnjë vepër të madhe apo të vogël pa e shënuar atë". (Kurani, 18:49)

Jobesimtari atje do të preferonte të kishte qenë dhé.

﴿... يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَلَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا﴾

[النبا: 40]

"Ditën, kur njeriu do të shohë se ç'kanë bërë duart e tij dhe, kur jobsimtari do të thotë: "Ah, sikur të isha pluhur!" (Kurani, 78:40)

Për shkak të llahtarisë së atjeshme, njeriu sikur ta posedonte botën në tërësi, do ta bënte fli vetëm e vetëm që të shpëtonte nga dënimi i asaj dite. I Larti thotë:

﴿وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ...﴾

[الزمر: 47]

"Sikur keqbërësit të kishin çdo gjë që gjendet në Tokë, dhe po kaq më tepër, të gjitha këto do t'i flijonin (për të shpëtuar)..." (Kurani, 39:47)

Po ashtu, thotë:

﴿... يَوْمَ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بِبَنِيهِ ﴿١١﴾ وَصَلْحَتِهِ ۖ وَأَخِيهِ ﴿١٢﴾

﴿وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُسْوِيهِ ﴿١٣﴾ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ﴿١٤﴾﴾ [المعارج: 11-14]

"Për të liruar veten nga dënimi i asaj dite, fajtori do të sakrifikonte me gjithë qejf fëmijët e vet, edhe gruan, edhe vëllanë e vet, edhe farefisnin që i gjendej pranë (ne jetën e Tokës), si dhe të gjithë ata që gjenden në faqe të

Tokës, nëse kjo do të mund ta shpëtonte." (Kurani, 70:11-14)

Atje është vendi i shpërblimeve, e jo i shpresave, ndaj doemos secili do të marrë atë që e meriton, pra në pastë bërë mirë, mirë, e në pastë bërë ligësi, të liga. E keqja më e madhe që e kaplon jobesimtarin është zjarri i ferrit, në të cilin Zoti ka përgatitur dënime të llojllojta për t'i ndëshkuar mohuesit. I Madhërishmi thotë:

﴿هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٣﴾ يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ

عَانَ ﴿٤٤﴾﴾ [الرحمن: 44-43]

"Ja, ky është Xhehenemi, të cilin e mohonin keqbërësit! Ata do të sillen në mes të zjarrit dhe ujit të valuar në kulm." (Kurani, 55:43-44)

E, duke na treguar për pijet dhe veshjet e tyre, thotë:

﴿...فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِّن نَّارٍ يُصَبُّ مِن فَوْقِ رُءُوسِهِمُ
الْحَمِيمُ ﴿١٩﴾ يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ﴿٢٠﴾ وَالَهُم مَّقْلَعٌ مِّن حَدِيدٍ ﴿٢١﴾﴾
[الحج: 19-21]

"... por për ata që nuk besojnë janë përgatitur rroba prej zjarri, e mbi kokat e tyre do të hidhet ujë i valuar,

me të cilin do t'u shkrihen ç'kanë në barqe dhe lëkura.
Për ata ka kamxhikë prej hekuri." (Kurani, 22:19-21)

Përfundim

E, pra, o njeri:

Ti ishe thjesht një kurrgjë - hiç. I Larti thotë:

﴿أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِن قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا﴾ [مریم: 67]

"A nuk e mban mend njeriu se Ne e kemi krijuar atë, kur ende nuk ishte asgjë?!" (Kurani, 19:67)

Pastaj Zoti të krijoj nga një pikël, e të bëri shikues, e dëgjues. I Madhërishmi thotë:

﴿هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا مَّذْكُورًا﴾ [إِنَّا خَلَقْنَا

الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا﴾ [الإنسان: 1-2]

"Vallë, a nuk ka kaluar një periudhë kohore, kur njeriu nuk ka qenë qenie e denjë për t'u përmendur?! Në të vërtetë, Ne e krijuam njeriun nga një pikë farë e përzier, për ta sprovuar dhe e bëmë që të dëgjojë dhe të shohë." (Kurani, 76:1-2)

Më pastaj kalove nga gjendja e dobësisë tek ajo e fuqisë, për t'u rikthyer sërish tek dobësia.

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ

مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ﴿٥٤﴾ [الروم: 54]

"Allahu është ai që ju ka krijuar juve të dobët, pastaj, pas dobësisë, ju ka bërë të fuqishëm e, pas fuqisë, ju bën të dobët dhe të thinjur. Ai krijon çfarë të dojë; Ai është i Gjithëdijshtëm dhe i Fuqishëm për çdo gjë." (Kurani, 30:54)

E fundi i padyshimtë është vdekja. E ti, o njeri, përgjatë tërë etapave të jetës, asnjëherë nuk pate mundësi ndryshe të largosh një dëm a të tërheqësh një dobi, vetëm se nëpërmjet mirësive që t'i dha Zoti, për të Cilin ti natyrshëm ke nevojë të përhershme. Sa shumë gjëra t'u deshën në jetë, por s'ishin në dorën tënde, herë i pate, e herë t'u morën pa vullnetin tënd. Sa shumë ëndrra pate, herë t'u realizuan, e herë mbetën vetëm se dëshira. Sa shumë gjëra që të sollën në jetë dëm, fatkeqësi e sëmundje, t'i rrënuan shpresat, e ta çuan mundin huq, do të dëshiroje t'i mënjanoje, mirëpo herë arrite t'i largosh, e herë jo. Vallë, a nuk e ndien nevojën tënde për Zotin?! I Madhërishmi thotë:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿١٥﴾﴾ [فاطر:

[15

"O njerëz! Ju jeni të varfër e nevojtarë për Allahun, kurse Allahu s'ka nevojë për asgjë dhe është i Denjë për çdo lavd." (Kurani, 35:15)

Madje, ngjan që një virus i padukshëm për syrin e lirë të të shtrijë në shtratin e të sëmurit, e ti të jesh i paaftë për ta shmangur atë. Përpiqesh të kurohesh nëpërmjet mjekimit tek një pjesëtar tjetër i llojit të dobët njerëzor, e kura herë ka sukses, e herë nuk ka, e kur nuk ka, ty e mjekun dilema ju pllakos.

E sa i dobët që je o njeri; Sikur miza të të marrë diçka, ti nuk je i aftë t'ia marrësh sërish e ta rikthesh. Të vërtetën e ka thënë Zoti në fjalën e Vet:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٍ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ﴾ [الحج: 73]

"O njerëz, është sjellë një shembull, andaj dëgjojeni atë: "Idhujt që ju i adhuronit në vend të Allahut nuk mund të krijojnë as edhe një mizë, edhe nëse bashkohen të gjithë për këtë. E, nëse miza u merr atyre diçka, ata nuk do të mund t'ia marrin. I dobët është

përgjëruesi (adhuruesi), por edhe ai të cilit i përgjërohen (idhulli).” (Kurani, 22:73)

E nëse nuk ke fuqi ta rikthesh atë që miza ta ka marrë, atëherë më trego se çfarë poseduake ti?!

Qenia e shpirti yt janë në Dorë të Zotit të Madhërishëm. Zemra jote është në mes të dy gishtave të të Mëshirshmit, i rrotullon ashtu siç Ai të dëshirojë. Jeta e vdekja, po edhe lumturia e mjerimi yt janë në Dorë të Tij. Çdo lëvizje dhe qëndrim yti, sikurse edhe të gjitha fjalët e tua bëhen vetëm se me lejen dhe vullnetin e Zotit. Pra, ti nuk mund të bësh gjë pa lejen e Tij. Ai nuk e la çështjen tënde në dorën tënde, ngase ti je qenia e dobësisë, paaftësisë, mangësisë, gabimit dhe mëkatit. Po as s’ë dorëzoi tek dikush tjetër, ngase ajo qenie nuk mund të të sjellë dëm, dobi, vdekje, jetë e ringjallje. Pra, ti as sa një pulitje sysh nuk mundesh pa Zotin. Gjithmon ke nevojë për Të. Ai përherë të mbulon me mirësi, kurse ti çoroditesh me mëkate e mosbesim dhe e harron Atë, edhe pse kthimi yt tek Ai dhe qëndrimi përpara Tij janë të sigurt.

E, pra, o njeri:

Për shkak të ligështisë dhe paaftësisë sate për të bartur barrën e mëkateve të tua:

﴿يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وُحُلُقَ الْإِنْسَانِ ضَعِيفًا﴾ [النساء: 28]

"Allahu dëshiron t'ju lehtësojë (barrët), pasi njeriu është krijuar si një qenie e pafuqishme." (Kurani, 4:28)

Zoti dërgoi profetë, zbriti libra, ligjësoi norma, e nxori në pah rrugën e drejtë dhe i qartësoi të vërtetat me argumente e prova, derisa bëri që çdo gjë të dëshmojë për njëshmërinë, hyjnoren dhe denjësinë e Tij për t'u adhuruar. Kurse ti vazhdon ta refuzosh të vërtetën me të kotë, e të miqësohesh me djajtë, e jo me Zotin, dhe të polemizosh me dokrra.

﴿... وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا﴾ [الكهف: 54]

"...por njeriu kundërshton më tepër se çdo krijesë tjetër." (Kurani, 18:54)

A mirësitë e Zotit, me të cilat kënaqesh pandalë, ta nxorën prej mendje fillimin dhe mbarimin tënd?!

A nuk kujton se ti je krijuar nga një pikël?!

E kthimi yt do të jetë në një gropë, që prej aty pastaj të ringjallesh për jetën e përhershme – për të qenë banor i ferrit ose i parajsës. I Larti thotë:

﴿أَوَلَمْ يَرَ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٧٧﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾﴾ [يس: 77-79]

"A nuk sheh njeriu se si Ne e krijuam atë prej pikës së farës, e megjithatë ai bëhet kundërshtar i hapët?! Ai na sjell shembull, duke harruar krijimin e vet dhe thotë: "Kush do t'i ngjallë eshtrat kur të kalben?" Thuaj: "Do t'i ngjallë Ai që i krijoi ato për herë të parë; Ai ka njohuri të plotë për çdo krijesë." (Kurani, 36:77-79)

I Madhërishtmi thotë:

﴿يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّبَكَ رَبِّكَ الْأَكْرِيمَ ﴿٦﴾ الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ﴿٧﴾ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ﴿٨﴾﴾ [الانفطار: 6-8]

"O njeri, ç'të mashtroi ty që nuk i besove Zotit tënd bujar, i Cili të krijoi ty, të dha përmasa të rregullta dhe të harmonizoi dhe që të ka mbujtur në çfarëdo forme që ka dashur?! (Kurani, 82:6-8)

E, pra, o njeri:

Pse po e privon vetveten nga kënaqësia e qëndrimit përpara Zotit dhe e komunikimit të këndshëm me Të?! Është Ai që të pasuron, të jep shëndet, t'i largon brengat, t'i fal mëkatet, ta mënjanon të keqen, të ndihmon kur shtypesh, të udhëzon kur hutohesh apo devijon, ta largon injorancën, të jep siguri e qetësi, ta mëshiron dobësinë tënde, t'i zbraps armiqtë e tu, e të sjell furnizimin.

O njeri, dije se pas mirësisë së fesë, nuk ka për njeriun begati më të madhe se sa mendja. Nëpërmjet saj bëhet dallimi në mes të dobishmes dhe të dëmshmes; Me mendje njihet Zoti, po edhe urdhëresat dhe ndalesat e Tij. Po ashtu, nëpërmjet saj perceptohet qëllimi i ardhjes sonë në ekzistencë, e që është adhurimi i të vetmit Zot. I Madhërishmi thotë:

﴿وَمَا بِكُمْ مِّن نِّعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْرُونَ ﴿٥٣﴾ ثُمَّ إِذَا

كَشَفَ الضُّرَّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾﴾ [النحل: 53-54]

"Çdo mirësi që keni është nga Allahu. E nëse ju godet ndonjë fatkeqësi, prapë nuk keni kujt t'i kërkonin ndihmë përveç Tij. E, prapëseprapë, kur Ai jua shmang

fatkeqësinë, disa nga ju i shoqërojnë Zotit të vet (zota të tjerë në adhurim)." (Kurani, 16:53-54)

E, pra, o njeri:

Njeri i mençur i ka sytë kah çështjet e larta, e jo kah të ulëtat. Dëshirë e tij është pasimi i fisnikëve dhe zemërbardhëve – profetëve dhe besimtarëve të denjë. Ai përpiqet t’u bashkangjitet atyre, edhe pse s’i ka arritur për së gjalli, kurse udha për realizimin e kësaj dëshire tregohet në udhëzimin kuranor:

﴿... إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ ...﴾ [آل عمران: 31]

"Nëse ju e doni Allahun, atëherë më ndiqni mua, që Allahu do t’ju dojë..." (Kurani, 3:31)

E nëse e jetëson këtë rregull, Zoti do ta bëjë atë bashkë me profetët, dëshmorët dhe besimdrejtët (të mirët). I Larti thotë:

﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ

وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا﴾ [النساء: 69]

"Kushdo që i bindet Allahut dhe të Dërguarit, do të jetë me ata të cilëve Allahu u ka dhënë shumë dhunti: me profetët, me të sinqertët, me dëshmorët dhe me të

drejtët (të mirët)! Eh, sa shokë të mrekullueshëm janë këta!" (Kurani, 4:69)

E, pra, o njeri:

Këshilla ime për ty është të vetmohesh dhe të meditosh rreth së vërtetës që të erdhi! Ndalë dhe vrojtoji thellë argumentet dhe provat e sjella! Nëse bindesh në vërtetësinë e Islamit, pranoje dhe ndiqe atë, e mos jji skllav i rrethit dhe zakonisht. Dije se vetja jote është më e rëndësishme sesa shokët, moshatarët dhe trashëgimia e etërve të tu. Zoti i këshilloi jobesimtarët duke u thënë:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَعْطُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلِي وَفُرَادَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُونَ مَا بِصَاحِبِكُمْ مِّنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ﴾ [سبأ: 46]

"Thuaj (o Muhamed): "Unë ju këshilloj vetëm një gjë: ngrihuni sinqerisht për Allahun, dy nga dy ose një nga një, e pastaj gjykoni për shokun tuaj (Muhamedin) që nuk është i çmendur. Ai është dërguar vetëm që t'ju paralajmërojë para një dënimi të rëndë." (Kurani, 34:46)

E, pra, o njeri:

Nëse ti e pranon Islamin, nuk humb asgjë. I Madhërishmi thotë:

﴿وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ

بِهِمْ عَلِيمًا﴾ [النساء: 39]

"E ç'dëm do të kishin ata sikur të besonin Allahun dhe Ditën e Kiametit dhe të ndanin nga pasuria që u ka dhënë Allahu?! Allahu di çdo gjë për ta." (Kurani, 4:39)

Ibën Kethiri, -Allahu e mëshiroftë!-, thotë:

"E çfarë dëmi do t'u sjellte besimi në Zotin e Madhërishëm, ndjekja e rrugës së lavdishme, besimi në premtimin hyjnor për vepërmirët në jetën e mëtejshme dhe shpenzimi i pasurisë aty ku fitohet kënaqësia e Zotit?! Ai, madhëruar qoftë, në përpikëri e njeh brendësinë e njerëzve – cili e meriton suksesin, frymëzimin dhe ndihmën e Tij, e cili meriton të lihet në lloç, e të përzihet nga dera hyjnore, e për pasojë të humb gjithçka në të dy botët."

Islami yt nuk të pengon askund në jetën tënde, përderisa ti shtegton në hapësirat e lejuara të Zotit. Ai është Bujar; të jep shpërblim për çdo punë të bërë, përderisa e vepron për hirin e Tij, edhe nëse me to arrihet interesi personal, qoftë ai material, reputacional e imazhor. Madje, edhe gjërat e

lejuara të përditshmërisë janë mundësi e mirë për të fituar shpërblime, nëse qëllimi i përdorimit dhe konsumimit të tyre është lënia dhe zëvendësimi i të ndaluarës. Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, ka thënë:

“Edhe në intimitetin e ndonjërit prej jush është një farë lëmoshe!” I thanë: “O kumtar i Zotit! Po si bëhet që dikush prej nesh nëpërmjet realizimit të epshit të fitojë shpërblime?!” Ai u tha: “Mendojeni sikur ai ta kishte shfryer atë tek e ndaluara, a nuk do të kishte mëkat?! E, pra, kështu është kur ai e vë atë tek e lejuara, atij i takon shpërblimi!”

E, pra, o njeri:

Profetët e sollën të vërtetën dhe e kumtuan atë që Zoti e dëshiron; Njerëzit kanë nevojë të pashmangshme që ta njohin ligjin e Zotit, e nën dritën e Islamit të shtegtojnë këtu në këtë jetë, kurse me të, atje në jetën e mëtejme të dalin fitimtarë. I Larti thotë:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَآمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ
وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾

[النساء: 170]

"O njerëz! I Dërguari ju ka sjellë të vërtetën nga Zoti juaj, prandaj besoni se për ju është më mirë! E në qoftë se nuk besoni, ta dini se Allahut i përket gjithçka që gjendet në qiej dhe në Tokë. Allahu është i Gjithëdijshtëm dhe i Urtë." (Kurani, 4:170)

Njashtu, Zoti i Lartmadhërishëm tha:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۗ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٧٨﴾﴾

[يونس: 108]

"Thuaj: "O njerëz, ju erdhi e Vërteta nga Zoti juaj. Kush udhëzohet në rrugën e drejtë, ai është udhëzuar për dobinë e vet dhe kush e humb rrugën e drejtë, ka humbur në dëmin e vet, ndërsa unë nuk jam mbikëqyrësi juaj". (Kurani, 10:108)

E, pra, o njeri:

Nëse ti e pranon Islamin, i ke bërë mirë vetvetës, e nëse e mohon, vetë pëson. Zoti nuk ka nevojë për robërit e Tij, ndaj mëkati i mëkatarëve s'e dëmton fare Atë, sikurse as adhurimi i besimtarëve s'i sjell ndonjë dobi. Atij nuk mund t'i bëhet mëkat pa dijen e Tij, e as të ketë bindje e nënshtrim

ndaj Tij pa lejen e Tij. Profeti, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, tregon se Zoti ka thënë: “O robërit e Mi! Unë ia ndalova padrejtësinë Vetvetes dhe e bëra të ndaluar në mes jush, ndaj mos bëni padrejtësi ndaj njëri-tjetrit. O robërit e Mi! Të gjithë ju jeni të devijuar, përveç kë Unë e udhëzoj, ndaj kërkojeni udhëzimin nga Unë, e Unë ju udhëzoj! O robërit e Mi! Të gjithë ju jeni të zhveshur, përveç kë Unë e veshi, ndaj kërkojeni atë nga Unë, e Unë ju veshi! O robërit e Mi! Ju bëni gabime ditë e natë, kurse Unë i fali mëkatet që të gjitha, ndaj më kërkoni falje, e Unë ju fali ! O robërit e Mi! Ju nuk arrini dot të më bëni ndonjë dëm, sikurse as nuk arrini dot të më bëni ndonjë dobi! O robërit e Mi! Po sikur i pari juaj, po edhe i fundit, qoftë njeri prej jush a xhind, të bëhen me aso zemra po sikur zemra me më së shumti devotshmëri e ndonjërit prej jush, kjo asgjëfare nuk shton diçka në mbretërinë dhe zotërimin Tim. O robërit e Mi! Po qe se i pari juaj dhe i fundit, njeri apo xhind bëhet i atillë po sikur njëri prej jush që ka zemrën më të prishur, kjo asgjësend nuk e mangëson mbretërinë dhe zotërimin Tim! O robërit e Mi! Edhe sikur ju, që nga i pari, e deri tek i fundit, njerëz e xhind, që të gjithë

përnjëherë të më parashtronit kërkesat e juaja, e Unë gjithsecilit t'ia jap atë që e kërkon, kjo nuk do ta pakësonte atë që e kam Unë, aq sa mund ta pakësojë gjilbëra detin kur futet në të! O robërit e Mi! Këto janë punët tuaja, të cilat Unë i llogaris dhe i shpërblej; kush gjen mirë, le ta falënderojë Zotin, e kush gjen diçka tjetër, të mos e qortojë askë tjetër përveç vetës!”

E për fund, qoftë lavdëruar e madhëruar Allahu, Zoti i botëve, të Cilin e lus që ta bekojë dhe ta lavdërojë Profetin më të nderuar, Muhamedin, -sal-lallahu alejhi ue sel-lem!-, familjen dhe shokët e tij.

Indeks

Hyrje	3
Parathënie	12
Ku është rruga?!	18
Allahu - eksistenca, hyjnorja, njëshmëria dhe denjësia e Tij për t'u adhuruar	20
Krijimi i kësaj gjithësie dhe krijimtaria e jashtëzakonshme në të	26
Fitreja – Natyra fillestare dhe e paprekur njerëzore.....	27
Konsenzusi i popujve	29
Arsyeja racionale	31
Krijimi i gjithësisë	45
Urtësia nga kjo	51
E, pra, o njeri:	56
Krijimi dhe nderimi i njeriut	58
Pozita e femrës.....	68
Urtësia e krijimit të njeriut.....	76
Nevoja e njerëzimit për fenë	80
Kriteret e fesë së vërtetë	88
Kriteret nëpërmjet të cilave mund ta dallosh fenë e vërtetë nga e pavërteta:	89

Llojet e feve.....	101
Njëra kategori posedon libër të zbritur nga Zoti;.....	101
Kategoria tjetër nuk kanë ndonjë libër të zbritur nga Zoti, ..	102
Gjendja e feve të sotme.....	106
Realiteti i profetësisë	115
Argumentet dhe shenjat e profetësisë	123
Nevoja e njerëzve për profetë	127
Nevoja e njeriut për mesazhin hyjnor mund të rezymohet siç vijon:.....	131
Jeta e amshueshme.....	134
Bazat e misionit dhe thirrjes së profetëve	143
Mesazhi i përhershëm.....	149
Përfundimi i profetësisë.....	163
Tani erdhi koha që t'ju njoftojmë me Islamin – realitetin, burimet, shtyllat dhe shkallët e tij.....	167
Domethënia e fjalës 'Islam'	167
Prezantimi i Islamit	167
Realiteti i Islamit.....	168
Realiteti i mosbesimit - mohimit.....	172
Bazat dhe burimet e Islamit	179
Kurani madhështor.....	179
Suneti – Tradita profetike	190

Grada e parë.....	195
Islami Shtyllat e tij janë pesë: Dy dëshmitë, namazi, zekati – lëmosha, agjërimi dhe haxhi – pelegrinazhi.	195
Adhurimi në Islam	203
Grada e dytë:.....	207
Besimi - imani, shtyllat e të cilit janë gjashtë: Besimi në Zotin, engjëjt, librat dhe profetët e Tij, si dhe besimi në ditën e fundit - jetën e mëtejme, dhe në parapërcaktimin hyjnor.....	207
"Ai është Zoti i qiejve, i Tokës dhe i gjithçkaje që është midis tyre, prandaj vetëm Atë adhuroje dhe bëhu i qëndrueshëm në adhurimin ndaj Atij. A njeh ti ndokënd që ka Emrin e Tij?!" (Kurani, 19:65)	208
Si rrjedhim i besimit në parapërcaktimin hyjnor dhe fatin (kada dhe kader), njeriu arrin që:	234
Grada e tretë:.....	237
Ihsani – mirëbërësia, e cila ka vetëm një kolonë (shtyllë), e ajo është:.....	237
Prej bukurive të Islamit:	241
Është feja e Zotit:.....	243
Është gjithëpërfshirëse:.....	243
Është lidhja e krijesës me Krijuesin:	244
Kjo fe i ruan interesat e jetës së kësaj bote dhe asaj të mëtejme	245

Lehtësia	247
Drejtësia:	249
Urdhërimi për punë të mira dhe ndalimi nga të këqijat:	250
Pendimi:	252
Pasojat e mospranimit të Islamit	258
Frika dhe mungesa e sigurisë:	259
Jeta e vështirë dhe e zyrtë:.....	260
Jobesimtari jeton i përplasur me vetvetën dhe gjithësinë përreth tij:	261
Jobesimtari bën jetë injoranti:	263
Jobesimtari jeton me padrejtësi ndaj vetes dhe rrethit:	264
Në këtë jetë, mbi jobesimtarin bie hidhërimi i Zotit.....	266
Fati i jobesimtarit është dështimi, zhgënjimi dhe humbja:...	268
Ai jeton duke qenë mohues i Zotit të vet dhe mosmirënjohës ndaj Tij:.....	269
Jobesimtari privohet nga jeta e vërtetë	270
Jobesimtari ndëshkohet me dënim të përhershëm.....	272
Përfundim.....	277